

Vlaams
Parlement

ingediend op **15** (2019-2020) – Nr. 8
10 december 2019 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Philippe Muyters en Jo Brouns

over het ontwerp van decreet
houdende de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2020

over de beleidsnota
ICT en Facilitair Management
2019-2024

over de beleidsnota
Algemeen Regeringsbeleid
2019-2024

over de beleidsnota
Justitie en Handhaving
2019-2024

en over de beleidsnota
Financiën en Begroting
2019-2024

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Jos Lantmeeters.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaike De Vreese, Jos Lantmeeters, Philippe Muyters, Sarah Smeyers;
 Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
 Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy;
 Willem-Frederik Schiltz, Carina Van Cauter;
 Stijn Bex, Björn Rzoska;
 Conner Rousseau.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Lorin Parys, Wilfried Vandaele, Steven Vandeput, Paul Van Miert;
 Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
 Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
 Marino Keulen, Maurits Vande Reyde;
 Imade Annouri, Celia Groothedde;
 Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

15	(2019-2020)	– Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
		– Nr. 2 t.e.m. 4: Amendementen
		– Nr. 5-A t.e.m. K: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie
		– Nr. 6 en 7: Amendementen
14	(2019-2020)	– Nr. 1: Ontwerp van decreet
12	(2019)	– Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
13	(2019-2020)	– Nr. 1: Algemene toelichting
13-A t.e.m. AB	(2019-2020)	– Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichting
16	(2019-2020)	– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
21	(2019-2020)	– Nr. 1: Meerjarenraming
152	(2019-2020)	– Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet
124	(2019-2020)	– Nr. 1: Beleidsnota
125	(2019-2020)	– Nr. 1: Beleidsnota
137	(2019-2020)	– Nr. 1: Beleidsnota
140	(2019-2020)	– Nr. 1: Beleidsnota

INHOUD

I.	Inleiding	7
II.	Vergadering van 12 november 2019	9
	1. Toelichting door Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed	9
	1.1. Algemene situering	9
	1.2. Begrotingsopmaak 2020	10
	2. Bespreking	13
III.	Vergadering van 19 november 2019	13
	1. Toelichting van de beleidsnota Financiën en Begroting 2019-2024 door minister Matthias Diependaele	13
	1.1. Fiscale beleidsdomeinen	13
	1.2. Omgevingsanalyse	14
	1.3. Concrete maatregelen	14
	2. Bespreking van de beleidsnota Financiën en Begroting 2019-2024	17
	3. Toelichting van de meerjarenraming 2020-2024 door minister Matthias Diependaele	17
	3.1. Ontvangsten	17
	3.2. Verdeling van de uitgaven over de verschillende beleidsdomeinen	17
	3.3. Nieuwe recurrente beleidsimpulsen	18
	3.4. Extra investeringen	18
	3.5. Lokale besturen	18
	3.6. Onderwijs en Vorming	18
	3.7. Welzijn	18
	3.8. Onderzoek en Ontwikkeling	18
	3.9. Mobiliteit	19
	3.10. Geconsolideerde schuld	19
	4. Bespreking van de meerjarenraming 2020-2024	19
IV.	Vergadering van 26 november 2019	20
	1. Bespreking van het verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de Vlaamse begroting voor 2020	20
	1.1. Toelichting bij het verslag van het Rekenhof door raadsheer Jan Debucquoy	20
	1.2. Repliek van minister Matthias Diependaele op het rapport van het Rekenhof	24
	1.3. Bespreking	26
	1.4. Tussenkoms van Peter Van Rompuy en replieken van raadsheer Jan Debucquoy over het overkappingsfonds	30

2.	Voortzetting van de begrotingsbesprekingen	30
2.1.	Tussenkomst van Vincent Van Peteghem	30
2.2.	Tussenkomst van Anke Van dermeersch	31
2.3.	Tussenkomst van Björn Rzoska	31
2.4.	Tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz.....	32
2.5.	Tussenkomst van Peter Van Rompuy	32
2.6.	Tussenkomst van Conner Rousseau.....	32
2.7.	Tussenkomst van Philippe Muyters	33
2.8.	Tussenkomst van Arnout Coel	33
2.9.	Tussenkomst van Sarah Smeyers	34
2.10.	Antwoorden van de minister	34
2.11.	Slotbeschouwingen van Philippe Muyters	40
2.12.	Slotbeschouwingen en -vragen van Björn Rzoska.....	41
2.13.	Slotreplik van minister Matthias Diependaele.....	42
2.14.	Dankwoord aan het Rekenhof door commissievoorzitter Jos Lantmeeters	43
V.	Vergadering van 3 december 2019	44
1.	Toelichting van de beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid door minister-president Jan Jambon	44
1.1.	Inleiding	44
1.2.	SD1 Een bestuurskrachtige Vlaamse overheid	44
1.3.	SD2 Een evidence-informed beleid op basis van de ontwikkeling en ontsluiting van coherente statistieken en beleidsdomeinoverschrijdend beleidsonderzoek	46
1.4.	SD3 Een coherent en toekomstbestendig beleid voor complexe uitdagingen met een hoge maatschappelijke impact.....	47
1.5.	SD4 De ontwikkeling en vernieuwing van beleidsinstrumenten voor een naar buiten gerichte overheid die actief samen met anderen publieke waarde creëert.....	49
1.6.	Beleidsveld Rampenschade	49
2.	Toelichting beleidsnota ICT en Facilitair Bedrijf door minister-president Jan Jambon	50
2.1.	Vlaanderen Radicaal Digitaal II.....	50
2.2.	Het Facilitair Bedrijf	51
2.3.	Conclusie	52

3. Bespreking.....	53
3.1. Tussenkomst van Björn Rzoska	53
3.2. Tussenkomst van Bruno Tobback	53
3.3. Tussenkomst van Arnout Coel	55
3.4. Tussenkomst van Vincent Van Peteghem	55
3.5. Tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz.....	56
3.6. Tussenkomst van Wim Verheyden.....	57
3.7. Tussenkomst van Anke Van dermeersch	57
3.8. Repliek van minister-president Jan Jambon	58
VI. Toelichting bij de beleidsnota Justitie en Handhaving 2019-2024 door minister Zuhal Demir	61
1. Cijfers	61
2. Transversale bevoegdheden	62
3. Justitie	62
3.1. Slachtoffers centraal	62
3.2. Opvolging en recidivevermindering bij daders.....	63
3.3. Juridische eerstelijnsbijstand	63
3.4. Minderjarige delinquenten	63
3.5. Optimalisering werkprocessen.....	64
3.6. Radicalisering	64
3.7. Aanpak seksueel geweld.....	65
3.8. Aanpak intrafamiliaal geweld.....	65
4. Handhaving	66
4.1. Bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit.....	66
4.2. Inzetten op bestuurlijke handhaving.....	66
4.3. Bestuursrechtspraak.....	67
VII. Begroting	68
1. Personeel.....	68
2. Subsidies	68
3. Investerings	68
VIII. Vragenronde	68
1. Tussenkomst van Lorin Parys.....	68
2. Tussenkomst van Celia Groothedde	70
3. Tussenkomst van Maxim Veys.....	71
4. Tussenkomst van Carina Van Cauter.....	71
5. Tussenkomst van Katrien Schryvers	73
6. Tussenkomst van Jo Brouns	74
7. Tussenkomst van Stijn Bex.....	75
8. Tussenkomst van Maaïke De Vreese	75
9. Tussenkomst van Anke Van dermeersch.....	75
10. Tussenkomst van Jos Lantmeeters	76
11. Repliek van minister Zuhal Demir.....	76
12. Tweede tussenkomst van Carina Van Cauter.....	77
13. Tweede tussenkomst van Celia Groothedde	77

14. Tweede repliek van minister Zuhail Demir	77
15. Derde tussenkomst van Carina Van Cauter	78
16. Tweede tussenkomst van Jo Brouns	78
17. Derde repliek van minister Zuhail Demir	78
IX. Bespreking op 10 december 2019	78
1. Laatste vragen en antwoordenronde met minister Matthias Diependaele	79
1.1. Tussenkomst van Björn Rzoska	79
1.2. Tussenkomst van Anke Van dermeersch	79
1.3. Tussenkomst van Maurits Vande Reyde.....	80
1.4. Repliek van minister Matthias Diependaele.....	80
1.5. Tweede tussenkomst van Björn Rzoska	82
1.6. Tweede tussenkomst van Anke Van dermeersch	82
1.7. Tussenkomst van commissievoorzitter Jos Lantmeeters.....	82
1.8. Tweede tussenkomst van Maurits Vande Reyde.....	83
1.9. Tweede tussenkomst van commissievoorzitter Jos Lantmeeters..	83
1.10. Tweede repliek van Matthias Diependaele	83
2. Kennisname van de verslagen van de vakcommissies	84
3. Artikelsgewijze besprekingen en stemmingen van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2019-20, nr. 14/1) en van het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2019-20, nr. 15/1)	84
3.1. Debat over het alternatief voorgesteld door de sp.a	84
3.2. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2019-20, nr. 14/1).....	89
3.3. Artikelsgewijze besprekingen en stemmingen van het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (<i>Parl.St.</i> VI.Parl. 2019-20, nr. 15/1).....	90
Gebruikte afkortingen	94
Bijlagen: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlament.be	

I. Inleiding

Vanaf het begrotingsjaar 2020 (indiening najaar 2019) worden de indieningstermijnen van de begrotingsdocumenten bepaald door het decreet houdende de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (citeeropschrift: Vlaamse Codex Overheidsfinanciën of VCO).

De eerste officiële aankondiging door de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over de contouren van de komende begroting gebeurt in de regel bij de Septemberverklaring. Op dezelfde dag publiceert de minister bevoegd voor financiën en begroting traditioneel een kleine brochure met de grote lijnen van de komende begroting (geen verplichting).

Over de Septemberverklaring van de Vlaamse Regering (vierde maandag van september of dit jaar 23 september 2019) wordt de woensdag daarop (dit jaar 25 september 2019) een plenair debat gevoerd.

Door de aanslepende regeringsonderhandelingen werden de regeringsverklaring en de Septemberverklaring op woensdag 2 oktober 2019 samen gehouden en het debat daarover op 4 vrijdag oktober 2019.

Op 8 en 10 oktober 2019 organiseerde de Commissie ad hoc van het Vlaams Parlement een gedachtewisseling over de krachtlijnen van de Vlaamse begroting, met Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management en Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 114/1).

Bijna alle begrotingsdocumenten werden op 8 november 2019 ingediend bij de parlamentsvoorzitter. Gezien de laattijdige start van de Vlaamse Regering is dat een klein huzarenstukje te noemen.

Bovendien werden de begrotingsbesprekingen ondanks de latere indiening toch in dezelfde periode (tweede week november tot tweede week december) in de commissies gehouden. Ook de begrotingsaanpassing 2019 werd in dezelfde periode afgehandeld maar enkel door de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie. Op 4 december keurde de plenaire vergadering de drie ontwerpen van decreet houdende de begrotingsaanpassing 2019 goed.

De laattijdige indiening heeft de begrotingsbesprekingen in de commissie wat later doen op gang komen omdat men eerst moet kunnen kennis nemen van de inhoud van deze documenten vooraleer men kan debatteren met kennis van zaken en ook het Rekenhof hierdoor zijn rapport later heeft voorgesteld (26 november 2019).

Op 12, 19 en 26 november en 3 en 10 december 2019 besprak de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie de begrotingsontwerpen voor het jaar 2020 in aanwezigheid van:

- Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management;
- Zuhair Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;
- Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed.

In dat kader werden dan ook andere parlementaire documenten samen met deze bespreking behandeld. Hierna volgt de olijsting van de besproken parlementaire documenten.

Begrotingsdecreten:

- ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 14/1*);
- ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 15/1*);
- ontwerp van programmadecreet bij de begroting 2020 (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 152/1*). Over dit decreet wordt een afzonderlijk verslag gemaakt. De commissie besprak de hoofdstukken 1. Algemeen, 8. Financiën en Begroting en 10. Inwerkingtreding.

Toelichtingen bij de begroting:

- toelichtingen bij de middelenbegroting en de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 en bij de aanpassing van de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019. Algemene toelichting (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 13/1*);
- toelichtingen bij de begroting 2020. Meerjarenraming 2019-2024 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 21/1*).

Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de Vlaamse begroting voor 2020 (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 16/1*).

Beleidsnota's:

- beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid 2019-2024 van minister-president Jan Jambon (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 125/1*);
- beleidsnota ICT en Facilitair Management 2019-2024 van minister-president Jan Jambon (*Parl. St. VI.Parl. 2019-20, nr. 124/1*);
- beleidsnota Financiën en Begroting 2019-2024 van minister Matthias Diependaele (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 140/1*);
- beleidsnota Justitie en Handhaving 2019-2024 van minister Zuhal Demir (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 137/1*).

Beleids- en begrotingstoelichtingen 2020:

- beleids- en begrotingstoelichting Ondersteuning van de Vlaamse Regering en Rampenschade. Begrotingsjaar 2020 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 13-A/1*);
- beleids- en begrotingstoelichting Hogere Entiteiten. Begrotingsjaar 2020 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 13-C/1*);
- beleids- en begrotingstoelichting Digitalisering en Interne Dienstverlening Vlaamse Overheid. Begrotingsjaar 2020 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 13-D/1*);
- beleids- en begrotingstoelichting Justitie en Handhaving. Begrotingsjaar 2020 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 13-L/1*);
- beleids- en begrotingstoelichting Financiën en Begroting. Begrotingsjaar 2020 van de Vlaamse Regering (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 13-V/1*).

In het kader van de hervorming van de begroting tot een vorm van prestatiebegroting werden de vijfjaarlijkse beleidsnota's behouden maar werden de jaarlijkse beleidsbrieven gefuseerd met de begrotingstoelichting per beleidsveld(en) in de beleids- en begrotingstoelichtingen.

Bedoeling was beleid en begroting aan elkaar te koppelen via het koppelen van doelstellingen en budgetten. Dit werd doorgetrokken in de inhoudelijke structuur van de vijfjaarlijkse beleidsnota's en jaarlijkse BBT's (opmaak, aanpassing en rekening) die op die manier in elkaars verlengde liggen en de toelichtingen transparanter en beter opvolgbaar maken. Onder meer het formuleren van adequate doelstellingen en indicatoren vormt echter een grote uitdaging en is een 'work in progress'.

Door de ministers werden een aantal documenten bezorgd die als digitale bijlage zijn opgenomen op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

Conform artikel 66, 2, van het Reglement wordt het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap opgedeeld over de bevoegde vakcommissies. Deze opdeling, zoals goedgekeurd door het Uitgebreid Bureau van 12 november 2019, vindt men in bijlage 1.

II. Vergadering van 12 november 2019

Op de agenda:

- ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020;
- ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020;
- algemene toelichting bij de aanpassing van de middelenbegroting en de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 en bij de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020.

1. Toelichting door Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

1.1. Algemene situering

Minister *Matthias Diependaele* licht op de bijeenkomst van 12 november 2019 de begroting 2020 toe. Hij herinnert er daarbij evenwel eerst nog aan dat hij een paar weken eerder reeds heel veel heeft voorgesteld in de commissie ad hoc (zie verslag van de gedachtewisseling namens de Commissie ad hoc over de krachtlijnen van de Vlaamse begroting (*Parl.St.* VI. Parl. 2019-20, nr. 114/1) en verontschuldigt zich dan ook vooraf voor eventuele herhalingen.

Bij zijn uiteenzetting maakt hij gebruik van een powerpointpresentatie (bijlage 2).

1.1.1. Hoofdpijnen

Volgens de minister focussen de media ten onrechte op de besparingen, want de begroting zit in haar geheel wel degelijk goed in elkaar. De ingrepen zijn nodig omdat de regering kiest voor investeren. Zichzelf voortdurend in vraag stellen en keuzes maken, is een plicht. Zonder een dergelijk mensenwerk zou voor het beleid een machine met artificiële intelligentie volstaan.

De verhoging van het investeringsritme van de Vlaamse overheid (1,65 miljard euro extra investeringen) gebeurt voornamelijk door de investeringscapaciteit van de lokale besturen te versterken. Voor de Vlaamse overheid zelf vermeldt hij de focus op de kerntaken. Er wordt nagegaan waar de benodigde middelen kunnen worden gehaald. Het klopt dat sommige groeipaden gedeeltelijk worden bijgestuurd, maar dat gebeurt om te kunnen investeren in welzijn, in een warm Vlaanderen dus, een Vlaanderen dat excelleert in onderwijs, economie en innovatie.

1.1.2. Overzicht van de extra investeringen tijdens deze legislatuur

De minister toont een tabel (slide 3) met het volledige overzicht van de extra investeringen, die ook al in de meerjarenraming stonden die in de commissie ad hoc werd toegelicht.

De minister legt uit dat de bedragen in het begin van de legislatuur lager zijn omdat de realisering tijd vergt. Zo worden in 2020 ook nog veel investeringen uitgevoerd die in gang zijn gezet door de vorige regering. Hij onderstreept dat het daarbij telkens om extra geld gaat, dat bovenop het bestaande komt.

Als voorbeeld geeft hij MOW, waar in totaal 635 miljoen euro extra wordt geïnvesteerd gedurende deze zittingsperiode. De aannemers zijn in dat jaar echter ook nog bezig met de investeringen waartoe de vorige regering besliste.

Bovenop de net genoemde extra investeringen wordt voor 550 miljoen euro nieuwe beleidsimpulsen in 2020 in de begroting opgenomen (taartdiagram, slide 4). De domeinen waarin extra impulsen worden gegeven, zijn fiscaliteit, Warm Vlaanderen, excelleren, Omgeving en overige. De minister gaat daar later verder op in.

1.2. Begrotingsopmaak 2020

1.2.1. Economische parameters

Slide 9 gaat over de evolutie van de economische parameters, die ook al in de meerjarenraming waren opgenomen. Bij de begrotingsopmaak 2020 wordt uitgegaan van 1,1 percent economische groei en 1,4 percent inflatie.

1.2.2. Waarom is 2020 een moeilijk begrotingsjaar?

Veel aanpassingen in de begroting 2020 kwamen ook al gedeeltelijk voor in die van 2019. Zij hebben te maken met de impact van Bijzondere Financieringswet (BFW) op de ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap. De vertragende economische groei heeft grote impact op de ontvangsten. De afrekening van een begrotingsjaar vindt uiteindelijk pas een jaar later plaats.

Het doel van deze Vlaamse Regering blijft een begroting in evenwicht op lange termijn, gezonde overheidsfinanciën en geen doorgeschoven facturen.

Toch wordt voor 2020 een tekort aanvaard en wel om de volgende redenen:

- ten eerste is er de genoemde afrekening van de BFW. Door de terugval van de economische groei zijn de ontvangsten uit de Bijzondere Financieringswet 272 miljoen euro lager;
- de federale taxshift heeft een bijkomende impact van 271,9 miljoen euro minder ontvangsten, waarbij de minister de keuze van de Vlaamse Regering onderstreept om die vermindering fiscaal niet te compenseren, aangezien de belastingvermindering een goede zaak is voor de burger. De totale kost van de federale taxshift beloopt voor de Vlaamse schatkist in 2020 meer dan 800 miljoen euro;
- daarnaast komen de cao's op kruissnelheid, wat 173,2 miljoen euro kost;
- laatste reden is de hervorming van de woonfiscaliteit, met name de impact van de verlaagde registratierechten ten bedrage van 140 miljoen euro. De impact van de afschaffing van de woonbonus komt pas later een tegengewicht bieden.

Gevolg van dit alles is dat in 2020 857,7 miljoen euro moet opgevangen worden, wat echter slechts tot een licht tekort van 431 miljoen euro (benadering evenwichtsdoelstelling) leidt of tot een negatief vorderingensaldo van 622,858 miljoen euro (slide 11).

1.2.3. Uitgaven die buiten de begrotingsdoelstelling worden gehouden

De uitgaven voor Oosterweel waren bij de begrotingsopmaak 2019 begroot op 134,8 miljoen euro, terwijl naar schatting dit jaar slechts 72,9 miljoen euro betaald

zal moeten worden (een bedrag dat bij de afrekening allicht nog zal evolueren). Voor 2020 worden de uitgaven voor Oosterweel op 191,9 miljoen euro geraamd.

1.2.4. Evolutie van de ontvangsten

Slide 15 toont een diagram met de verhouding van de verschillende categorieën ontvangsten. Het grootste deel wordt gevormd door de gewest- en gemeenschapsmiddelen uit de Bijzondere Financieringswet.

Slide 16 bevat een tabel met de evolutie per ontvangst bij ongewijzigd beleid ten opzichte van de begrotingsopmaak 2019. Het totale verschil bedraagt 333 miljoen euro voor het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, en 133 miljoen euro voor de instellingen.

1.2.5. Uitgaven

Uitgavenevolucie bij ongewijzigd beleid

Vervolgens licht de minister de uitgaven toe, die bij ongewijzigd beleid toenemen met 1,14 miljard euro. Op slide 18 stelt hij de verdeling van de uitgaven over de beleidsdomeinen voor in een diagram.

Beleidsdomein Onderwijs en Vorming heeft het grootste aandeel met bijna 14,5 miljard euro, gevolgd door Welzijn met een kleine 12,7 miljard euro. Kanselarij en Bestuur springt voor het eerst over MOW, door de sterkere ondersteuning van de lokale overheden. De uitgaven van Financiën en Begroting betreffen voornamelijk de fiscale kosten voor de aftrekposten.

Slide 19 gaat nader in op de eerder genoemde toename van de uitgaven bij ongewijzigd beleid. De index verklaart ongeveer 330 miljoen euro meeruitgaven. Voor nadere details over het aandeel van de actualisatie van de betaalkredieten verwijst de minister naar de algemene toelichting.

1.2.6. Evolutie van de ESR-correcties

De evolutie van de ESR-correcties betreffen de correcties op basis van het rapport van het Rekenhof, de ziekenhuisinfrastructuur, de schrapping van ESR-correcties als gevolg van de nieuwe aanrekeningsregels voor de ziekenhuisinfrastructuur, de sluis in Terneuzen en een restcategorie.

1.2.7. Onderbenuttingspercentage neemt toe

Bij de onderbenutting wordt de toekomst voorspeld op basis van het verleden, wat in het begin van een legislatuur anders verloopt dan op het einde.

1.2.8. Totstandkoming van de nettobeleidsruimte

De tabel met als titel 'uitbreiding van de nettobeleidsruimte' geeft weer hoe die ruimte tot stand komt om te kunnen investeren. De hervormingen in de fiscaliteit zijn goed voor 81 miljoen euro, punctuele maatregelen voor 29 miljoen euro, zoals eerder meegedeeld naar aanleiding van het debat in de commissie ad hoc.

De bijdrage die door de verminderingen in de uitgaven wordt geleverd, is verdeeld over fiscale hervormingen, efficiëntie en kerntaken, het milderen van de groeipaden en punctuele maatregelen.

1.2.9. Hoe wordt de nettobeleidsruimte ingevuld in 2020?

Slide 27 toont hoe de nettobeleidsruimte ten belope van 553,593 miljoen euro wordt ingevuld in 2020. De verlaging van de registratierechten met 1 percent wordt geraamd op 140 miljoen euro.

Slides 28 tot en met 32 tonen de bijkomende uitgaven voor nieuwe beleidsimpulsen, met als eerste Warm Vlaanderen (slide 28), dat in 2020 al 112 miljoen euro krijgt. Zo gaat er 76,5 miljoen euro bijkomend naar Welzijn voor extra plaatsen voor personen met een handicap, betaalbare ouderenzorg, kinderopvang enzovoort.

Naar Wonen gaat 23 miljoen euro extra voor het handhaven van de machtiging op het historisch hoogste niveau en voor noodwoningen.

Justitie krijgt er 12 miljoen euro bij. De minister onderstreept dat het telkens om extra investeringen gaat bovenop het lopende beleid, wat alleen mogelijk is doordat elders geld wordt bespaard.

Ook voor Excelleren (slide 29) wordt in 2020 al 49,7 miljoen euro extra ingezet. Het groeipad voor Onderzoek en Ontwikkeling krijgt er 20 miljoen euro bij, Onderwijs 29,7 miljoen euro, voor onder meer de financiering van het lerarenpact, de financiering van studierichtingen in de hogescholen, taalintegratietrajecten enzovoort.

Voor de lokale besturen (slide 30) wordt 170 miljoen euro extra ingezet, waarbij de minister de overname van de responsabiliseringsbijdrage vermeldt, de open ruimte (31,4 miljoen euro), de grootstedelijke problematiek en het Vlaamse Randfonds. Daarbovenop is er ook nog het blijvende groeiritme van het Gemeentefonds met 3,5 percent.

Bij Mobiliteit, dat 13,2 miljoen euro extra krijgt (slide 31), vermeldt hij, in afwachting van nadere detaillering door de vakministers, vervoer op maat en de exploitatie van De Lijn.

Bij Omgeving dat 25,8 miljoen euro extra krijgt, gaat het over extra bos enzovoort.

Slide 32 geeft een overzicht van de restcategorie Overige: Buitenland krijgt 6 miljoen extra, Cultuur 6,5 miljoen euro voor onder meer VAF en VFL. Daarnaast is er extra geld voor Toerisme, Sport en Dierenwelzijn.

1.2.10. Overflow

Voor minister Diependaele tot slot ingaat op de schuld, wijst hij op impact van de overflow (slide 35). De regering neemt beslissingen, zet daar geld voor opzij maar de factuur komt pas volgend jaar. De aanrekeningregels wijzigen door de inwerkingtreding van de VCO. Aanrekeningen gebeuren vanaf heden in functie van de voortgang van de gesubsidieerde activiteit en dit ongeacht het betaalmoment.

1.2.11. Bijdrage tot de Maastrichtschuld

De geconsolideerde brutoschuld bedraagt eind 2018 21,5 miljard euro. De schuld is slechts in zeer beperkte mate veroorzaakt door meer uit te geven dan Vlaanderen ontvangt, en komt vooral door de verstrenging van de ESR-aanrekeningregels, die Vlaanderen ertoe verplicht om deze schulden die vroeger tegenover activa werden geplaatst, in de begroting op te nemen, waardoor Vlaanderen van een nulschuld naar de huidige positie is geëvolueerd.

Desondanks zit Vlaanderen met een verhouding van 46 percent tussen schuld en zijn jaarlijkse inkomsten nog altijd onder de schuldnorm die het zelf vastlegde

(bepaald op 65 percent van de jaarlijkse inkomsten, wat belangrijk is voor de rating bij de financiering van leningen).

De Belgische schuld daarentegen wordt uitgedrukt in termen van het bbp. Bovendien staan er zoals gezegd vermarktbare activa zoals sociale woningen tegenover de Vlaamse schuld.

2. Bespreking

Op de vraag van *Willem-Frederik Schiltz* naar de verdeelsleutel voor de 10 miljoen euro die in de begrotingsaanpassing 2019 extra naar de hogescholen gaat, antwoordt Matthias Diependaele dat West-Vlaanderen en Limburg elk de helft krijgen, dus elk 5 miljoen euro.

III. Vergadering van 19 november 2019

Op de agenda:

- ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020;
- ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020;
- toelichtingen bij de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020. Meerjarenraming 2019-2024;
- beleidsnota Financiën en Begroting 2019-2024, ingediend door minister Matthias Diependaele;
- ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2020.

1. Toelichting van de beleidsnota Financiën en Begroting 2019-2024 door minister Matthias Diependaele

1.1. Fiscale beleidsdomeinen

1.1.1. Woonfiscaliteit/onroerendgoedfiscaliteit

Minister *Matthias Diependaele* begint zijn toelichting bij de beleidsnota aan de hand van een presentatie met de fiscale beleidsdomeinen (bijlage 3), met als eerste de woonfiscaliteit (slide 3).

Uitdoving van de woonbonus

Vlaanderen is enkel bevoegd voor de eigen woning, waarbinnen de beslissing over de woonbonus valt. De minister herhaalt de eerder geformuleerde argumentatie om de maatregel door te voeren: de almaar toenemende budgettaire kostprijs voor de Vlaamse overheid, de opwaartse druk op de prijzen die mee door de woonbonus wordt veroorzaakt en het tijdstip van de historisch lage rente.

Onroerende voorheffing

Wat de onroerende voorheffing gaat het om de belasting op het kadastraal inkomen van onroerend goed en van materieel en outillage.

Verkooprecht

Met betrekking tot het verkooprecht wordt het tarief van de registratierechten bij de aankoop van onroerend goed verlaagd met 1 percent vanaf 1 januari 2020 (van 7 percent naar 6 percent).

1.1.2. Verkeersfiscaliteit

In de verkeersfiscaliteit betreft de Vlaamse bevoegdheid in hoofdzaak de verkeersbelasting, de belasting op inverkeersstelling en de kilometerheffing voor het vrachtvervoer (slide 4).

1.1.3. Erf- en schenkbelasting

Wat de erf- en schenkbelasting betreft heeft Vlaanderen de volle bevoegdheid over de fiscaliteit met betrekking tot de volgende generatie, maar geen invloed op het erfrecht zelf. Het beleid volgt de federale aanpassingen (slide 5).

1.1.4. Specifieke Vlaamse belastingverminderingen

Het betreft Vlaamse belastingverminderingen voor de dienstencheques en die in het kader van het arbeidsmarktbeleid zoals de jobbonus (slide 6).

1.2. Omgevingsanalyse

Daarop presenteert hij een Belgische omgevingsanalyse (slide 8). Het Vlaamse bbp bereikt in 2020 283 miljard euro, het Waalse 109 miljard en het Brusselse 82 miljard.

De Vlaamse werkzaamheidsgraad behaalt in 2018 bijna de beoogde 75 percent, de Waalse 63,7 percent en de Brusselse 61,4 percent.

Terwijl Vlaanderen in 2020 naar een tekort van 432 miljoen euro gaat, gaat het in Wallonië, ondanks zijn veel kleinere bevolking en bbp, over 1,143 miljard euro. In Brussel bedraagt het een half miljard euro terwijl ook Brussel een veel kleinere bevolking en bbp telt.

In 2018 bedroeg de Vlaamse schuld 18 miljard euro, de Waalse 29 miljard euro en de Brusselse 4,6 miljard euro.

1.3. Concrete maatregelen

1.3.1. Overzicht

Minister Matthias Diependaele geeft een overzicht van de maatregelen (slide 10). Hij somt de jobbonus en de maatregelen inzake de woonfiscaliteit, de hervormingen van erf- en schenkbelasting, van de verkeersfiscaliteit, de dienstencheques en het belastingkrediet voor de rechtspersonen in de onroerende voorheffing en de maatregelen in het kader van een efficiënte overheid op en licht ze dan toe.

1.3.2. Jobbonus

De jobbonus (slide 11) heeft een dubbele doelstelling, die voor ogen moet worden gehouden bij de uitwerking in het komende jaar: mensen activeren door het verschil tussen loon en uitkering iets te vergroten en een extra nettostimulans bieden voor mensen die reeds werken.

Het gaat, voor wie voltijds werkt, om 600 euro extra netto/jaar voor een loon tot 1700 euro; voor wie deeltijds werkt, is dat pro rata. Om de promotieval te vermijden, wordt de bonus geleidelijk afgebouwd tot een loon van 2500 euro. Het systeem gaat in vanaf inkomstenjaar 2021.

1.3.3. *Woonfiscaliteit*

Slide 12 toont een cijfervoorbeeld bij de hervorming van de woonfiscaliteit. Terwijl de totale intrestlast voor een lening van 250.000 euro in 2005 over een looptijd van 20 jaar aan een interestvoet van 5 percent nog 142.000 euro bedroeg, is dat in 2019 nog 43.000 euro met een gelijke looptijd en een interestvoet van 1,65 percent.

Het effect van de verminderde interestvoet is veel groter dan dat van de woonbonus ooit was. Daar komt bij dat de totale budgettaire kostprijs al 1,4 miljard euro per jaar belooft, evenals de eerder genoemde opwaartse druk op de woningprijzen.

Wat ook verandert is dat het vervangende fiscale voordeel voortaan direct bij de aankoop wordt gegeven. De minister onderstreept nog dat het gaat om de stopzetting van de instroom van nieuwe contracten: de oude blijven behouden, zoals de website van de Vlaamse belastingdienst duidelijk uitlegt. Hij vermeldt ook nogmaals de verlaging van de registratierechten van 7 naar 6 percent (5 percent voor ingrijpende energetische renovaties).

1.3.4. *Erf- en schenkbelasting*

Duolegaten

Als eerste ingreep in de erf- en schenkbelasting (slide 15) noemt hij de afschaffing van de duolegaten. De laatste tijd wordt meer en meer erkend dat mensen er op perfect legale wijze aan fiscale planning mee doen, terwijl het zuiver altruïstisch element op de achtergrond raakt.

Goede doelen betreuren natuurlijk het verlies van die inkomsten, al geven sommigen toe dat ze zich enigszins misbruikt voelen door het systeem. Hij onderstreept dat de wetgever oorspronkelijk de bedoeling had een last te koppelen aan het legaat, zoals de zorg over een huisdier of kind. De regering is nog aan het bekijken in hoeverre in de plaats het tarief van legaten aan goede doelen kan verminderd worden, al laten de eerste berekeningen uitschijnen dat dit eerder beperkt zal zijn.

Doel van de afschaffing is in elk geval niet het verlies voor de goede doelen, wel om rechtvaardigheid te herstellen en te verhinderen dat de samenleving moet opdraaien voor het afwentelen van successierechten. Het gaat wel degelijk heel dikwijls om neven en nichten (voor wie de personages het hoogst zijn), maar absoluut niet alleen. Het systeem is immers even goed bruikbaar en voordelig voor kinderen bij heel grote vermogens.

Vriendenerfenis

De vriendenerfenis is een tweede initiatief ten aanzien van de hoge successierechten bij vererving in een verdere graad, na het eerste in de vorige legislatuur. De hervorming volgt ook de federale aanpassing van het erfrecht die zorgde voor een groter beschikbaar gedeelte.

Verlenging van de verdachte periode

De verlenging van de verdachte periode is bedoeld om meer zekerheid te geven door meer registraties.

1.3.5. *Verkeersfiscaliteit*

De ingrepen in de verkeersfiscaliteit (slide 16) hebben alles te maken met dieselgate. Het softwaregesjoemel leidde tot de invoering van nieuwe tests, met name

een nieuwe meer realistische WLTP-test, waarin de gemeten CO₂-waarden hoger zijn. WLTP staat voor Worldwide Light Vehicle Test Procedure. De minister wijst erop dat zowel in de BIV als de verkeersbelasting een CO₂-component zit. Gevolg is dat, als de regering niets doet, er vanzelf een belastingverhoging komt. Zij verkiest daarom een hervorming op budgetneutrale manier.

Dienstencheques

De prijs van de dienstencheques is niet meer geïndexeerd sinds 2014. In de plaats wordt het fiscaal voordeel beperkt verminderd van 30 percent naar 20 percent, wat concreet de prijs van een dienstencheque doet stijgen van 6,30 euro naar 7,20 euro. Soortgelijke verhogingen in andere landsdelen hadden een zeer beperkt effect op het gebruik.

Inperking belastingkrediet onroerende voorheffing rechtspersonen

De inperking van het belastingkrediet in de onroerende voorheffing voor rechtspersonen wordt voor wat het gewestelijk deel betreft herleid tot het deel materieel en outillage. Hij relateert de afschaffing met een voorbeeld. Voor een niet-geïndexeerd ki van 1500 euro, dat momenteel geïndexeerd 2800 euro bedraagt, gaat het om een krediet van 68 euro per jaar.

1.3.6. Efficiënte overheid

Spending review

In het kader van een efficiëntere overheid (slides 18 en 19), vermeldt hij vooreerst de spending review, een methodiek die al behoorlijk gebruikt wordt in de rest van Europa. Het gaat om een kosten-batenanalyse van de overheidsuitgaven. Vlaanderen zette al de eerste stappen met een proefproject, waarvan de uitkomsten goed zijn, en dat ook positief beoordeeld werd door de Europese Commissie.

Prestatie-geïnformeerde begroting in plaats van inputbegroting

Tweede element in dit verband is de prestatiegeïnformeerde begroting in de plaats van de huidige die inputgericht is. De output meten is echter niet eenvoudig. Hij relateert dan ook ten dele de mogelijke resultaten van de hervorming. Een dergelijk systeem is slechts bij benadering te bereiken zonder dat het ooit helemaal sluitend wordt. Toch wil hij in zijn beleid op die uitdaging inzetten.

Instelling van een subsidiedatabank

Derde element is de subsidiedatabank. Alle subsidies zijn natuurlijk nu al bekend, maar de informatie is te zeer verspreid over departementen en agentschappen. Doel is ze op uniforme wijze te labelen, waardoor een computer ze kan koppelen. Doelen zijn zowel de efficiëntie op zich als transparantie voor de burger. Eerst moet echter gedefinieerd worden welke uitgaven precies onder de noemer subsidies vallen.

Hervorming van de Dienst Vastgoedtransacties

Laatste punt is de hervorming van de Dienst Vastgoedtransacties met als doel ont-eigeningen te versnellen, al onderstreept hij meteen dat het niet de bedoeling is de inspraak van de burger te verminderen. Wel moeten procedures sneller op elkaar kunnen volgen. De wettelijke termijnen zijn wat ze zijn maar onderhandelingen moeten niet nodeloos aanslepen.

1.3.7. Conclusie

De minister concludeert dat Vlaanderen de ambitie moet hebben zijn begroting op orde te hebben. Daarom worden de nodige hervormingen doorgevoerd, niet om te besparen, maar omdat een overheid de plicht heeft zichzelf en haar beleidsmaatregelen voortdurend in vraag te stellen. Haalt men vandaag nog de doelstellingen met het beleid van gisteren? De woonbonus is daarvan een goed voorbeeld. Doel is uiteindelijk om geld te vrij te maken om te investeren in de toekomst.

2. Bespreking van de beleidsnota Financiën en Begroting 2019-2024

Anke Van dermeersch wil weten of de verlenging van de verdachte periode betekent dat, als er een schenking gebeurt, de schenker nog vier jaar moet leven in de plaats van drie. Of gaat het om de verlenging van de periode waarvoor de overheid de aangifte van de nalatenschap kan aanvechten?

Minister *Matthias Diependaele* antwoordt met enige ironie dat de maatregel puur bedoeld is als aanmoediging om langer te leven.

3. Toelichting van de meerjarenraming 2020-2024 door minister Matthias Diependaele

Daarop licht minister *Matthias Diependaele* de meerjarenraming toe aan de hand van een presentatie (bijlage 4). Hij legt uit dat de voorliggende raming, anders dan de eerdere, voor het constante beleid de begrotingsopmaak 2020 als basis hanteert.

3.1. Ontvangsten

Daarna toont hij een grafiek met het groeiritme van de ontvangsten bij constant beleid (slide 4). Het blauwe deel van de staven geeft de opcentiemen bij de personenbelasting weer, het rode de dotaties op grond van de Bijzondere Financieringswet, het gele de gewestbelastingen (registratierechten, erfenis- en schenkingsbelasting, verkeersbelasting, kilometerheffing, onroerende voorheffing, hypotheekrechten, spelen en weddenschappen enzovoort) en het groene andere inkomsten (bijvoorbeeld de eigen inkomsten van De Lijn, TTS, VRT-reclame). Hieruit blijkt dat de verhoudingen tussen de verschillende ontvangsten categorieën niet echt wijzigen.

Zijn volgende grafiek geeft het groeiritme van de ontvangsten weer met de nominale groei van het bbp als gele lijn en de totale inkomsten van de Vlaamse overheid als zwarte lijn (slide 5). De vergelijking toont dat de regering de belastingdruk in Vlaanderen beheerst houdt. De stijging van de zwarte lijn blijft immers onder die van de gele. De belastingdruk stijgt met 12 percent dus minder snel dan de welvaarts groei (15 percent) in de periode 2019-2024.

3.2. Verdeling van de uitgaven over de verschillende beleidsdomeinen

In de volgende slide geven een tabel en een diagram de verdeling van de uitgaven bij constant beleid weer (slide 6). Terwijl Onderwijs en Vorming (31 percent), Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (27 percent), Kanselarij en Bestuur (9 percent), Mobiliteit en Openbare Werken (9 percent), en Werk en Sociale Economie (8 percent) afzonderlijk in het diagram staan, zijn alle andere departementen samen genomen in het groene deel (categorie Overige). Bij constant beleid stijgt het eerstgenoemde departement van 14,5 naar 16 miljard euro. Kanselarij en Bestuur springt door de ondersteuning van de lokale besturen naar de derde plaats.

3.3. *Nieuwe recurrente beleidsimpulsen*

De cijfers over de nieuwe beleidsimpulsen werden al eerder meegedeeld en acht de minister bekend. Hij volstaat met nogmaals een overzichtstabel te projecteren (slide 9). Daarbij merkt hij nogmaals op dat er deze legislatuur voor 2,5 miljard euro nieuwe beleidsimpulsen komen, waarvan 550 miljoen euro reeds in 2020 en nog eens 1,95 miljard euro opstappen tegen 2024. Het gaat om recurrent beleid, onderstreept de minister.

3.4. *Extra investeringen*

Daarnaast komen er voor 1,65 miljard extra investeringen, bovenop de eerdere opstappen uit de vorige zittingsperiode 2014-2019, zoals de bedragen van telkens 150 miljoen euro in scholenbouw en infrastructuur. Al die beslissingen, weergegeven in de eerste kolom van de volgende tabel (slide 10), worden eveneens meegenomen, onderstreept hij. Hij vermeldt nog de 700 miljoen euro voor een nieuw lokaal pact in het kader van rioleringen. Rechts onderaan ziet men het gecumuleerde totaal van 1,65 miljard euro.

3.5. *Lokale besturen*

De daaropvolgende tabel geeft weer elke middelen extra naar de lokale besturen gaan (slide 11). Belangrijkste elementen zijn de hoofddotatie van het Gemeentefonds, die jaarlijks met 3,5 percent stijgt, en de aanvullende dotatie voor de 13 centrumsteden, die dezelfde stijging kent. De volgende vijf middelen blijven constant. De twee onderste lijnen zijn nieuw: de 50 percentresponsabiliseringsbijdrage en de bijkomende ondersteuning open ruimte. Ze stijgen respectievelijk van 130 naar 282 miljoen euro en van 31 naar 124 miljoen euro (begrotingsjaren 2020 vergeleken met 2024). Die toevoeging verhoogt de stijging tot de percentages die men op de laatste lijn kan lezen. De minister noemt die stijging serieus en merkt daarbij op dat het grootste deel meteen in het begin van de legislatuur wordt verleend.

3.6. *Onderwijs en Vorming*

In zijn volgende tabel presenteert hij de extra investeringen bovenop de geplande groeipaden in Onderwijs en Vorming (excelleren en scholenbouw) en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De middelen voor Onderwijs stijgen in 2021 netto (dat wil zeggen inclusief besparingen) met 3,7 percent, in 2022 nogmaals met 2,7 percent, en in 2023 en 2024 telkens met 3,2 percent. Het groeiritme ligt hoger dan de economische groei, merkt hij op.

3.7. *Welzijn*

Dat geldt ook voor Welzijn, waar de stijgingspercentages 4,4 percent in 2021, 2,9 percent in 2022, 3,4 percent in 2023, en 3,5 percent in 2024 bedragen.

3.8. *Onderzoek en Ontwikkeling*

Verder wordt ook het groeipad voor O&O voortgezet, dat werd ingezet onder minister Muyters. De onderste, zwarte delen van de staven geven de opstappen tijdens de vorige legislatuur (bevoegde minister was Philippe Muyters) weer. Die jaarlijkse 500 miljoen euro wordt aangehouden tot 2024. Daarbij komt elk jaar 120 miljoen euro voor investeringen. Ook de opstappen uit de vorige legislatuur worden dus aangehouden. Daarbij komen recurrente uitgaven – geel weergegeven – oplopend tot 250 miljoen euro in 2024, en investeringen – in het groen – oplopend tot 75 miljoen euro in datzelfde jaar (slide 13).

3.9. Mobiliteit

Een soortgelijke grafiek toont de evolutie van de investeringen in mobiliteit. Ook daar worden de opstappen uit de vorige legislatuur onverminderd voortgezet, evenals de FFEU-middelen, waarbij dan nog bijkomende investeringen komen, oplopend tot 230 miljoen euro in 2024 (slide 14).

3.10. Geconsolideerde schuld

Laatste onderdeel van de meerjarenraming betreft de schuld (slide 16). De laatste officiële cijfers dateren van de nota Budgettaire Ruimte uit mei 2019. De tabel toont een toename van de geconsolideerde schuld tot 58 percent ten opzicht van de ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap. Vlaanderen blijft daarmee verder onder de door het Vlaams Parlement vastgestelde norm van 65 percent. Daar komt bij dat tegenover het grootste deel vermarktbare activa staan.

4. Bespreking van de meerjarenraming 2020-2024

Anke Van dermeersch informeert waarom geen percentage wordt gegeven voor het aandeel van Justitie in de uitgaven. Is dat aandeel verwaarloosbaar?

Minister *Matthias Diependaele* legt uit dat de uitgaven voor Justitie onder het beleidsdomein Welzijn vallen. Hij wijst erop dat de verdeling van bevoegdheidsdomeinen over commissies niet samenvallen met de bevoegdheden van de ministers.

Björn Rzoska stelt verschillen vast tussen de cijfers bij ongewijzigd beleid in de algemene toelichting (vrijgegeven op 15 november) en de presentatie van 19 november. Zo evolueert de groei van de ontvangsten voor het begrotingsjaar 2020 bij ongewijzigd beleid van 458,8 naar 467,5 miljoen euro, terwijl de groei van de uitgaven bij ongewijzigd beleid van 1.131,7 naar 1.140,2 miljoen euro evolueert op enkele dagen. Waar komen de verschillen in de tabellen vandaan?

Ook hij heeft de indruk dat de regering soms de voor haar meest gunstige positie kiest, bijvoorbeeld door in de meerjarenraming terug te grijpen naar de evenwichtsdoelstelling (zonder Oosterweel) in de plaats van het vorderingensaldo (met Oosterweel), wat het lid correcter vindt. Hij pleit voor helderheid.

Minister *Matthias Diependaele* belooft na te kijken of er inderdaad verschillen zijn. Hij wijst er wel op dat de presentatie bedoeld was om de politieke keuzes duidelijk te maken, bijvoorbeeld op het vlak van investeringen. In de voorstelling werd vermeden om dezelfde uitgaven twee keer te tellen, bijvoorbeeld als nieuwe investeringen en als recurrente beleidsimpulsen. Er is ook een verschil tussen beleids- en betaalkredieten.

Commissievoorzitter *Jos Lantmeeters* attendeert *Anke Van dermeersch* op een nota van de administratie van het Vlaams Parlement van 12 november 2019, die uitlegt welk onderdeel van de begroting wordt besproken in welke commissie (bijlage 1). Men kan daar bijvoorbeeld in lezen welke bevoegdheden van minister Zuhal Demir terug te vinden zijn in welke begrotingsartikelen van Welzijn, zoals hulp en dienstverlening aan gedetineerden, commissies voor juridische bijstand enzovoort.

Anke Van dermeersch legt uit dat ze misleid was door de naam van de commissie: Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie.

Björn Rzoska vult nog aan dat het gaat om synthesesetabel 5.7 op pagina 44 van de meerjarenraming 2019-2024, getiteld 'Vorderingensaldo bij ongewijzigd beleid en na begrotingsmaatregelen en bij nieuw beleid'. Bij de begrotingsopmaak 2020 wordt vertrokken van een tekort van 433 miljoen euro. Daarin ontbreekt dus Oos-

terweel, dat in de algemene toelichting wel wordt meegerekend in het vorderingsaldo. Hij pleit eens te meer voor helderheid. Door voor het meest gunstige te kiezen, vertekent men de meerjarenraming.

IV. Vergadering van 26 november 2019

Op de agenda:

- verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de Vlaamse begroting voor 2020;
- ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020;
- ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020;
- algemene toelichting bij de aanpassing van de middelenbegroting en de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 en bij de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020.

1. Bespreking van het verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de Vlaamse begroting voor 2020

1.1. Toelichting bij het verslag van het Rekenhof door raadsheer Jan Debucquoy

1.1.1. Inleiding

Raadsheer *Jan Debucquoy* maakt bij zijn uiteenzetting gebruik van een powerpointpresentatie (bijlage 5). Hij merkt bij het begin van zijn toelichting op dat het Rekenhof bij zijn onderzoeken altijd monitort wat er leeft in het parlement en die aandachtspunten meeneemt in zijn rapport. Hij geeft de raming van de fiscale regularisatie, waarover vragen werden gesteld in deze commissie, als voorbeeld. Hij onderstreept verder dat de onderzoeken altijd in een heel korte periode gebeuren en volgens een vaste methodologie. Het Rekenhof tracht ook elke minister van Begroting door dezelfde bril te bekijken. Als gevolg daarvan zijn de verslagen voorspelbaar, het omgekeerde zou eenieder verbazen.

Het basisprincipe van gezonde openbare financiën is: niet meer uitgeven dan er binnenkomt. Als men meer ontvangt dan uitgeeft, is het niet de bedoeling om het overschot op te potten maar om het in te zetten voor nieuw beleid dan wel terug te geven aan de mensen. Als men wenst meer uit te geven dan binnenkomt, moet men de moed hebben om bijkomende ontvangsten te zoeken. Als men minder ontvangsten wenst, moet men de moed hebben om te besparen in de uitgaven. Het Rekenhof is geen groot voorstander van schuldopbouw, want daarmee schuift men de factuur door naar de volgende generatie. Schuldafbouw is ook nodig om beter voorbereid te zijn op de grote budgettaire uitdagingen van de komende jaren, waarvan hij de vergrijzing, de klimaatverandering, en de voorbereiding van een volgende staatshervorming of economische crisis als voorbeelden noemt.

Anderzijds is het begrotingsevenwicht geen fetisj. Er hoeft niet per se elk jaar een begrotingsevenwicht te zijn, noch volledige schuldafbouw. Fetisjisme leidt soms tot domme beslissingen zoals de verkoop van overheidsgebouwen, die op termijn meer kosten veroorzaken. Bij een tekort of schuldopbouw stelt het Rekenhof wel een haalbaar traject voor om het weg te werken. Dat is ook de manier van werken van andere controle-instellingen als de Hoge Raad van Financiën, de SERV, de Nationale Bank, de EU, het IMF en de OESO.

Het Rekenhof heeft begrip voor de omstandigheden waarin voorliggende begroting tot stand kwam: de late regeringsvorming, de wisseling bij centrale functies

in kabinet en administratie, en de strikte tijds kalender. Omgekeerd vraagt hijzelf begrip voor de korte tijd waarin het Rekenhof zijn rapport moest opstellen.

Tot slot van zijn inleiding onderstreept hij dat het vorderingensaldo slechts op één manier berekend wordt, en dat is volgens de ESR-regels. Dit staat los van de bepaling van een (goed onderbouwde) begrotingsdoelstelling, in casu het bereiken van een evenwicht zonder rekening te houden met de Oosterweelinvesteringen. Beide mogen niet door elkaar gehaspeld worden. Iedereen kan een begrotings-evenwicht bereiken als hij mag kiezen welke uitgaven hij uit zijn begroting laat. Elke Belgische deeloverheid doet dat op haar manier (onder andere het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met de investeringen in tunnels en het Waalse Gewest met de kost van de klimaatmaatregelen), met verwarring in de communicatie over het begrotingsevenwicht tot gevolg.

1.1.2. Vorderingensaldo van de Vlaamse Gemeenschap in 2020

Daarop toont hij een grafiek (slide 4) met dat vorderingensaldo, waaruit blijkt dat er geen evenwicht zal zijn de komende jaren. De Hoge Raad van Financiën had in zijn laatste aanbeveling voor 2020 een evenwicht voorgesteld, maar in de plaats vertoont de begroting een tekort van 0,13 percent van het bbp. De raadsheer herinnert eraan dat Vlaanderen die norm vroeger meestal respecteerde en het vaak zelfs beter deed, en betreurt dan ook dat het deze keer niet gelukt is.

1.1.3. Geconsolideerde schuld van de Vlaamse Gemeenschap

Zijn volgende slide (slide 5) toont de actuele cijfers over de geconsolideerde schuld. Die zijn niet opgenomen in de meerjarenraming, omdat de administratie toen nog volop met de berekening bezig was. In zijn powerpointpresentatie gebruikte de minister nog de cijfers uit de nota budgettaire ruimte van juni 2019.

Duidelijk is dat de schuld verder blijft stijgen, weliswaar met respect voor de eigen schuldnorm van de regering. Hij blijft immers onder de 65 percent van de geconsolideerde ontvangsten. De enige aanbeveling van het Rekenhof daarover is om budgettaire meevallers zoals een beter dan geraamde groei te gebruiken voor schuldafbouw. Het is zich ook bewust dat de schuld relatief is omdat een groot deel slaat op vermarktbare activa, in het bijzonder de leningen voor sociale huisvesting.

1.1.4. Het verstrengde Europese toezicht

Volgende punt wordt gevormd door de regels van het verstrengde Europese toezicht (slide 6). De meest recente raming van het tekort van de gezamenlijke overheid kwam vorige week uit op een tekort van 2,3 percent van het bbp, waarvoor de verantwoordelijkheid voornamelijk bij de federale overheid ligt. De som van de begrotingstekorten van gewesten en gemeenschappen voor 2020 is slechts goed voor 0,5 percent van het bbp. Als je de effecten van de taxshift op het vorderingensaldo van de gewesten optelt met de diverse inleveringen van de gewesten en gemeenschappen ten voordele van de federale staat in het kader van de zesde staatshervorming kom je uit op ongeveer 0,5 percent bbp. Er is geen enkel signaal dat Europa bij zijn beoordeling van de begrotingsinspanningen de kosten van de strategische investeringen buiten beschouwing laat, waarschuwt hij, ook al denkt de nieuwe Europese Commissie na over mogelijkheden om de groei te ondersteunen. Daarbij komt dat België nooit formeel om een uitzondering voor strategische investeringen heeft gevraagd.

Het oordeel van de Europese Commissie is niet bepaald opwekkend (slide 7). Zij is heel kritisch over het risico van niet-naleving van de vereisten van het stabiliteits- en groeipact. De gezamenlijke Belgische overheid wijkt significant af van het traject naar de middellangetermijndoelstellingen. Ook de schuldverminderingsoel-

stellingen worden niet gehaald in 2020. De uitgavennorm wordt, met een afwijking van meer dan 1,5 percent van het bbp, evenmin gehaald in 2019 en 2020.

Daarop overloopt hij de aanbevelingen van Europa (slide 8). België moet de komende maanden een geüpdatet ontwerpbegrotingsplan voor 2020 voorleggen. Verder mogen de primaire uitgaven van de gezamenlijke overheid niet meer dan 1,6 percent groeien in 2020. De federale minister van Financiën heeft gevraagd aan de Hoge Raad van Financiën hoe die norm binnen België moet omgezet worden. Zelf berekende het Rekenhof dat de primaire uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap in de voorliggende begroting met 2,23 percent zijn toegenomen ten opzichte van 2019. Ook het hele verhaal van de investeringen, waarin gewesten en gemeenschappen actiever zijn dan de federale overheid, moet daar nog ingepast worden. Verder pleit ook Europa ervoor meevallers te gebruiken voor schuldafbouw. Met het gebrek aan begrotingscoördinatie tussen de Belgische overheden heeft Europa het moeilijk. Nochtans is begrotingscoördinatie volgens het Rekenhof met enige creativiteit wel degelijk mogelijk.

1.1.5. Positieve elementen inzake de begroting 2020

Vervolgens geeft hij het oordeel van het Rekenhof weer over de begroting 2020, beginnend met de goede punten (slide 9). De regering slaagde erin de meerjarenraming sneller in te dienen, waardoor ze nog deels meegenomen is in voorliggend onderzoek. Dat is voor het eerst het geval. Positief is verder dat heel wat transparantie wordt geboden, ook over het meerjarentraject van de besparingen, terwijl die informatie vroeger verborgen bleef. De ontvangsten uit de Bijzondere Financieringswet en de gewestelijke belastingen worden correct en voorzichtig geraamd. Hooguit kan een opmerking gemaakt worden over de toelichting bij de stijging van sommige gewestelijke belastingen.

Ook positief is de opstap naar een prestatiebegroting, een work-in-progress. Vooral het koppelen van kredieten aan beleidsdoelstellingen, en het duidelijk formuleren van die laatste, kan nog beter in sommige domeinen. Een stap vooruit is eveneens de betere koppeling van beleidsinformatie (die vroeger opgenomen was in beleidsnota's en beleidsbrieven) met de begrotingstoelichting in de beleids- en begrotingstoelichtingen (BBT's). Dit leidt tot meer samenhang.

1.1.6. Overflow

Na het advies van de commissie Boekhoudkundige Normen is er geen discussie meer over de aanrekeningsregels van de subsidies. De implementatie van uniforme aanrekeningsregels vanaf begrotingsjaar 2020, leidt wel tot een eenmalige verhoging van kredieten die geneutraliseerd moet worden bij het berekenen van het vorderingensaldo. De zogenaamde overflow betreft een relatief groot bedrag van 1,1 miljard euro, maar er zijn afspraken over de budgettaire neutralisering tussen het Instituut voor Nationale Rekeningen en de administratie Begroting. Wanneer men de evolutie van de uitgaven in de diverse beleidsdomeinen tussen verschillende begrotingsjaren wil vergelijken, dient men rekening te houden met deze overflow, om geen appels met peren te vergelijken.

1.1.7. Aandachtspunten

De begrotingsdocumenten zijn over het algemeen heel transparant (slide 10). Niettemin schuift het Rekenhof toch enkele aandachtspunten naar voren. Om te beginnen moet duidelijker gedefinieerd worden welke uitgaven of basisallocaties vallen onder onderzoek en ontwikkeling. Onderzoek en ontwikkeling is belangrijk voor de economische groei op middellange termijn en het Rekenhof wenst dit verder op te volgen aan de hand van een eenvormige methodologie. Hetzelfde geldt

voor de evolutie over de jaren heen van de overheidsinvesteringen. De SERV voert daarover samen met de administratie Begroting een oefening uit.

Verder wordt in de begroting MOW veel minder toelichting gegeven bij de investeringen dan in die van steden en gemeenten. Daarom pleit het Rekenhof ervoor dat het geïntegreerd investeringsprogramma gelijktijdig met de begroting bij het parlement wordt ingediend. Tevens vraagt het Rekenhof, gelet dat tal van grote werken in de planningsfase zijn en zware budgettaire repercussies hebben na 2024, dat het geïntegreerd investeringsplan zich niet beperkt tot de middellange termijn. Hij noemt de Brusselse ring, de R4 rond Gent, de Antwerpse ring en de Noord-Zuidverbinding in Limburg.

Wat de uitgaven betreft, kijkt het Rekenhof altijd na of er in voldoende kredieten wordt voorzien voor verplichte uitgaven. Vergeleken met de voorgaande jaren heeft het deze keer weinig opmerkingen, behoudens twee aandachtspunten (slide 11).

Een eerste aandachtspunt is het beleidsdomein Welzijn, met name de raming van de kredieten voor het persoonsvolgend budget, gelet op de groeiende instroom van begunstigden in het kader van de automatische toekenning; het onvoldoende betaalkrediet voor de reeds vastgelegde investeringssubsidies in het kader van de klassieke financiering van het VIPA; de ontbrekende kredieten in het groeipakket voor de regularisaties, in het licht van de eindigheid van het historisch reservefonds dat werd overgenomen van FAMIFED; het ontbrekende krediet in de kinderopvang voor de gelijkschakeling van de inkomensgerelateerde opvangplaatsen, waarvoor men nochtans in 36,6 miljoen euro zou voorzien over zes jaar.

Tweede aandachtspunt betreft de beleidskredieten culturele infrastructuur. Het gaat om de reeds genomen engagementen voor de vernieuwing van de grote cultuurhuizen, waarvan men de voorbeelden in voorliggend verslag vindt. De optelling van de reeds genomen verbintenissen en geplande beleidskredieten komt niet overeen met de meerjarenraming. Dat moet uitgeklaard worden.

Het Rekenhof kijkt ook naar de saldi van de begrotingsfondsen (slide 12). Het gaat om ontvangsten die worden geaffecteerd voor bepaalde uitgaven. Ongebruikte middelen zijn makkelijk overdraagbaar naar een volgend jaar, maar de bedoeling is natuurlijk om er beleid mee te voeren. Toch stelt het Rekenhof vast dat de saldi elk jaar stijgen. Het totaal bedraagt meer dan 851 miljoen euro.

In de opvolging van Oosterweel (slide 13) heeft het Rekenhof gemerkt dat het einde van de werken op de rechteroever in de planning met 5 jaar is opgeschoven naar 2030. Voor Financiën en Begroting is het een goede zaak dat de budgettaire weerslag daardoor wordt gespreid over tien jaar, voor de filerijders iets minder. Het fonds voor de leefbaarheidsprojecten groeit traag. Ondertussen is 109,2 miljoen euro aan middelen beschikbaar en worden de eerste betaalkredieten voorzien vanaf 2020. De impact van Oosterweel op de geconsolideerde schuld blijkt 4 miljard euro te bedragen tegen 2030, middelen die Vlaanderen prefinanciert, maar die worden terugbetaald uit de tolheffing na de ingebruikname in 2030, gespreid over 40 jaar.

Tot slot moet het amendement met de technische correctie, dat werd ingediend bij de aanpassing van de begroting 2019, herhaald worden (slide 14). Het gaat om de dubbeltelling van de vastleggingsmachtiging voor de lening sociale huisvesting, die zowel bij het begrotingsprogramma actief schuldbeheer als bij het begrotingsprogramma Wonen werd geteld. Dit heeft te maken met de inwerkingtreding van VCO-decreet. Daardoor worden zowel de vastleggingsmachtigingen voor sociale kredietverlening door VMSW en VWF, als de centrale schuldfinanciering voor de financiering ervan meegeteld in de vastleggingskredieten, wat leidt tot een dubbeltelling. Op zich kan dat geen kwaad, maar in theorie zou dit vastleggingskrediet

bij niet-gebruik herverdeeld kunnen worden, wat de begrotingsautoriteit van het Vlaams Parlement aantast.

1.2. Repliek van minister Matthias Diependaele op het rapport van het Rekenhof

Minister *Matthias Diependaele* spreekt de intentie uit om grondig rekening te houden met de opmerkingen van het Rekenhof. Volgens hem is de Vlaamse begroting al minstens twee decennia redelijk correct en in grote lijnen gezond. Het is zijn bedoeling dat in de komende jaren zo te houden. Hij verzekert dat de regering de opmerkingen in voorliggend verslag als aandachtspunt meeneemt, en zich als goede huisvader wil opstellen.

Het verslag is voornamelijk mild en beoordeelt de begroting als zeer sterk, en de minister betreurt dan ook dat sommigen gewagen van een valse begroting. Dergelijke sfeerschepping is niet correct, ook al zullen Rekenhof en regering het natuurlijk nooit helemaal eens zijn. Anderzijds zal hij straks voorbeelden geven van bijsturingen die hij wel aanvaardt.

De minister is dan ook blij dat raadsheer Jan Debucquoy de basisingesteldheid van de begroting onderschreef. Ook de meerderheid vindt het geen goed idee om meer uit te geven dan er binnenkomt. Ook deze regering heeft niet de bedoeling om op te potten. Evenwicht is het streefdoel. En zij heeft wel degelijk de moed om te besparen.

Hij geeft Björn Rzoska gelijk dat er inderdaad maar één vorderingensaldo is en dat er 'exclusief Oosterweel' had moeten bij staan.

Verder stelt hij vast dat het Rekenhof bevestigt dat de regering de juiste parameters gebruikt. Hij gelooft wel dat meer dan een minimum aan creativiteit nodig is om een Belgisch begrotingstraject af te spreken, wat niet wegneemt dat Vlaanderen de plicht heeft zijn eigen cijfers op orde te houden. Welnu, ook deze keer doet de Vlaamse Regering opnieuw die inspanning. Het kan echter niet zijn dat Vlaanderen, in afwachting dat de Hoge Raad van Financiën er uitkomt, geld opzij moet leggen om de problemen van anderen op te lossen. Hij gelooft ook niet dat de door het Rekenhof voorgespiegelde afspraak werkelijk mogelijk is, als hij zijn collega's uit andere gewesten en gemeenschappen hoort. Zijn verantwoordelijkheid is die ten opzichte van de Vlaamse burger.

De regering blijft ervan overtuigd dat Oosterweel buiten de begrotingsdoelstelling houden een verantwoorde keuze is. Anderzijds is het niet de intentie om de investering buiten het saldo te houden. De argumentatie blijft echter dat het om een investering op zeer lange termijn gaat en dat zij zich op verschillende manieren terugverdient. Eerst en vooral lost zij een congestieprobleem op dat op dit moment een miljoen euro per dag kost. Ten tweede zal er tol betaald worden, nog afgezien van de klimaatwinst. Dat de Europese Investeringsbank 1 miljard euro leent, impliceert de erkenning dat het om een cruciale investering gaat. De regering blijft er dan ook van overtuigd dat Oosterweel onder de flexibiliteitsclausule zou moeten vallen.

Die bevestiging is er nog niet en dat komt omdat dergelijke uitzondering niet aan Vlaanderen maar aan België moet toegestaan worden. Dat debat is op zijn minst gebrouilleerd omdat andere overheden er dingen instoppen als onderhoudskosten voor schoolgebouwen. Hij wacht af hoe de nieuwe Commissie een en ander benadert.

Het Vlaamse ontwerpbegrotingsplan vertoont een verschil van 4,5 miljoen euro met de algemene toelichting, signaleert het Rekenhof. De verklaring is dat nog niet alle begrotingen van rechtspersonen binnen waren. Toch is het genoemde verschil beperkt in verhouding tot wat er achter de cijfers zit.

Wat de beperking van de stijging van de primaire uitgaven tot 1,6 percent betreft, merkt hij op dat het percentage voor het Belgische totaal geldt. De Vlaamse cijfers staan een hogere stijging toe (2,23 percent) omdat ons tekort geen 11 miljard euro bedraagt. Hetzelfde percentage toepassen op de Vlaamse begroting betekent dat Vlaanderen 280 miljoen euro extra zou moeten besparen, maar de regering is zoals gezegd niet van plan dat te doen voor overheden die hun verantwoordelijkheid niet nemen.

Het ontbrekende bedrag voor rentekrediet ten belope van 900 miljoen euro, op pagina 11 en 12 van het verslag, verklaart de minister aan de hand van het kasbeheer. Niet op alle schulden wordt intrest betaald, zoals niet alle spaargeld rente oplevert. Tot 3,75 miljard euro kan onder nul worden gegaan zonder rente op te nemen, omdat de cijfers voortdurend fluctueren.

De Vlaamse schuld is slechts voor een zeer klein deel te wijten aan meer uitgeven dan er binnenkomt. Drie legislaturen geleden stond de schuld op nul, maar toen was er de economische crisis van 2008-2009. Sindsdien is er wel schuld en werd een paar keer meer uitgegeven dan binnenkwam. Als men dat elk jaar doet, creëert men een toekomstig probleem want dan doet men aan schuldopbouw. Het grootste deel van de Vlaamse overheidsschuld komt echter voort uit investeringen, die vroeger buiten de begroting werden gehouden. Als voorbeeld vermeldt hij de machtigingen voor sociale woningen. Die schulden werden geconsolideerd. In 2019 wordt 994 miljoen euro extra schuld aangegaan voor sociale woningbouw. In 2020 gaat het om 950 miljoen euro. De sociale huisvestingsmaatschappijen moeten die leningen echter terugbetalen en bovendien staan er activa tegenover.

Het Rekenhof erkent voorts dat Vlaanderen de opcentiemen niet verhoogt en dus de kosten van de taxshift zelf opvangt. Het vraagt wel in de gewestelijke personenbelasting een opsplitsing van de afrekening van de opcentiemen en die van de fiscale uitgaven. Hij wil daar graag aan voldoen, maar de FOD Financiën blijkt die niet te kunnen geven.

Bij sommige inschattingen zoals die van de erfbelasting zijn vragen te stellen, geeft de minister toe, maar de regering probeert die voortdurend bij te schaven. Om de paar maanden maakt de administratie een nota budgettaire ruimte, waarin de cijfers telkens bijgesteld worden. Als voorbeeld geeft hij de registratierechten: niemand kan exact voorspellen wat precies het effect van de afschaffing van de woonbonus zal zijn op de aankopen in 2019, noch op een mogelijke marktvertraging in 2020, noch op de stijging van de prijzen. Menselijk gedrag is moeilijk te voorspellen. Zo verliep de omschakeling van diesel naar benzine in de praktijk juist sneller dan verwacht. De raming van de fiscale regularisatie blijkt wel correct te zijn, stelt hij vast.

Wat de uitgaven betreft, klopt de opmerking over de ontbrekende decretale grondslag in verband met het VFLD, maar een aanpassing van het besluit van 24 mei 1995 wordt voorbereid. Soms zijn er ook minder uitgaven dan geschat. Uiteindelijk zal de volgende indexsprong een maand later vallen dan eerst geraamd, wat een kleine 40 miljoen euro oplevert.

Voor specifieke vragen op basis van de opmerkingen van het Rekenhof over andere beleidsdomeinen, verwijst hij door naar de bevoegde vakcommissies.

De minister bevestigt vervolgens de intentie om de prestatiebegroting in te voeren, maar dat is een heel moeilijke opdracht, in het bijzonder de bepaling van de indicatoren om het effect van het beleid te meten. De spending review maakt er alvast werk van. Verder belooft hij te werken aan een correcte definitie van investeringen, net als aan de methodologie voor de opvolging van onderzoek en ontwikkeling.

Ook aan het initiatief van het parlement dat gericht is op de leesbaarheid van de begroting, zal hij meewerken.

Het door het Rekenhof aanbevolen amendement zal ook meegenomen worden voor 2020, verzekert hij.

De nieuwe aanrekeningregels zorgen voor een versnelling van de aanrekening door de overstap van kas- naar prestatiebasis, de overflow. Voor de subsidie kinderopvang was er een discussie of het gedeelte dat wordt betaald via de ouderbijdrage eveneens moest versneld worden. Op het laatste moment is beslist om de overflow ook daarop toe te passen. Daarom zijn de inkomsten en uitgaven verhoogd met 8,7 miljoen euro. Er is sowieso geen impact op het vorderingensaldo, maar hier gaat het bovendien om inkomsten en uitgaven.

1.3. Bespreking

1.3.1. Tussenkoms van Björn Rzoska

Björn Rzoska wil weten op grond waarvan het Rekenhof de berekening van de overflow nu al redelijk correct noemt, terwijl het in december nog wil samenzitten met de administratie over de details.

Hoe waardeert het Rekenhof de afwijking van het pad van de Hoge Raad van Financiën?

Het Rekenhof is relatief mild over de fiscale regularisatie, hoewel de begrotingsaanpassing 2019 de hoge raming van 75 miljoen euro moest herzien naar het meer realistische 15 miljoen euro. Voor volgend jaar schrijft de regering opnieuw 25 miljoen euro in, terwijl we thans, eind november, aan 11,4 miljoen euro zitten. Is dat niet opnieuw wat hoog ingeschat, ook al is het al realistischer dan in het verleden?

De analyse van de extra geldstromen naar steden en gemeenten in het verslag is interessant. Het Rekenhof pleit voor integratie in het decreet Gemeentefonds en voor een grondige evaluatie om de verdeling eenvoudiger en actueler te maken. Kan het parlement daarvoor een beroep doen op het Rekenhof om een en ander te objectiveren?

Oosterweel staat ondertussen in de begroting, erkent hij, maar de discussie over de evenwichtsdoelstelling blijft open. Hij stelt vast dat de impact op het vorderingensaldo enorm fluctueert. In het najaar van 2018 ging het nog om meer dan een half miljard euro, terwijl dat nu onder de 200 miljoen euro gezakt is. Dat is op zich zeer positief maar betekent wel dat het dus veel langer zal duren. Voor het parlement zijn dergelijke enorme bijsturingen zeer moeilijk te volgen. Hij vraagt dan ook meer uitleg over de technische kant.

1.3.2. Tussenkoms van Conner Rousseau

Conner Rousseau vraagt nadere toelichting over de onderbenutting, die het Rekenhof te hoog geraamd vindt. Welk percentage stelt het zelf voor?

Heeft het ondertussen al meer tijd gehad om de commissie zijn inzichten in de meerjarenraming te bieden?

Hoeveel middelen zijn volgens het Rekenhof bijkomend nodig in het VAPH om de verwachte instroom via automatische toekenning op te vangen? Is 40 miljoen euro enkel te weinig voor 2020? Verwacht men dat het juridisch minimum niet gehaald wordt in de toekomst? Hoe groot is het tekort?

1.3.3. *Tussenkost van Anke Van dermeersch*

Anke Van dermeersch stelt vast dat het Rekenhof geen grote bezwaren maakt en zich beperkt tot kanttekeningen. Mild zijn mag, maar anderzijds zijn er heel wat risico's waarover zij weinig terugvindt, zoals een harde brexit en de schuldengroei in China. De winst uit de verlate indexsprong, die door de minister reeds wordt ingecalculeerd, is hij meteen weer kwijt bij een inflatie van 0,1 percent. Eens te meer blijkt hij uit te gaan van het meest optimistische scenario. Zelf zou ze voorzichtiger te werk gaan en het verrast haar dat het Rekenhof daar niet op ingaat. Waarom besteedt het niet meer aandacht aan mogelijke tegenvallers?

Het Rekenhof verklaart geen evenwichtsfetisjist te zijn maar de Hoge Raad van Financiën en Europa dringen wel aan op een gezamenlijk Belgisch beleid. Zij is het eens dat Vlaanderen niet moet opdraaien voor de tekorten van andere overheden, maar het moet wel zijn eigen begroting op orde houden. Alleen als het zelf een evenwicht nastreeft, heeft het recht van spreken in het federale overleg. Zij waarschuwt dat op het moeilijke begrotingsjaar 2020 opnieuw een moeilijk jaar zou kunnen volgen. Een sterke stem binnen de federale staat is des te meer nodig naarmate Vlaanderen de flexibiliteitsclausule wil invoeren voor Oosterweel. Dat mag niet op de klippen lopen omdat anderen daar van alles beginnen in te stoppen zoals onderhoud van schoolgebouwen.

Het schuldpeil van 50,7 percent is geen ramp in het licht van de norm van 65 percent. Het Rekenhof merkt wel op dat de stijging van de gewestelijke belastingen (1,2 percent) onvoldoende gemotiveerd is. Hoe komt de minister daaraan tegemoet? Hoe gedetailleerd moet die motivering zijn volgens het Rekenhof?

Houdt het er rekening mee dat op langere termijn een deel van de arbeid in onze diensteneconomie wordt overgenomen door artificiële intelligentie, terwijl ons fiscaal systeem nog op het eerste is gebaseerd? Een begroting moet ook rekening houden met de (zeer) verre toekomst, argumenteert zijn, maar over het budget dat nodig is voor dergelijke heel grote hervorming vindt ze weinig terug.

1.3.4. *Tussenkost van Willem-Frederik Schiltz*

Het lijkt *Willem-Frederik Schiltz* heel moeilijk een begroting op te maken die met alle mogelijk onheil rekening houdt, tenzij men spaarbudgetten begint aan te leggen. Hij heeft echter begrepen van het Rekenhof dat het in de publieke financiën niet gebruikelijk is met grote reserves te werken. De raming van groei en inflatie is, als hij zich niet vergist, wettelijk gebaseerd op de economische begroting van het Planbureau en is ook in lijn met de verwachtingen van de Europese Commissie en het IMF.

1.3.5. *Tussenkost van Philippe Muyters*

Philippe Muyters noemt het verslag ondanks de korte redactietijd erg transparant. Hij treedt bij dat de opmerkingen mild zijn, en dat was ooit anders. Die mildheid legt het Rekenhof niet spontaan aan de dag, wat hem doet concluderen dat het werk van minister, kabinet en administratie goed was.

Verder stelt hij vast dat *Anke Van dermeersch* pleit voor de aanleg van fondsen voor de brexit, China en inflatie, terwijl het Rekenhof bij de toenemende saldi van de bestaande al opmerkt dat men die middelen ofwel moet gebruiken, ofwel teruggeven. Ziet hij dat juist?

1.3.6. *Replieken van raadsheer Jan Debucquoy*

Raadsheer *Jan Debucquoy* legt bij de overflow nogmaals uit dat de aanrekeningsregels voor subsidies eenvormig zijn gemaakt. Hij herinnert opnieuw aan het advies van de commissie boekhoudkundige normen, dat er mede op vraag van het Rekenhof kwam. De toepassing ervan heeft tot gevolg dat sommige uitgaven verschoven moeten worden van het ene naar het andere jaar. Dergelijke correcties worden door het Instituut voor Nationale Rekeningen logischerwijze geneutraliseerd.

Het Rekenhof heeft per beleidsdomein nagekeken of die overflow correct is berekend volgens de afspraken tussen administratie en INR, wat resulteerde in een uitgebreidere nota, die samengevat is in een hoofdstuk van het verslag. Conclusie is dat wat tot op heden bekend is, correct is berekend. Het Rekenhof voert zijn controle overigens ook uit ten behoeve van het INR en behoudt dit het hele jaar als aandachtspunt, ook bij de controle van de rekeningen. Hij herhaalt in dit verband ook zijn waarschuwing over de vergelijking van kredieten over de jaren heen. Die vereist een correctie voor overflow, onderstreept hij.

De norm van de Hoge Raad van Financiën bestaat erin dat gewesten en gemeenschappen een begrotingsevenwicht nastreven. De Vlaamse begroting 2020, Oosterweel inbegrepen, wijkt hiervan af. Vlaanderen zal dit de komende jaren op een of andere manier moeten compenseren. Hij onderstreept nogmaals dat de Raad altijd haalbare trajecten voorstelt. Volgens de spreker is het noodzakelijk dat Vlaanderen zich voorbereidt op de budgettaire uitdagingen van de toekomst, die Anke Van dermeersch terecht vermeldde. De eerste stap is altijd te zorgen voor een begrotingsevenwicht. Tweede is meevallers te gebruiken voor schuldafbouw of voor het milderen van de repercussies van Oosterweel op het vorderingensaldo.

Wat de mildheid betreft, tracht het Rekenhof altijd streng maar eerlijk en correct te zijn. Zijn opmerking over de te gunstige schatting van de fiscale regularisatie in 2019, is achteraf correct gebleken, zelfs als men ermee rekening houdt dat op het einde van het jaar altijd meer binnenkomt dan in het begin. De raming voor 2020 is gebaseerd op de gemiddelde realisaties in 2018 en 2019, wat realistisch lijkt. Hij erkent wel dat het gedrag van de fiscale zondaars ten aanzien van de jaarlijks strenger wordende tarieven, moeilijk in te schatten is. Een en ander wordt verder opgevolgd in het perspectief van de begrotingsaanpassing.

Over de subsidiestromen naar de steden en gemeenten merkt het Rekenhof op dat men alles ingewikkelder maakt. Is het niet eens tijd om de subsidies te vereenvoudigen? Zijn de parameters nog actueel en objectief? Achter de opdeling in centrumsteden en andere zat ooit een wetenschappelijke methode, maar de verdeling van middelen blijft natuurlijk in de eerste plaats een beleidskeuze, en daar komt het Rekenhof niet in tussen, al is het altijd bereid te helpen bij de evaluatie.

Wat de impact van Oosterweel op het vorderingensaldo betreft, wijst hij erop dat de voortgang van een dergelijk complex werk in een dichtbevolkt gebied moeilijk in te schatten is, omdat voortdurend hinderpalen opduiken. De fluctuaties hebben louter en alleen te maken met al te optimistische inschattingen in het verleden. De methodologie zelf is onveranderd, verzekert hij. De nieuwe einddatum van 2030 lijkt hem realistisch.

Over de onderbenutting is al veel gediscussieerd in de commissie. Ooit had het Rekenhof de kritiek dat zij willekeurig werd ingezet om gaten in de begroting te vullen. Daarom werd een methodologie afgesproken, die erin bestaat het gemiddelde van de laatste drie jaar te berekenen voor een realistische inschatting van het komende jaar. Daarbij mag rekening worden gehouden met een hogere onderbenutting van de kredieten nieuw beleid. Omdat het Rekenhof voor 2020 echter vaststelt dat er plots een bedrag van 130 miljoen euro bij komt, zonder veel uitleg

in de algemene toelichting, heeft het als aandachtspunt naar voren geschoven om de komende jaren de berekening van de onderbenutting consistent te houden.

In de meerjarenraming heeft het Rekenhof geen opmerkingen over de middelen, die voorzichtig en correct geraamd worden. Wel stelt het vast dat de schuld stijgt en dat er geen begrotingsevenwicht wordt gerealiseerd in de komende jaren, maar daar heeft hij geen nieuwe dingen over te zeggen.

De hoofdopmerking over de budgettaire gevolgen van de automatische toekenning van het persoonsvolgend budget betreft de kwaliteit van de toelichting. Op grond daarvan valt namelijk moeilijk te berekenen of het begrote krediet correct is. Rekening houdend met de uitstroom en de ieder jaar groter wordende instroom denken de medewerkers van het Rekenhof dat er te weinig kredieten zijn. Samen met de drie andere opmerkingen gaat het over mogelijks 40 tot 50 miljoen euro te weinig ingeschreven kredieten. Dat moet uitgeklaard worden tegen de begrotingsaanpassing.

In de groeiraming van het Planbureau wordt wel degelijk enigszins rekening gehouden met een harde brexit. Ook de groeivertraging in China zit in de economische parameters. Eens te meer stelt hij dat Vlaanderen zich moet voorbereiden door te zorgen voor een begroting in evenwicht en door een traject uit te tekenen voor schuldafbouw. Diezelfde voorbereiding moet er ook zijn voor een nieuwe fase in de staatshervorming, omdat die altijd de overname van een stuk federale schuld met zich meebrengt.

Hij heeft er begrip voor dat de regering in de eerste plaats kijkt naar de Vlaamse overheid en dat de andere gewesten en gemeenschappen hun eigen problemen moeten oplossen, maar dat neemt niet weg dat die problemen van de federale overheid ooit als een boemerang kunnen terugkeren. In het verleden is Vlaanderen ingegaan op verzoeken om overschotten te boeken in zijn begroting, die overigens goed hebben gediend toen de financiële crisis uitbrak, met name voor de redding van KBC. Handel als goede huisvader en wees voorbereid, besluit de raadsheer.

De toenemende saldi bij de begrotingsfondsen vormen een aandachtspunt. De ontvangsten van sommige begrotingsfondsen dalen weliswaar, maar het totaal stijgt. Er moet bekeken worden of ze nog wel nut hebben. Zo niet, moet het geld terugkeren naar de algemene middelen.

1.3.7. Antwoorden van minister Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* heeft met het oog op volgend jaar liever dat men de correctheid van het Rekenhof benadrukt dan zijn mildheid.

Verder deelt hij de frustratie van Björn Rzoska over de fluctuerende Oosterweelcijfers. Wanneer de facturen gaan binnenkomen, is altijd een inschatting. Ook hij krijgt die gegevens gewoon aangeleverd. Voor meer uitleg verwijst hij naar de periodieke rapportering.

Hij bevestigt dat bij de berekening van de onderbenutting gekeken wordt naar de laatste drie jaar. Daar zit een deel nieuw beleid in, en dat is groter bij het begin van een bestuursperiode. Vandaar de grotere onderbenutting in 2020. Hij verzekert raadsheer Jan Debucquoy dat de regering de realisatie in de gaten blijft houden.

De automatische rechtentoekenning in het VAPH zou neerkomen op ongeveer 80 miljoen euro per jaar extra. Anderzijds is er ook elk jaar een uitstroom ter waarde van 40 miljoen euro, onder meer door overlijdens. Daarbij komt de inschrijving van een krediet van 40 miljoen euro voor nieuw beleid ten aanzien van personen met een handicap.

Ook hij verzekert dat de economische toestand in de startcijfers verrekend is. Men kan natuurlijk voor alles geld opzij leggen, maar elke euro waarmee men dat doet, geeft men niet terug aan de Vlaming, onderstreept hij. Dat wil de minister niet. De Vlaming geeft geld aan de overheid om dat onder de vorm van beleid terug te krijgen en niet om het te sparen. In een tijd met hoge noden moet men voorzichtig zijn met het aanleggen van provisies, waarschuwt hij.

Wat de index betreft, stelt hij eens te meer dat de begroting initieel gebaseerd was op de septembercijfers van het Planbureau. De verschuiving van de indexsprong van januari naar februari betekent al een verschil.

Verder blijft Vlaanderen ruim onder de schuldnorm van 65 percent, die werd vastgelegd in de wetenschap dat hij ooit zou oplopen tot 60 percent.

Wat de toekomst betreft, valt iets te zeggen voor de herziening van de fiscaliteit, maar die bevoegdheid is vooral federaal. Het is ook niet zo eenvoudig om nieuwe vormen van toegevoegde waarde te berekenen en te belasten, maar daar wordt over nagedacht, onder meer door de OESO.

Hij deelt de bezorgdheid van raadsheer Jan Debucquoy over de financiën van de andere overheden. Uiteindelijk is de Belgische schuld gedeeld, wat niet betekent dat de Vlaamse overheid die van de andere overheden moet dekken. Toch zal een deel van de federale schuld ooit naar ons komen, erkent hij.

1.4. Tussenkoms van Peter Van Rompuy en replieken van raadsheer Jan Debucquoy over het overkappingsfonds

Peter Van Rompuy vraagt uitleg bij het zogeheten overkappingsfonds van 109 miljoen euro.

Raadsheer *Jan Debucquoy* legt uit dat in het historische compromis tussen de actiegroepen, de stad, BAM en de Vlaamse Regering werd afgesproken dat het tracé en zijn investering van 4 miljard euro werd behouden op voorwaarde dat 1,2 miljard euro werd besteed voor overkappingsprojecten op de rechteroever. De regering besliste om dat laatste binnen de evenwichtsdoelstelling te houden. De financiering bestaat erin dat elk jaar de niet-gebruikte kredieten MOW worden overgeheveld naar een fonds. Dat is al drie, vier jaar bezig. In 2020 zal er ruim 100 miljoen euro in dit fonds beschikbaar zijn. Er is nog tijd om tot 1 miljard euro te komen. Het betreft dus een soort begrotingsfonds.

Op verzoek van Peter Van Rompuy bevestigt Jan Debucquoy nog dat die middelen pas op het moment dat ze uitgegeven worden als zodanig in de begroting worden verwerkt. In 2020 wordt in de eerste betaalkredieten voorzien, voornamelijk voor projectvoorbereiding, onder meer de studiekosten van architectenbureaus. Hij voorspelt wel dat nog veel geduld nodig is vooraleer de overkapping van de ring zal gerealiseerd worden. BAM houdt er in zijn voorbereiding van bouwvergunningen maximaal rekening mee.

2. Voortzetting van de begrotingsbesprekingen

2.1. Tussenkoms van Vincent Van Peteghem

Vincent Van Peteghem wil weten waarom de meerjarenraming 350 miljoen euro uittrekt voor de jobbonus, terwijl de KU Leuven simulatie van de professoren Decoster en Vanheukelom op 170 tot 180 miljoen euro uitkomt.

Bij de bestfriendsregeling informeert hij of een goed doel ook een goede vriend kan zijn, zodat het altruïsme opnieuw versterkt wordt bij de duolegaten.

Is de minister bereid het voorstel van zijn fractie te bekijken om bij de onroerende voorheffing het voordeel van de kinderlast te verdelen over co-ouders, wat geen financiële impact heeft?

Wat de uitgaventoetsing betreft, vindt hij het perspectief van een prestatiebegroting zeer goed. Zijn er vandaag al specifieke trajecten naartoe en is daar een budget voor? Op welke termijn kunnen stappen gezet worden?

2.2. *Tussenkoms van Anke Van dermeersch*

Anke Van dermeersch erkent dat het Toekomstfonds zijn nut bewees in de crisis van 2008, net zoals het overkappingsfonds dat zal doen voor de gezondheid van de Antwerpenaren.

Zij blijft erbij dat voor de afbouw van de federale schuld een structureel plan nodig is, want als er hopelijk ooit een opsplitsing van het land komt, zal Vlaanderen een deel van die schuld moeten opnemen in zijn begroting. Zij vraagt daarbij niet noodzakelijk om fondsen of provisies, maar om een hertekening van de fiscale wetgeving, kwestie van voorbereid te zijn.

Het is moeilijk voor een parlements lid om zicht te krijgen op welke wijze risico's verrekend worden in de parameters. Zij weet alvast dat een brexit hard zal aankomen voor een open economie als de Vlaamse, met belangrijke havens als de Antwerpse. Een evenwicht nastreven blijft dan ook belangrijk.

2.3. *Tussenkoms van Björn Rzoska*

Voor *Björn Rzoska* blijft het moeilijk om de forfaitaire verhoging van de onderbenutting te beoordelen. Hoe is men tot de bedragen van 80 miljoen euro gekomen voor 2019 en 130 miljoen euro voor 2020? Ook het Rekenhof kon dat niet uit de algemene toelichting halen. Hij herinnert aan de pleidooien van de SERV om de onderbenutting niet te hard te laten oplopen. Hij vraagt meer uitleg, want, anders dan *Anke Van dermeersch*, wil hij geen buffers waar men niks mee doet.

Wat de beleidsnota betreft, stelt hij vast dat de minister meegaat in de beweging naar meer transparante en prestatiegerichte begrotingen. Toch biedt de huidige beleids- en begrotingstoelichting weinig meerwaarde. Het lid vermoedt dat de minister erkent dat er nog werk aan de winkel is.

Met de aangekondigde subsidiedatabank heeft hij geen probleem, maar de vraag is wat men daar juist mee wil doen. Is het louter een inventaris of wil de regering met de uitkomsten ook aan de slag? Wordt ook de impact van de ingezette middelen bekeken? Wat zijn de criteria om te beoordelen wat met de middelen is gebeurd? Worden op grond daarvan ook keuzes gemaakt, nu of in de toekomst?

In de tabel op pagina 11 van het verslag van het Rekenhof kan men lezen dat de schuld exclusief ziekenhuisfactuur tussen 2019 en 2020 met ongeveer 2 miljard euro toeneemt. Daarvan zit 950 miljoen euro in de sociale huisvesting, een ander stuk in het tekort dat in 2020 wordt opgelopen, maar waar komt de rest vandaan?

In de verkeersfiscaliteit viel hem op dat de minister niet meer inkomsten wil en kiest voor een budgetneutrale hervorming. Nochtans lijkt het logisch dat de vervuiler betaalt, ook als realistische tests uitwijzen dat hij meer uitstoot dan vroeger gedacht. Wil de minister een transfer van wie minder naar wie meer vervuult, terwijl de verkeersfiscaliteit na dieselgate juist hervormd is om de vergroening te stimuleren? Leidt de budgetneutraliteit niet tot het bestraffen van wie goed presteert en de beloning van wie dat minder doet?

Nog in dat verband lijkt het erop dat de minister met de optimalisatie extra investeringsmiddelen wil binnenhalen via de kilometerheffing op vrachtwagens. Voor bepaalde categorieën, namelijk boven een bepaald tonnage, gaan de tarieven omhoog, terwijl ze voor andere, de lichtere vrachtwagens, goedkoper worden. In de beleidsnota van minister Lydia Peeters daarentegen gaat het over goedkopere tarieven in de daluren. Zij wil efficiënter werken door te sturen, waarvoor het instrument ook bedoeld is. Maar geslaagde spreiding leidt juist tot minder inkomsten. Het lid vraagt uitleg bij de tegengesteld lijkende beleidsintenties.

Wat de opmerkingen van het Rekenhof over specifieke beleidsdomeinen als Welzijn en Cultuur betreft, peilt hij naar de appreciatie van de minister van Begroting, in het licht van diens coördinerende taak. Bij Onderwijs is het zelfs wachten op de begrotingsaanpassing voor de besparingen, die nog volop bekeken worden door de administratie. Dat bemoeilijkt het werk van de commissie.

In het licht van de 9 miljard euro aan projecten die in de pijplijn van MOW zit, vraagt het lid ten slotte naar een overzicht van de beschikbaarheidsvergoedingen die de komende jaren interen op de beleidsruimte, ook na 2024.

2.4. Tussenkoms van Willem-Frederik Schiltz

Willem-Frederik Schiltz vraagt toelichting bij de 10,3 miljoen euro extra inkomsten uit terugverdieneffecten door het verhogen van de werkzaamheidsgraad. Hoe is dat bedrag berekend?

Gaan de positieve signalen uit Europa over de flexibiliteitsclausule in het algemeen of werden er ook specifieke over Oosterweel opgevangen?

De beleids- en begrotingstoelichting noemt hij een verstandige hervorming, ook al heeft ze nog geen volledige slagkracht. Wat heeft de minister alvast geleerd uit deze opmaak? Welk werk ligt nog op de plank om tot een prestatiebegroting te komen?

2.5. Tussenkoms van Peter Van Rompuy

Peter Van Rompuy las in de beleidsnota dat de minister een investeringsnorm wenst in te voeren. Het lid informeert naar de concrete aanpak en herinnert aan zijn eigen voorstel daarover, dat overigens niet te nemen of te laten is. Wordt het een percentage en zo ja, waarop? Komen er sancties? Wordt er gewerkt met monitoring? Zelf vindt hij dergelijke ratio alvast belangrijk omdat bakstenen en beton niet kunnen stemmen. Wanneer komt de minister naar buiten met een voorstel?

Wat de terugkerende subsidiedatabank betreft, vertelt hij dat hij zelf jaren zoet was met het inventariseren van de bedrijven die subsidies kregen van PMV, vooral vanwege de confidentialiteit. Wat zal allemaal in die databank zitten? Komen er namen in voor of worden de ontvangers geanonimiseerd? Of gaat het enkel om grote, geaggregeerde cijfers? Wat is de relatie met de door Europa opgelegde databank? Welke stappen zijn al gezet? Hoe concreet ziet de minister het? Wat gaat er precies inzitten? Hij kondigt aan dit dossier te zullen opvolgen, vanwege zijn belang voor de transparantie.

2.6. Tussenkoms van Conner Rousseau

Conner Rousseau wil weten voor hoeveel gemeenten Vlaanderen de heffing op verkrotte of ongeschikte woningen int. Waarom noemt de minister haar op p. 25 in de toelichting een moeilijk te innen belasting?

Verder vraagt hij uitleg bij de berekening van het effect van 6 percent in de vergroening van het wagenpark, evenals over de totale toename van de belasting op in verkeersstelling van 260 tot 400 miljoen euro op vijf jaar tijd.

Bij de belasting op spelen en weddenschappen vindt hij het positief dat die op kansspelen omhoog mag, gezien de toename van problematisch gokgedrag. Is de minister ook bereid grondslag en inning fundamenteel te hervormen? De belasting is thans immers een peulschil in verhouding tot de winst van de kansspelorganisaties. Is hij daarover onderhandelingen met andere gewesten genegen? Werden de ontvangsten uit de belasting op automatische ontspanningstoestellen bewust niet geïndexeerd of komt er nog een amendement?

Wat het actief schuldenbeheer betreft, vraagt hij een overzicht van participaties, kapitaalaflossingen en doorstortingen voor de komende jaren. Is het in de context van besparingen in verschillende sectoren geen goed signaal dat de Vlaamse Regering in de eigen werking der kabinetten iets soortgelijks doet?

Verder stelt zijn fractie vast dat de onderbenutting de laatste jaren toeneemt, zeker bij de investeringen. Bij de 551 miljoen euro aan nieuw beleid in 2020 zou 79 miljoen euro of 14 percent niet geïnvesteerd worden. Doet hetzelfde percentage zich voor bij het VAPH, waarvan de werkingsmiddelen op zich al onvoldoende zijn volgens het Rekenhof?

2.7. *Tussenkoms van Philippe Muyters*

Philippe Muyters merkt op dat zonder fiscale hervorming van de verkeersbelasting de heffing zou stijgen voor mensen die te goeder trouw een auto kochten, die na dieselgate echter een hogere uitstoot blijkt te hebben. Burgers straffen voor de fouten van een firma, vindt hij nogal moeilijk.

Verder is hij verbaasd dat de koppeling van groeipakket en index wordt vervangen door een jaarlijkse stijging van 2 percent in september, wat meer is dan de geraamde inflatie. Klopt het dat dit cumulatief inderdaad leidt tot een stijging van 10,41 percent eind 2024?

Zijn vraag over de schuldverwachting na 2021 is al door het Rekenhof beantwoord, waarbij hij nogmaals bijtreedt dat daar voor het grootste deel iets tegenover staat.

Tot slot informeert hij naar de manier waarop de automatische toepassing van de vrijstelling op de onroerende voorheffing voor sportinfrastructuur wordt gerealiseerd.

2.8. *Tussenkoms van Arnout Coel*

Arnout Coel pleit voor samenwerking tussen regering en parlement bij de uitwerking van de prestatiebegroting. Als aspecten noemt hij de vastlegging van de interne structuurelementen voor een langere periode, de indicatoren voor de beleidsinformatie, de gedetailleerde opmaak van de beleids- en begrotingstoelichting, de tactische en strategische uitgaventoetsing, en de verdere digitalisering. Hoe staat de minister daar tegenover?

In het streven naar ontkokering van de administratie moet niet alleen aandacht gaan naar samenvoeging maar ook naar de ontkokering van financiële data, waarvoor een consolidatietool is opgesteld. De minister kondigde iets soortgelijks aan voor subsidies. Kan de minister de aanpak voor beide toelichten?

Hoe wordt tot slot het kaderdecreet voor grote projecten en programma's verder geïmplementeerd, meer bepaald het verbeterde opvolgingsmodel voor grote projecten en programma's, en het versterkte Kenniscentrum PPS?

2.9. *Tussenkoms van Sarah Smeyers*

Sarah Smeyers geeft de minister een suggestie mee ter bijsturing van het topstukkenbeleid, waarin immers blijkt dat de mogelijkheid om aan de erfbelasting te voldoen door een kunstcollectie te schenken, slechts beperkt wordt gebruikt, zeker als er verschillende erfgenamen zijn. Sinds de federale hervorming van het erfrecht is het mogelijk bij leven een erfovereenkomst te sluiten bij een notaris in aanwezigheid van alle wettelijke erfgenamen. Zij stelt voor dat instrument in te zetten in het beleid, omdat onderhandelingen met de erflater, die als verzamelaar de kunst waarschijnlijk meer apprecieert, eenvoudiger zijn.

Bij het voorstel om vzw's als beste vriend te overwegen, waarschuwt zij om geen nieuwe achterpoort te creëren in het systeem van de duolegaten, dat men juist wil hervormen. Het lid attendeert erop dat er bij veel mensen zonder kinderen, die er te goeder trouw een opstelden, ongerustheid heerst. Zij pleit bij het doorvoeren van de hervorming dan ook voor goede communicatie over de bestaande legaten en over de overgangsmatregelen.

Zij signaleert en passant de suggestie van de Federatie van Notarissen om tegelijk de verplichte registratie van om het even welk testament in te voeren, omwille van de rechtszekerheid. Dat zou trouwens kosteloos kunnen, want het centrale register bestaat al. Mogelijk zouden de inkomsten uit successierechten zelfs kunnen verhogen, want de vinder is niet altijd de begunstigde, wat tot verdwijning kan leiden. Ook fraude met antedatering kan zo vermeden worden.

Het voorstel om bij echtscheiding het voordeel van fiscaal co-ouderschap ook te verdelen bij de onroerende voorheffing en niet alleen in de personenbelasting, lijkt haar anderzijds wel een goede suggestie.

2.10. *Antwoorden van de minister*

2.10.1. *Repliek op de vragen van Vincent Van Peteghem*

Minister *Matthias Diependaele* stelt vast dat de budgettaire impact van de jobbonus door economen van de KU Leuven wordt geraamd op 180 miljoen euro. Zulke berekeningen zijn uiteraard afhankelijk van de parameters waarmee men aan de slag gaat. De raming van de budgettaire impact van deze maatregel door de Vlaamse Regering is inderdaad hoger (350 miljoen euro) en houdt rekening met het toekennen van 600 euro netto op jaarbasis voor voltijdse maandelijkse brutolonen tot 1700 euro en een uitfasering tot brutolonen van 2500 euro. De precieze wijze van de uitfasering moet nog bepaald worden.

Hij herhaalt dat de maatregel beoogt werkenden aan het werk te houden en niet-actieven aan het werk te krijgen. De Vlaamse Regering wenst voor deze maatregel 350 miljoen euro uit te trekken. Mogelijk kan dit leiden tot een grotere financiële prikkel om aan de slag te gaan of te blijven.

Op de suggestie om te onderzoeken of men goede doelen ook van de bestfriends-regeling kan laten genieten, antwoordt minister *Matthias Diependaele* dat voor de bestfriends-regeling 10 miljoen euro is uitgetrokken. Dat is geen groot bedrag.

De afschaffing van duolegaten heeft niet tot doel het schenken en vererven naar goede doelen tegen te gaan. Integendeel, de Vlaamse Regering vindt het goed dat zulks gebeurt. De Vlaamse Regering wil wel het pervers effect (fiscale planning) dat verbonden is met de huidige regeling stoppen. Vandaar dat in het regeerakkoord is opgenomen dat zal worden bekeken met hoeveel het tarief om te vererven naar goede doelen (8,5 percent) zou kunnen worden verlaagd. Die analyse is nog

niet ten einde. De minister betwijfelt of de bestfriendsregeling, die in voorbereiding is, interessant zou kunnen zijn voor goede doelen.

Minister Diependaele erkent het probleem van de verdeling van het voordeel van de kinderlast ten aanzien van de onroerende voorheffing bij co-ouderschap. Dit wordt al een tijdje aangekaart in het Vlaams Parlement en hij wil deze problematiek dan ook bekijken.

Het doorvoeren van spending reviews in agentschappen zal inderdaad voorbereid worden qua te volgen werkwijze. Ook zullen budgetten door de minister en zijn collega's worden uitgetrokken om ze te begeleiden.

2.10.2. Repliek op de vragen van Anke Van dermeersch

Het pleidooi om zich voor te bereiden op de financiële gevolgen van een gebeurlijke splitsing van het land (schuldovername) is hier niet aan de orde. Partijen die het confederalisme voorstaan hebben ideeën over hoe dat moet gebeuren.

Voor wat de groei- en inflatievooruitzichten betreft, wijst de minister erop dat de studies van het Federaal Planbureau, de NBB en andere wel degelijk vrij consulterbaar zijn op het internet. Deze instellingen houden in hun prognoses rekening met onzekerheden die de evolutie van de economie bedreigen, zoals de handelsspanningen, een harde brexit en ga zo maar door.

Bovendien is er bij het Departement EWI geld uitgetrokken om bij een eventuele harde brexit de Vlaamse ondernemingen te begeleiden.

Op het Toekomstfonds werden geen uitgaven aangerekend. Het fonds werd gespijsd met aandelen van Dexia.

2.10.3. Repliek op de vragen van Björn Rzoska

Het gaat bij de onderbenutting om een inschatting van de impact van het nieuw beleid. Ook op lokaal niveau is het zo dat nieuw beleid bij het begin van de legislatuur niet direct tot grote uitgaven aanleiding geeft in het eerste jaar. Dat komt meestal met vertraging. Dat is ook zo bij de Vlaamse Regering. Er is 553 miljoen euro extra nieuw beleid. De 80 miljoen euro is dus een inschatting.

Momenteel wordt voor de onderbenuttingspercentages gewerkt met het gemiddelde van de voorbije drie jaar. Het zou goed zijn dat ook eens gekeken wordt naar de cycli die zich voordoen in volledige zittingsperiodes van 5 jaar of die impact gelijkaardig is of niet. Het is de minister niet duidelijk of daar snel een antwoord op te geven valt.

De minister erkent dat er in het licht van de prestatiebegroting en de transparantie van een en ander inderdaad nog werk is aan de zo pas ingevoerde beleids- en begrotingstoelichtingen (BBT's). Alle administraties worstelen nog met deze nieuwe presentatiewijze.

De minister heeft zich voorgenomen de prestatiebegroting (en meer in het bijzonder de vorm prestatiegeïnfomeerd begroten) conform de VCO door te voeren in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. De minister verwacht wel geen wonderen van deze werkwijze maar wijst op het belang van zorgvuldig gekozen doelstellingen en indicatoren. Hoe we het resultaat meten van het beleid vormt een ernstige uitdaging.

De minister wijst bijvoorbeeld op de problematiek van de armoedecijfers. De daartoe gehanteerde indicator heeft als pervers effect dat, wanneer men erin slaagt

armen aan de slag te krijgen en dus hun inkomen toeneemt, de grens waaronder men tot de armen gerekend wordt (in de praktijk 60 percent van het mediaan-inkomen) ook stijgt, waardoor in de vorige legislatuur het aantal armen zelfs steeg terwijl er steeds meer mensen aan het werk waren (tot 240.000 mensen meer). De indicatoren moeten dus zeer zorgvuldig worden gekozen.

Sommigen suggereren dat de Vlaamse overheid niet weet welke subsidies ze uitreikt. Dat weet ze wel. Wel wordt gewerkt aan een subsidiedatabank die toelaat per ontvanger in kaart te brengen welke subsidies er worden toegekend. Dit moet voor de nodige transparantie zorgen. Op die data kunnen dan analyses worden gedaan.

De minister wil ook niet gezegd hebben dat subsidies niet terecht zouden zijn toegekend, maar wel dat de analyses van subsidiestromen en de resultaten ervan wel tot bijstellingen van het beleid kunnen aanleiding geven. Dat past volledig binnen het kader van de prestatiebegroting.

Op termijn wil de minister de databank ook openen voor iedereen. Voor iedereen die begaan is met burgerparticipatie mag dat geen probleem zijn.

Tot slot kunnen ook onterechte subsidies vlotter worden opgespoord. Bij het failliet gaan van Electrawinds bleek achteraf dat Electrawinds artificieel werd rechtgehouden door subsidies. Dat kan niet de bedoeling zijn.

De minister komt dan tot de schuldevolutie in de meerjarenraming. Er werd in dat verband gevraagd hoe de evolutie van de schuldopbouw te verklaren valt van 1,8 miljard euro in 2020:

- sociale huisvesting =	ca 950 miljoen euro;
- ESR-resultaat CFO-leden =	ca 526 miljoen euro;
- deelnemingen en participaties =	ca 246 miljoen euro;
- cashpooling =	ca 100 miljoen euro.

Inzake de verkeersbelasting en de BIV en de nieuwe uitstootnorm WLTP, wijst de minister erop dat in 2013 door toenmalig minister Philippe Muyters de vergroening van de verkeersbelasting en de BIV werd uitgewerkt. Hierbij kreeg de component CO₂-uitstoot (vooral in de BIV) een prominente rol toegemeten. Door dieselgate is gebleken dat de oude uitstootnorm NEDC, waarop onze belastingberekening was gebaseerd, een veel te flatterend beeld gaf van de uitstoot van wagens. Daarom werd de WLTP-norm ingevoerd die gemiddeld 20 percent hogere uitstootwaarden registreert.

Het eenvoudig overnemen van deze nieuwe waarden zou leiden tot een belastingverhoging. Dat is niet de bedoeling. Daarom zal de verkeersbelasting hervormd worden om tot een budgetneutrale hervorming over te gaan waarbij de vergroening van het wagenpark (de beoogde doelstelling) zal worden gestimuleerd door voldoende verschil in belastingen te creëren tussen wagens met een lage uitstoot en wagens met een hogere uitstoot.

In verband met de kilometerheffing voor vrachtwagens, stelt minister Matthias Diependaele dat er enige verwarring heerst over twee verschillende maatregelen.

De eerste maatregel situeert zich binnen het Departement MOW waarbij een sterker onderscheid wordt gemaakt tussen de tarieven voor zware vrachtwagens en lichte vrachtwagens. Het onderscheid in tarifiering is gebaseerd op de schade die het gewicht van de vrachtwagens en hun ladingen aanbrengen aan het wegdek (de spoorvorming). Voor de wijziging in deze maatregel verwijst de minister door naar zijn collega minister Lydia Peeters.

De tweede maatregel situeert zich binnen het Departement FB en betreft de kilometerheffing die geïnd wordt via dienstverlener Viapass. De kilometerheffing is een belasting. De Vlaamse overheid is niet btw-plichtig en kan dus de btw op de factuur van Viapass niet recupereren. Wanneer de kilometerheffing wordt omgevormd tot een retributie en Viapass factureert aan de Werkvennootschap kan Vlaanderen de btw recupereren. Die btw is de besparing die we hebben ingeschreven in de begroting. Deze maatregel betekent een minderontvangst voor de federale overheid. Wallonië is Vlaanderen voorgedaan in deze werkwijze, benadrukt de minister.

Minister Diependaele komt dan tot de kwestie van de besparingen in de verschillende departementen. Hij gaat in op de opmerking van het Rekenhof dat er in sommige beleidsvelden vermoedelijk te weinig middelen zijn ingeschreven. Hij betwijfelt die analyse maar verwijst naar zijn collega's voor verdere toelichting.

De besparingen in de onderwijssector zullen pas bij de start van het schooljaar 2020-2021 ingaan en bij de BC 2020 worden doorgevoerd. Dit laat toe langere tijd te overleggen met het werkveld. Tijd die ontbrak in andere beleidsvelden waardoor het soms te snel is moeten gaan met de nodige commotie tot gevolg.

Een aantal maatregelen die de komende jaren beogen om de werkzaamheidsgraad te verhogen. De berekening van de terugverdieneffecten gebeurde met behulp van een rekenmodule van de FOD Financiën.

Voor wat dan de flexibilisering van de Europese investeringsclausule betreft, preciseert de minister dat dit een vraag is die de lidstaat België aan de Europese Commissie moet stellen. Het Oosterweeldossier dat wel degelijk kans maakt om zo een afwijking te bekomen, wordt hier gehypothekeerd door aanvullende voorstellen van de andere gemeenschappen en gewesten die onderhoud aan schoolgebouwen hier ook wensen onder te brengen.

Het dossier is stevig genoeg. Mocht men naar Vlaanderen alleen kijken, maken we zeker kans. De Vlaamse begroting is stevig genoeg en de schuldgraad in termen van het bbp laag.

De Europese Commissie antwoordt momenteel ook niet omdat ze naar de lidstaat België als geheel kijkt.

De kritiek op de kwaliteit van de beleids- en begrotingstoelichtingen (BBT's) klopt. Hij bevestigt dat eraan gewerkt wordt. Het is deze keer echter gewoon te snel moeten gaan.

Voor het door Björn Rzoska gevraagde PPS-overzicht verwijst hij naar de jaarlijkse rapportering, die ook de beschikbaarheidsvergoedingen behandelt.

2.10.4. Repliek op de vragen van Peter Van Rompuy

In de beleidsnota Financiën en Begroting 2019-2024 van de minister staat niet dat de Vlaamse Gemeenschap een decretaal ingebedde investeringsnorm/bedrag/ratio zal invoeren.

Wel is het uitdrukkelijk de bedoeling om binnen de begroting van de Vlaamse Gemeenschap de ratio investeringen/totale uitgaven de komende jaren op te drijven. Sinds de jaren negentig kent ons land een aanzienlijke achterstand qua investeringen in vergelijking met onze buurlanden die we moeten rechtekken.

De minister verzekert verder dat de geplande subsidiedatabank niet tot op bedrijfsniveau zal gaan. De transparantie gaat niet verder dan wat mag onder de privacyregulering door de GDPR. Wat precies mag en wat niet, wordt nog bekeken.

Bij de voortzetting van het reeds aangevatte voorbereidende werk, wordt ter inspiratie ook over het muurtje gekeken naar Nederland.

In wezen komt het erop neer dat aan elke betaling via Orafin een label wordt toegekend, waarop staat waarvoor ze aan wie wordt gedaan. Er moet nu gekeken worden hoe dat voor elke uitgave juist kan omschreven worden. Dergelijke identificatie, die alle eigenschappen bevat, zal nog uitgebreidere codes dan begrotingsartikelen vereisen, maar zal wel mogelijk maken dat zij ook elders, bij andere subsidies, herkenbaar is.

De lijst van gemeenten die zelf hun leegstandsheffing niet innen, belooft hij te bezorgen. De moeilijkheid waarnaar hij verweest in de toelichting, komt uit zijn eigen praktische ervaring als schepen. De vraag is namelijk wanneer iets leeg staat. Vaak slepen discussies daarover jaren aan en gaan de ontvangers van een aanslagbiljet telkens in beroep, bijvoorbeeld met het argument dat de woning als opslagplaats wordt gebruikt. Het is niet gemakkelijk om vast te stellen dat een pand helemaal niet wordt gebruikt.

Op de vertraging van het vergroeningseffect in de belasting op inverkeerstelling komt hij op een volgende bijeenkomst nog terug.

Hij is het eens met het lid over de belasting op spelen en weddenschappen. Hij verklaart zich geïnteresseerd in diens voorstellen voor een aanpak ten gronde, maar wijst wel op de noodzakelijke samenspraak met andere gewesten. Bij online-weddenschappen kunnen servers immers gemakkelijk verplaatst worden. Verder heeft het Rekenhof gelijk dat de toegepaste indexen op automatische ontspanningstoestellen ontbreken in de toelichting, maar zij zitten wel in de raming, verzekert hij.

2.10.5. Repliek op de vragen van Conner Rousseau

Het door Conner Rousseau gevraagde overzicht in het kader van actief schuldbeheer belooft hij schriftelijk te bezorgen. Voor diens vraag over de onderbenutting en het VAPH verwijst hij naar zijn eerdere antwoord en naar collega Wouter Beke. Wat de steeds weerkerende discussie over de kabinetten betreft, herinnert hij aan de vermindering van 420 naar 280 waartoe twee legislaturen geleden werd beslist.

Na de vergadering werd volgend antwoord schriftelijk bezorgd: met betrekking de totale toename van de belasting op inverkeerstelling: de formule van de BIV ziet er als volgt uit: $BIV = ((CO_2 * f + x) / 246) 6 * 4500 + c) * LC$, $x = CO_2$ -correctie.

De CO_2 -correctie in de formule van de BIV wordt jaarlijks verhoogd met 4,5 g CO_2 /km. Doel van de jaarlijkse verhoging was het vermijden dat de ontvangsten eroderen aangezien door de technologische vooruitgang de CO_2 -uitstoot van nieuw ingeschreven wagens daalt. Momenteel kan worden vastgesteld dat er geen daling is van de CO_2 -uitstoot van de ingeschreven wagens.

In 2019 bedraagt het prijseffect rond de 15%. In de nota budgettaire ruimte werd voor 2020 slechts rekening gehouden met een stijging van 6% en na 2020 met 3%. Vervolgens hield men rekening met een aanpassing van de formule van de BIV omwille van de invoering WLTP.

Overzicht actief schuldbeheer

Lange termijn (= excl korte termijn bewegingen)	BA19	BO20	2021	2022	2023	2024
Directe financiering VMSW	988.853	954.363	995.185	936.250	833.215	846.164
Directe financiering VWF	347.665	354.909	223.124	220.627	217.588	213.649
Directe financiering School Invest	17.692	-14.459	105.566	3.619	-34.154	-34.898
Directe financiering Lantis (BAM)	0	0	260.000	390.000	590.000	607.000
Totaal directe financiering	1.354.210	1.294.813	1.583.875	1.550.496	1.606.649	1.631.915
Aflossingen directe schuld (excl. decreet interne financieringen)	-71.869	-333.648	-33.478	-141.980	-6.115	-5.839
Aflossingen gewaarborgde schuld VMSW/VWF	-392.889	-407.397	-391.663	-399.939	-405.771	-410.793
Delta esr-8 ministerie (uitgaven - ontvangsten)	90.744	59.115	150.000	150.000	150.000	150.000
Delta esr-8 instellingen centraal kasbeheer (uitgaven - ontvangsten)	38.153	187.770				

Belangrijkste esr-8 uitgaven bij FB (VEK)	BA19	BO20
Tina (PMV)	25.000	25.000
Arkimedes (PMV)	25.000	25.000
Flanders Future Tech Fund	18.750	16.250
Via-Invest (PMV)		15.300
Flanders Care (PMV)		9.025
LRM (100 mio VAK ingeschreven bij BO20)		50.000
Imec I-start	600	300
PMV (herbestemming VEB-middelen: Arkimedes Evergreen, escofonds,...)		25.000
Sofi in PMV		675
	69.350	166.550

2.10.6. Repliek op de vragen van Philippe Muyters

De opmerking van Philippe Muyters over het kindergeld klopt. Door het vastklikken van de stijging op 2 percent per jaar, zullen in dat domein op het einde van de legislatuur meer middelen bijgekomen zijn dan er bespaard zijn.

Hoe de automatische toekenning van de vrijstelling bij sportinfrastructuur zal verlopen, moet nog uitgewerkt worden. Zeker is in elk geval dat zij mogelijk is. De informatie is immers beschikbaar.

2.10.7. Repliek op de vragen van Arnout Coel

Aan Arnout Coel legt hij uit dat het subsidieregister en de begrotings- en consolidatietool aparte zaken zijn. De laatstgenoemde wordt ontwikkeld om alle entiteiten op eenvoudiger wijze begrotings- en uitvoeringsinformatie te laten uitwisselen. Vandaag gebeurt dat voor de entiteiten die nog niet zijn aangesloten op het boekhoudpakket van het Vlaamse ministerie, soms zelfs nog met exceltabellen, wat arbeidstijdrovend is.

Het eerstgenoemde sluit aan bij de tweede en derde trap van de werkgroep Leesbare Begroting, waarin informatie over de ingeschreven budgetten en hun uitvoering toegankelijk wordt gemaakt. Hij onderstreept dat de regering volledig achter die doelstelling staat om de uitgaven in kaart te brengen en daarmee duidelijk te

maken waaraan de Vlaamse overheid haar geld uitgeeft. Bovendien kan zo eventuele dubbele subsidiëring in kaart gebracht worden.

Wat de grote projecten betreft, heeft het Departement Kanselarij en Bestuur een overheidsopdracht uitgeschreven voor het uitwerken van een business case voor de ondersteuningsentiteit grote projecten en programma's. Zij werd gegund aan RebelGroup Advisory Belgium, met als onderaannemer advocatenkantoor Equator. Het resultaat wordt binnenkort aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

2.10.8. Repliek op de vragen van Sarah Smeyers

De opmerking van Sarah Smeyers over het topstukkenbeleid noemt hij terecht, met name de opname daarin van de erfovereenkomst. Hij belooft tijdige communicatie over de duolegaten, maar niet voor het werk af is en men zeker is hoe het precies in elkaar zit. Het overleg daarover loopt nog. De voorgestelde verplichte registratie laat hij bekijken. Over het co-ouderschap heeft hij al geantwoord.

2.11. Slotbeschouwingen van Philippe Muyters

Philippe Muyters wenst ter afsluiting van het debat nog enkele algemene beschouwingen te formuleren. Zijn fractie vindt met name dat er met de begrotingsopmaak voor 2020 en de daarbij horende meerjarenraming een sterk werkstuk voorligt. Dit mag ook blijken uit wat het Rekenhof hier vandaag verklaard heeft. Zo onder andere qua transparantie, maar ook op andere punten, is de beoordeling en de appreciatie gunstig. Het lid wil een en ander nog even benadrukken en zal dat doen aan de hand van drie punten.

Vooreerst spreekt hij zijn bewondering uit voor het feit dat er in deze legislatuur voor 1,6 miljard euro extra investeringen gerealiseerd zullen worden. Daarenboven worden er extra middelen ter beschikking van de steden en gemeenten gesteld, via een continue stijging van het gemeentefonds ten belope van 3,5 percent, via een extra vergoeding voor de open ruimte en door het overnemen van de responsabiliseringsbijdrage. Verder wordt er ook zeer gericht geïnvesteerd in een aantal specifieke zaken, zoals kinderopvang, de jobbonus, onderzoek en ontwikkeling, onderwijs, natuur en bos en sport. Dit zijn evenzovele elementen die aantonen dat er in deze legislatuur extra mogelijkheden gecreëerd worden.

Voor de N-VA-fractie is hierbij met name van belang dat men een en ander weet te realiseren zonder de noodzakelijke begrotingsdiscipline los te laten. Daarbij moesten keuzes gemaakt worden, onder andere inzake de woonbonus, inzake het milderen van de groeipaden en inzake het afslanken van de eigen overheid. Dat laatste vormt volgens de spreker meteen ook het belangrijkste element. Hierin nog verdere stappen zetten is volgens hem de juiste keuze.

Ook een aantal meer punctuele zaken verdienen het om hier nogmaals vermeld te worden. Zo is het doelgroepenbeleid er een goed voorbeeld van dat maatregelen regelmatig opnieuw bekeken moeten worden. Als men dan bijvoorbeeld vaststelt dat de gemiddelde werkzaamheidsgraad van deze of gene doelgroep dezelfde is geworden als de gemiddelde werkzaamheidsgraad in Vlaanderen, moet men de conclusie durven trekken daar geen verdere subsidies aan te besteden. Werkgevers werven de betrokkenen immers sowieso al aan.

Voor de fractie van de spreker mocht de begroting overigens al in evenwicht geweest zijn in 2020. Maar hij kan er begrip voor opbrengen dat zulks gegeven de omstandigheden – tegenvallende economische groei, het niet compenseren van de minderinkomsten voor en door Vlaanderen ten gevolge van de federale taxshift, het uitgestelde effect van de afschaffing van de woonbonus – hic et nunc nog niet mogelijk is, waardoor de begroting voor komend jaar een tekort vertoont.

Afsluitend feliciteert het lid de minister, zijn ploeg, zijn administratie en de hele Vlaamse Regering met de voorliggende begroting en met de daarbij vertoonde transparantie.

2.12. Slotbeschouwingen en -vragen van Björn Rzoska

Hoewel hij zijn beschouwingen ten gronde reserveert voor het plenaire debat over de begrotingswerkzaamheden, wenst Björn Rzoska hier toch al even het al te positieve verhaal van de voorgaande spreker wat te counteren. In 2020 alleen al, bespaart de huidige regeringsploeg immers al meer dan ze terug investeert. Het gaat daarbij over zo'n 700 miljoen euro.

De huidige begrotingsdiscussie, de opmerkingen van de voorgaande spreker, de verschaftte toelichting en de schets van de algemene context in acht genomen, bekruipt de spreker het gevoel opnieuw in 2014 beland te zijn. Ook toen werden immers dezelfde contextuele gegevens ingeroepen: een slechte economische toestand, een federale taxshift die zal moeten opgevangen worden en een aantal op stapel staande fiscale hervormingen. Waarbij het lid benadrukt dat het bij de Vlaamse fiscale hervormingen en bij de manier waarop er met de federale taxshift wordt omgegaan, wel degelijk over eigen politieke keuzes gaat.

In het verlengde daarvan herinnert hij zich overigens maar al te goed dat de huidige minister van Financiën en Begroting, toenmaals in zijn hoedanigheid van voorzitter van de N-VA-fractie, zijn overtuiging uitsprak dat de te nemen maatregelen ertoe zouden leiden dat men er in 2019 budgettair veel beter aan toe zou zijn. Wat dus duidelijk niet het geval is.

Wat dan de investeringen betreft, verwijst Björn Rzoska naar de schriftelijke vraag nr. 186 die Willem-Frederik Schiltz op 9 april 2019 richtte aan minister Lydia Peeters (toen bevoegd voor Begroting, Financiën en Energie) om zicht te krijgen op de investeringen in de vorige legislatuur. Uit het antwoord van de minister moest blijken dat er toen in totaal voor 2,2 miljard euro geïnvesteerd werd. Met de vooropgestelde 1,6 miljard euro aan investeringen voor de periode van 2019 tot 2024, moet dus vastgesteld worden dat de huidige Vlaamse Regering een (merkelijk) lager investeringsritme hanteert. We zijn er met andere woorden bij lange na nog niet en triomfalisme is dan ook misplaatst. Daarenboven zetten ook de economische omstandigheden aan tot enige voorzichtigheid.

Nog los van het feit dat men bij de opmaak van een begroting er sowieso toe gehouden is gebruik te maken van de bij wet en decreet opgelegde parameters, stelt het lid vast dat er nog altijd behoorlijk wat besparingen worden doorgevoerd. Een en ander komt trouwens goed overeen met de eerdere besparingstabel van Zweeds I (waarbij het lid de huidige ploeg omschrijft als Zweeds II). Hij brengt dienaangaande in herinnering dat er hier in 2014 gediscussieerd werd op basis van de zogenaamde 'tabel Algoed', waarvan toenmalig minister-president Geert Bourgeois weliswaar stelde dat het een uitgelekt officieus document was dat geen officiële waarde had, maar dat retrospectief gezien heel sterk overeenkomt met de besparingen die in de afgelopen legislatuur werden doorgevoerd. Daarmee zit men ook ongeveer op het door deze Vlaamse Regering beoogde niveau. Zo ongeveer in 2023-2024 bereikt men de besparingsbedragen die onder de vorige legislatuur gerealiseerd werden. Dat lijkt volgens de spreker toch heel sterk op de terugkeer van het principe 'snoeien om te bloeien', wat overigens ook het motto zou kunnen zijn voor het hele regeerakkoord van deze Vlaamse Regering. In een langer perspectief gezien, valt er kortom nog een hele weg af te leggen.

Naast deze algemene beschouwingen heeft de spreker ook nog enkele aanvullende vragen voor de minister.

Naar aanleiding van de door de minister in zijn antwoord verstrekte informatie en in aansluiting op zijn eerdere vragen hierover, stelt Björn Rzoska vast dat de nieuwe Europese WLTP-test vooral zwaar door weegt in de BIV, die men maar eenmalig betaalt bij de aankoop van een voertuig. In de jaarlijkse verkeersbelasting ligt het gewicht hiervan heel wat lager. In die zin begrijpt hij dan ook niet hoe een en ander tot een verdere vergroening van het wagenpark zal leiden. Als men al in het bezit is van een wagen die slecht scoort, zal men er via de jaarlijkse verkeersbelasting allicht niet toe aangezet worden om voor een ander voertuig te gaan.

Een tweede vraag betreft de Vlaamse participatie in Ethias. Voor 2020 wordt er hieruit 31,6 miljoen euro aan dividend verwacht. Ethias werd in 2008 vanuit de Vlaamse overheid mee overeind gehouden via een kapitaalsinbreng van 500 miljoen euro. Het lid wenst van de minister te vernemen of Vlaanderen gewoon op dat jaarlijks dividend blijft rekenen, dan wel of er – zoals dat ook al het geval is geweest in andere dossiers – een moment komt waarop men die participatie te gelde zal maken. Of zijn er, naast het jaarlijkse dividend, nog andere voordelen die de Vlaamse overheid ertoe kunnen aanzetten om te blijven participeren in Ethias?

2.13. Slotreplik van minister Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* verklaart Björn Rzoska niet te kunnen volgen in de vergelijking die hij maakte met 2014. Door een aantal 'accidenten' moest de meerjarenraming in 2020 vrij plots neerwaarts worden bijgesteld. De economische groei en de inflatieverwachtingen zijn hieraan debet. Het negatieve effect hiervan is onmiskenbaar. Ook andere zaken spelen hierin overigens een rol, zo onder andere de taxshift. Maar op zich wordt de begroting door dit alles niet fundamenteel aangetast, hetgeen in 2014 wél het geval was. Toen was er de zesde staatshervorming die een impact van 2 miljard had. De impact van een en ander was toen dus veel groter. Het verschil ten gronde met de voorliggende begroting, is dat er nu duidelijke keuzes gemaakt worden. De noden in de samenleving veranderen en het beleid moet zich daaraan aanpassen. Dit vereist dat ook op begrotingsvlak de nodige bijsturingen gebeuren. De huidige Vlaamse Regering wil sterker inzetten op het wegwerken van de wachtlijsten in Welzijn en ook in Onderwijs wordt er meer geïnvesteerd. Idem voor wat de infrastructuur – bij MOW en ook Cultuur – betreft. Die keuzes noopten ertoe elders gelden vrij te maken.

Vanuit het oogpunt van de minister lopen er drie grote lijnen doorheen deze hele begroting. Vooreerst is het een kwestie van gezond boerenverstand om niet meer uit te geven dan er binnenkomt. Dat er in 2020 desalniettemin in het rood wordt gegaan is een tijdelijk fenomeen om erger te voorkomen. Op langere termijn wordt er echter wel degelijk een gezond traject aangehouden.

De moed hebben om te hervormen, met andere woorden de moed hebben om het eigen beleid in vraag te stellen, is een tweede hoofdlijn die ten grondslag ligt aan deze begroting. De uitdoving van de woonbonus is hiervan het voorbeeld bij uitstek. Zelfs al mochten we ons nu in riant economische tijden bevinden hebben met grote budgettaire overschotten, dan nog ware het verstandig geweest om de woonbonus af te schaffen. De bonus had op langere termijn immers een pervers macro-economisch effect. Hij maakte het de facto immers moeilijker voor jonge gezinnen om een huis te kopen. De minister is er zich daarbij terdege van bewust dat die uitdoving niet voor elke betrokkene evident is, maar hij maakt zich sterk dat de maatregel hoe dan ook genomen moet worden. Over een jaar of tien zal men allicht blij zijn dat deze maatregel genomen werd. Idem voor de doelgroepkortingen die daarnet reeds werden aangehaald. Elke maatregel moet voortdurend in vraag gesteld worden. Men moet nagaan of het initieel beoogde effect er nog mee gediend wordt.

Het durven investeren in de toekomst vormt een derde rode draad die doorheen deze begroting loopt. Voor de minister is het duidelijk dat het investeringspeil van de Vlaamse overheid omhoog moet. Over de laatste twee decennia heeft men dat al te veel verwaarloosd en is het te veel gezakt. Met deze begroting gaat men voor een tweede legislatuur op rij meer gaan investeren.

Gezond verstand, moed betonen en durven investeren in de toekomst zijn de drie hoofdlijnen die men doorheen de hele begroting kan terugvinden, herhaalt de minister.

Met betrekking tot de 1,65 miljard euro extra investeringen over de regeerperiode 2019-2024, preciseert de minister dat dit bedrag bovenop de nog doorlopende investeringen komt die onder de voorgaande legislatuur al in gang gezet zijn. Een deel van die investeringen is wel degelijk recurrent. De minister verwijst in dat verband naar zijn toelichting over de meerjarenbegroting die hij hier vorige week heeft gehouden. Hij citeert in dat verband nogmaals de cijferreeks die terug te vinden is in de kolom '2014-2019' op slide 10 van de daarbij gehanteerde presentatie. Het betreft hier het deel van de onder de vorige legislatuur in gang gezette investeringen die nu in stand gehouden worden. Daarbovenop komt dan nog het genoemde bedrag van 1,65 miljard euro. Alles samen genomen ligt het investeringsniveau nu dus wel degelijk hoger dan onder de vorige legislatuur het geval was.

Wat de kwestie van de BIV betreft, stelt de minister vast dat Björn Rzoska in zijn tussenkomsten in wezen pleit voor een pure belastingverhoging. Het klopt dat men de BIV vooral voelt op het moment van aankoop van een wagen, maar dat is een kwestie van vergroening van het wagenpark. Als men daarnaast ook gaat ingrijpen op de jaarlijkse verkeersbelasting, zal dat volgens de minister enkel leiden tot extra inkomsten voor de overheid. Die laatste keuze heeft de minister uitdrukkelijk niet gemaakt. De vergroening moet zijns inziens niet tot stand worden gebracht door een loutere belastingverhoging, maar door het vergroten van het onderscheid tussen vuile en schone wagens. Dat onderscheid wordt behouden, maar dan wel op een budgetneutrale manier. Het is niet de bedoeling om de totale ontvangsten te verhogen. De minister geeft daarbij grif toe dat het niet gemakkelijk is om vooraf de impact van een en ander correct in te schatten. Het gedrag van mensen is en blijft onvoorspelbaar. Mochten bijvoorbeeld heel veel mensen plots beslissen een elektrische wagen aan te kopen, dan zal zulks ook een negatieve impact hebben op de inkomsten van de Vlaamse overheid.

Op de vraag over het al dan niet aanhouden van de Vlaamse participatie in Ethias kan de minister hic et nunc niet antwoorden, omdat dergelijke keuzes gemaakt moeten worden door de hele Vlaamse Regering. Het betreft hier vooral ook een principiële keuze. Ten persoonlijke titel vindt hij het niet de taak van de overheid om aandelen aan te houden, de overheid is immers geen beleggersclub. Dat ligt natuurlijk wel anders als daarmee – zoals dat het geval is bij PMV en LRM – ook een belangrijk maatschappelijk doel gediend wordt. Of zulks ook het geval is bij Ethias laat de minister in het midden.

2.14. Dankwoord aan het Rekenhof door commissievoorzitter Jos Lantmeeters

Commissievoorzitter *Jos Lantmeeters* stelt vast dat er geen verdere vragen of tussenkomsten meer zijn en sluit de vergadering af met een welgemeend dankwoord aan raadshere Jan Debucquoy en de andere leden van de delegatie van het Rekenhof die vandaag hebben deelgenomen aan de werkzaamheden van de commissie.

V. Vergadering van 3 december 2019

Op de agenda:

- ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020;
- bevoegdheden Ondersteuning van de Vlaamse Regering, Rampenschade, Digitalisering, Facilites en ICT van Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management;
- beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid 2019-2024, ingediend door minister-president Jan Jambon;
- beleidsnota ICT en Facilitair Management 2019-2024, ingediend door minister-president Jan Jambon;
- beleidsnota Justitie en Handhaving 2019-2024 van minister Zuhal Demir.

1. Toelichting van de beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid door minister-president Jan Jambon

1.1. Inleiding

Minister-president *Jan Jambon* licht eerst de beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid toe. De Vlaamse Regering gaat uit van de idee dat de Vlaamse overheid het leven van de Vlamingen niet tot in de puntjes moet reguleren. Vlaanderen moet in de eerste plaats het kader aanbieden om de welvaart, het welzijn en het welbevinden van de Vlamingen te verdedigen en te versterken. De Vlaamse overheid moet actief inspelen op de noden van een gunstig investeringsklimaat, en daarbij betuttelende regelgeving en onnodige administratieve lasten vermijden.

Voor de lancering van een imagocampagne Vlaanderen wordt in een beleidsimpuls van 2 miljoen euro voorzien. De imagocampagne zal Vlaanderen nog meer in beeld brengen als welvarende natie, waar het goed wonen, werken, ondernemen en leven is. Daartoe zal de Vlaamse Regering volop inzetten op de internationale en nationale communicatie.

Om haar beslissingen voor de Vlaamse economie beter te onderbouwen zet de regering ook sterker in op toekomststudies, en macro-economische statistieken en data over Vlaanderen.

De ondersteuning van het algemeen regeringsbeleid wordt vandaag opgenomen door het Departement Kanselarij en Bestuur. De minister-president vindt het echter van belang om te werken aan een sterkere en efficiëntere samenwerking tussen alle structuren en functies binnen de Vlaamse overheid. Daarom zal hij de beleidsdomeinen Internationaal Vlaanderen en Kanselarij en Bestuur en de Departementen Buitenlandse Zaken en Kanselarij en Bestuur samenvoegen. De samenvoeging tot één beleidsdomein en departement zal voldoende massa creëren om krachtig te besturen en eendrachtig taken als communicatie over Vlaanderen, zowel nationaal als in de wereld, en internationale rapportering op een nog efficiëntere wijze te volbrengen. Een beperkt aantal taken wordt overgeheveld naar het agentschap Overheidspersoneel (AgO) en het Facilitair Bedrijf, om ook daar synergiën te creëren.

1.2. SD1 Een bestuurskrachtige Vlaamse overheid

Daarop gaat hij nader in op het beleidsveld en inhoudelijk structuurelement Ondersteuning Vlaamse Regering, met als eerste strategisch doelstelling SD1 'Een bestuurskrachtige Vlaamse overheid', en daarin als eerste operationele doelstelling OD 1.1 'Innovatievriendelijke regelgeving en minder regeldruk'.

1.2.1. OD 1.1 Innovatievriendelijke regelgeving en minder regeldruk

Ondernemers en andere initiatiefnemers in de samenleving moeten meer ruimte en vrijheid moeten krijgen om te ondernemen, te innoveren en te werken aan economische groei. Voor bestaande wet- en regelgeving vraagt hij aan alle ministers van de Vlaamse Regering om in elk van hun bevoegdheden te laten onderzoeken welke regelgeving kan worden afgeschaft, dan wel vereenvoudigd of minder gedetailleerd gemaakt. Hij wil ook van onderuit werken aan administratieve vereenvoudiging.

Daartoe heeft hij de input van burgers, bedrijven en verenigingen nodig, om te weten waar de administratieve drempels en onnodige wettelijke verplichtingen gesitueerd zijn. Daarom zal hij, samen met de betrokken ministers van de Vlaamse Regering, in dialoog gaan met de bedrijfswereld, burgers en verenigingen, om de hinderpalen in de regelgeving voor investeringen te detecteren en vervolgens aan te pakken. Via een nieuw raamcontract creëert hij ook een nieuw digitaal inspraakplatform, waarop beleidsvoorstellen van burgers en ondernemingen ingediend kunnen worden. De basis daarvoor zit al in het bestaande Bestuursdecreet.

Verder wordt in samenwerking met Agentschap Informatie Vlaanderen actief gezocht naar mogelijkheden om met ICT-toepassingen de administratieve lasten te verminderen, in het bijzonder ook voor de lokale besturen. Verder zet de Vlaamse Regering volop in op het gebruik van experimentwetgeving en regelluwe zones. Zij onderzoekt voor welke beleidsthema's de inzet van bijkomende regelluwe zones en experimentwetgeving zinvol is. Er komt een taskforce die de oorzaken van door bedrijven gesignaleerde regelnevelij moet analyseren, en nagaan of de decretale regels en ministeriële besluiten zinvol zijn dan wel moeten aangepast worden.

1.2.2. OD 1.2 Een transparante Vlaamse Regering

In het kader van OD 1.2 'Een transparante Vlaamse Regering' werkt de Vlaamse Regering verder aan transparante en digitale besluitvorming. De verdere ontwikkeling van het Kaleidosplatform past binnen die beleidsdoelstelling. Bedoeling is op termijn het volledige besluitvormingsproces te digitaliseren. In de eerste fase ligt de focus op agendering en opslag van regeringsdocumenten, en het uitsturen van de beslissingen. Veel gemeentebesturen doen het al, merkt hij op, maar hun baas nog niet. Het moet dan ook redelijk snel vorm kunnen krijgen.

1.2.3. OD 1.3 Verder investeren in intrafederale relaties

De minister-president vindt het belangrijk om met de andere deelstaten in dit land samen te werken en wederzijdse belangen te verkennen. Er wordt ook gezorgd voor de verdere professionalisering van het Crisiscentrum van de Vlaamse Overheid (CCVO). Het CCVO fungeert als intern crisismanagementteam maar evenzeer als coördinerend contactpunt voor wat betreft maatschappelijke crisissituaties. Gelet op het grensoverschrijdend karakter van maatschappelijke crisissen, zet de regering in op verdere intensifiëring van de samenwerking van het CCVO met de andere crisiscentra op nationaal, gewestelijk en provinciaal niveau, alsook met internationale partners.

1.2.4. OD 1.4 Vlaanderen als sterk merk

De minister-president investeert in het imago van Vlaanderen en zet de welvarende natie, waar het goed wonen, werken, ondernemen en leven is, nog meer in de kijker bij eigen burgers en ondernemers, buitenlandse klanten, investeerders en toeristen.

Met het Merkbeleid Vlaanderen 2012-2020 werd al gewerkt aan de beeldvorming van een Vlaanderen dat cultureel, maatschappelijk en economisch straalt. In deze regeerperiode wil hij het merk Vlaanderen nog sterker en bekender te maken, en zet daarbij volop in op nationale en internationale communicatie. Hij versterkt daarom het netwerk van communicatieverantwoordelijken van de departementen en agentschappen die aan internationale communicatie doen (Toerisme, FIT, Cultuur, Buitenlandse Zaken, Onderwijs en zo meer), en die van het departement Kanselarij en Bestuur met het oog op een concrete samenwerking om alle facetten van Vlaanderen onder de aandacht te brengen.

1.3. SD2 Een evidence-informed beleid op basis van de ontwikkeling en ontsluiting van coherente statistieken en beleidsdomeinoverschrijdend beleidsonderzoek

1.3.1. OD 2.1 Betrouwbare en publiek toegankelijke data en coherente openbare statistieken

In de vorige regeerperiode is de uitbouw van een volwaardige openbare statistiekfunctie binnen de Vlaamse overheid van start gegaan. Het netwerk Statistiek Vlaanderen brengt vanaf midden 2016 de Vlaamse overheidsinstanties die openbare statistieken ontwikkelen, produceren en publiceren samen. De Vlaamse Statistische Autoriteit (VSA), die onder zijn bevoegdheid ressorteert, is de kern van dat netwerk.

Het is dan ook zijn ambitie om verder te werken aan de uitbouw van een volwaardig Vlaams openbaar statistieksysteem. In plaats van een tweejaarlijkse cyclus van de survey naar waarden, houdingen en gedragingen door VSA (voorheen: Studiedienst van de Vlaamse Regering) wordt overgegaan naar een jaarlijkse (of permanente) surveycapaciteit, waarvan het vastleggingskrediet 178.000 euro bedraagt.

Hij wil in overleg met de collega-minister bevoegd voor Economie eerst en vooral meer aandacht schenken aan economische openbare statistieken over Vlaanderen, onder meer om onszelf te kunnen meten aan onze buurlanden en de Scandinavische landen. Dankzij de interfederalisering van de openbare statistiekbevoegdheid is er immers een betere toegang macro-economische data van het Instituut voor Nationale Rekeningen, en meer bepaald van het Federaal Planbureau, de Nationale Bank van België en Statbel.

Hij kiest voor een verdere internationale profilering van onze regionale openbare statistieken. Met de exclusief Vlaamse beleidsbevoegdheden kan men een sterk Vlaanderen naar voor schuiven in een Europese en internationale context. Hij wil er daarbij voor zorgen dat onze openbare statistieken de internationaal geldende definities voor benchmarking volgen, zoals afgesproken binnen de Verenigde Naties, de OESO en Eurostat.

Daarnaast zal er ook samenwerking nodig zijn met de nieuwe Studiedienst voor het Algemeen Regeringsbeleid, die de belangrijke indicatoren over Vlaanderen beleidsmatig zal duiden alsook met het verdere werk omtrent toekomstverkenningen. Hij wil tot slot in dit verband een nog betere verspreiding van de openbare statistieken. Een volledig nieuwe website voor het netwerk Statistiek Vlaanderen zal de toegankelijkheid van die openbare statistieken en de onderliggende data verder verbeteren.

1.3.2. OD 2.2 Versterkt beleidsgericht onderzoek

De vraag naar effectief en efficiënt beleid is prominenter dan ooit aanwezig. De maatschappelijke uitdagingen creëren een grote behoefte aan kennis en inzichten om concrete antwoorden te bieden op korte, middellange en lange termijn. Naast voldoende, kwaliteitsvolle en betrouwbare Vlaamse openbare statistieken, is dus

een nog betere onderbouwing van beleid op basis van beleidsonderzoek essentieel, zowel voor, tijdens, als na de beslissing en uitvoering. Het is belangrijk om in de eerste plaats op korte termijn beleidsgerichte analyses te kunnen uitvoeren op basis van alle beschikbare data.

In de tweede plaats is er ook nood aan wetenschappelijk onderbouwde strategische inzichten die een antwoord bieden op de trends van morgen. Om de beslissingen voor de Vlaamse samenleving en economie beter te onderbouwen wil de minister-president daarom starten met de uitwerking van toekomststudies en macro-economische analyses. Die toekomststudies bouwen verder op de kennis en de ervaring die met de Visie 2050 al is opgebouwd. Er wordt daarbij ook nauw samengewerkt met de verantwoordelijken voor de transitieprioriteiten van de visienota 2050.

Voorts neemt hij de coördinatie op van het beleidsrelevant onderzoek en van de beleidsevaluaties op het niveau van de Vlaamse overheid. Bedoeling is om niet alleen binnen de Vlaamse overheid in de nodige coördinatie te voorzien, maar ook in overleg te treden met de steunpunten beleidsrelevant onderzoek, de strategische adviesraden, de universiteiten, de hogescholen, de denktanks, referentielanden en -regio's, en de internationale organisaties met betrekking tot beleidsonderzoek en -evaluatie. Hij stemt daarvoor af met de minister van Economie, Wetenschap en Innovatie.

In samenspraak met zijn collega-ministers zal hij daarbij de werking van de (advies)raden, onderzoeksinstellingen, en wetenschappelijke steunpunten tegen het licht te houden en hun onderlinge samenwerking en interactie verbeteren om zo het beleid steviger wetenschappelijk te onderbouwen. Hij zal werken aan een gemeenschappelijke onderzoeks- en evaluatieagenda met de nadruk op concrete handvaten voor beleid. Hij stimuleert verder een maximale publieke ontsluiting van de resultaten.

Verder wenst hij een professionele monitoring en benchmarking van de doelstellingen van de Vlaamse Regering. Het is belangrijk om doorheen de regeerperiode transparant te kunnen communiceren over de prestaties van de Vlaamse Regering en die te kunnen vergelijken met referentielanden en -regio's. Hij stemt daarover af met de minister van Begroting in het kader van de prestatiebegroting. Gegevensverzameling door de Europese Unie en internationale organisaties wordt aangemoedigd, aangezien dit internationale benchmarking optimaal toelaat.

Voor die taken bouwt hij een Studiedienst Algemeen Regeringsbeleid uit binnen zijn administratie, deels door heroriëntering van de beschikbare personeelsmiddelen, deels door een pooling van bestaande kennismedewerkers actief binnen de verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid.

1.4. SD3 Een coherent en toekomstbestendig beleid voor complexe uitdagingen met een hoge maatschappelijke impact

1.4.1. OD 3.1 Een langetermijnstrategie als kompas

Visie 2050, de langetermijnstrategie voor Vlaanderen, beschrijft de ambitie voor Vlaanderen tegen 2050: "een sociaal, open, veerkrachtig en internationaal Vlaanderen dat welvaart en welzijn creëert op een slimme, innovatieve en duurzame manier en waarin iedereen meetelt". Deze ambitie sluit aan bij Vizier 2030, het doelstellingenkader waarin de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties vertaald zijn naar het Vlaamse niveau.

In deze regeerperiode bouwt hij samen met de Vlaamse Regering verder op de resultaten van de transitietrajecten van Visie 2050 uit de vorige regeerperiode.

Waar nodig worden Visie 2050 en de bijhorende governance geactualiseerd. De Vlaamse Regering blijft naar de toekomst kijken, verzekert hij. De transitieprioriteiten van Visie 2050 zullen ondersteund worden met onderzoek en toekomststudies. Ook wordt ingezet op kennisdeling, samenwerking tussen de transitieën en overkoepelende communicatie over zowel Visie 2050 als de transitieën.

Voor Vizier 2030 zal de Vlaamse Regering het doelstellingenkader vervolledigen met de 2030-doelstellingen uit de langetermijnbeleidsplannen die nog in opmaak zijn. Zijn administratie neemt de coördinatie van deze oefening op zich, en werkt daarnaast een monitoring uit om Vizier 2030 op te volgen met de bedoeling om jaarlijks te rapporteren in het kader van de Septemberverklaring.

Er wordt rekening gehouden met het voornemen van de Europese Commissie om duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de VN te integreren in de focus van het Europees semester. Onder meer op basis daarvan zal hij ook de mogelijkheid laten bekijken om Vlaanderen te benchmarken met andere Europese regio's, bijvoorbeeld via een set van tastbare streefdoelen voor Vizier 2030. Dit om de ambitie van Vlaanderen als Europese topregio, kracht bij te zetten en verdere uitstraling te geven.

De minister-president zal ook het internationale, Europese, federale en lokale beleid omtrent de SDG's nauw opvolgen en waar nodig initiatieven nemen om informatie uit te wisselen en interbestuurlijke afstemming te bevorderen, dit steeds in overleg met de betrokken inhoudelijke vakministers. Daartoe behoort ook het vertegenwoordigen van de Vlaamse overheid op het internationale toneel en het participeren aan relevante evenementen omtrent de algemene SDG-agenda.

1.4.2. OD 3.2 Een adequate transversale beleidscoördinatie rond complexe maatschappelijke uitdagingen

Hij vindt het immers belangrijk om bepaalde complexe maatschappelijke uitdagingen transversaal aan te pakken, eerst en vooral het investeringsbeleid. De Vlaamse Regering is een investeringsregering. Tijdens deze regeerperiode staan diverse nieuwe grote projecten en programma's in de steigers. Een doordacht beheer van het infrastructuur- en investeringsbeleid is van belang. De expertise bij De Werkvennootschap, Lantis en de vakdepartementen om de projecten uit te rollen en op te volgen, wordt erkend en versterkt.

Het kaderdecreet houdende een kader voor grote projecten en programma's van 22 maart 2019 zal op 1 januari 2020 in werking zal treden. Als regeringsleider wil hij waken over goede opvolging van alle grote projecten en programma's, en ervoor zorgen dat de relevante expertise tussen de beleidsdomeinen wordt uitgewisseld. Voor publiek-private samenwerking werd deze rol in de Vlaamse overheid tot op heden opgenomen door het Kenniscentrum PPS. Hij onderzoekt samen met dat kenniscentrum welke rol zijn expertise in de ondersteuningsentiteit die vermeld wordt in het kaderdecreet grote projecten en programma's, zal spelen.

Wat betreft het bouwmeesterschap kan hij zeggen dat het bevorderen van de architectuurkwaliteit van de gebouwde omgeving, onder meer via de ondersteuning en begeleiding van publieke bouwheren, de kerntaak is van de Vlaamse Bouwmeester. In het licht daarvan actualiseert hij op korte termijn de conceptnota van 2015 en zal hij de procedure voor de aanstelling van een nieuwe Vlaamse Bouwmeester opstarten, zodat de continuïteit van de werking verzekerd wordt bij het aflopen van het huidige mandaat op 30 juni 2020.

De voorbije regeerperiode heeft de provincie Limburg een sterke sociaal-economische inhaalbeweging gemaakt, onder andere dankzij de uitvoering van het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK). Op vele parameters scoort

Limburg nu even goed als het Vlaams gemiddelde. Op dat pad wordt de komende jaren resoluut verder gewerkt, want Limburg kent nog steeds enkele kwetsbaarheden. Op 13 december 2019 zal hij met de Vlaamse Regering en met de belangrijkste stakeholders van de provincie Limburg een stand van zaken opmaken om op te lijsten welke doelstellingen van het SALK nog behaald en welke projecten verder uitgevoerd moeten worden.

Op basis van die stand van zaken wordt begin 2020 een SALK 2.0 gelanceerd, onder leiding van het provinciebestuur, maar met blijvende betrokkenheid van de Vlaamse Regering, in de vorm van een vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering in de vernieuwde taskforce en van diens kabinetschef in het eveneens vernieuwde directiecomité. De belangrijkste Limburgse sociaal-economische stakeholders en enkele onafhankelijke 'captains of society' uit Limburg worden uitgenodigd om mee te participeren in SALK 2.0.

1.5. SD4 De ontwikkeling en vernieuwing van beleidsinstrumenten voor een naar buiten gerichte overheid die actief samen met anderen publieke waarde creëert

Deze regering kiest resoluut voor minder betutteling en meer autonomie. De Vlaamse overheid neemt meer een regisseursrol op en werkt vaker van onderuit. Ook de samenwerking binnen de Vlaamse overheid blijft hij verder verbeteren. Op die manier past de overheid haar rol en werking aan de maatschappelijke evolutie aan.

In de toekomststudies zal hij daarom ook aandacht hebben voor de implicaties voor de rol van de overheid. Hij zal inzetten op de nodige kennisopbouw, de ontwikkeling van nieuwe beleidsinstrumenten of de vernieuwing van de bestaande beleidsinstrumenten om die nieuwe rollen te kunnen opnemen. Hij werkt verder aan de vernieuwing van het inspraakmodel en zorgt voor het gepaste beleids- en juridische kader. Hij lanceert onder meer een consultatieportaal van de Vlaamse overheid en maakt werk van een digitaal inspraakplatform. Met betrekking tot het Vlaams advieslandschap ondersteunt hij een afslanking van de bestaande structuren en houdt hij samen met de minister van Bestuurszaken de werking tegen het licht. Adviezen moeten bijdragen aan een vlot verloop van het beleidsproces. Laattijdige adviezen worden geacht positief te zijn.

1.6. Beleidsveld Rampenschade

1.6.1. SD1 Een coherente en toekomstgerichte fondsstructuur die op basis van responsabilisering efficiënt getroffen vergoedt

Het decreet van 5 april 2019 houdende de tegemoetkoming in de schade aangericht door rampen in het Vlaamse Gewest, wijzigt vanaf 1 januari 2020 het vergoedingsstelsel voor schade, geleden naar aanleiding van rampen. Daarbij wordt een brede weersverzekering binnen de land- en tuinbouwsector geïnitieerd, de huidige vergoeding voor teeltschade afgebouwd en een geïntegreerd regelgevend kader voor rampen gecreëerd.

Een overgangsperiode die loopt tot 31 december 2024, voorziet in een regeling waarin de Vlaamse Regering de niet-verzekerde teeltschade nog gedeeltelijk vergoedt.

Tot 1 januari 2020 is nog het decreet van 3 juni 2016 van toepassing op uitzonderlijke weersfenomenen die erkend worden als algemene ramp. De zware stormwinden van 9 tot 15 maart 2019 en de overvloedige regenval, hagel, storm en rukwinden met lokaal karakter die hebben plaats gevonden tijdens de maanden juni en juli 2019, maken momenteel het voorwerp uit van een onderzoek tot erkenning als algemene ramp.

Ook de erkenningsprocedure zal tegen het licht gehouden worden, waarbij de rol van de gemeenten wordt geëvalueerd. Daarbij laat hij ook onderzoeken of de wetenschappelijke criteria voor de erkenning van uitzonderlijke natuurverschijnselen als ramp kunnen worden aangepast. Een uitvoeringsbesluit zal daarvoor worden opgemaakt.

Het dossierbehandelingssysteem wordt verder vereenvoudigd en een e-loket wordt uitgebouwd. Het systeem wordt gekoppeld aan authentieke bronnen via het Magda-platform, om te vermijden dat gegevens worden gevraagd waarover de overheid al beschikt (once-onlyprincipe). Voor de dekking van de exploitatiekosten van de nieuwe digitale tool Vlaams rampenfonds wordt 111.000 euro overgedragen van het werkingskrediet van het Vlaams Rampenfonds naar het werkingskrediet onder apparaat van DKB.

2. Toelichting beleidsnota ICT en Facilitair Bedrijf door minister-president Jan Jambon

2.1. Vlaanderen Radicaal Digitaal II

Met de vorige editie van Vlaanderen Radicaal Digitaal werden onder meer de toekenning van de studietoelagen geautomatiseerd, één e-loket voor ondernemers geopend en Mijn Burgerprofiel gelanceerd, over de bestuurslagen heen.

Het is zijn bedoeling met de nieuwe editie, waarvoor in de begroting niet minder dan 30 miljoen euro investeringsbudget is ingeschreven, opnieuw een stevige impuls te geven aan de digitalisering van de overheid. Niet alleen maakt dat het leven gemakkelijker voor haar klanten, maar daardoor kan zij ook haar middelen anders en beter inzetten. Die dubbele winst streeft de minister-president na.

De genoemde investeringen komen overigens niet alleen Vlaanderen ten goede. Met 'Mijn Burgerprofiel' bijvoorbeeld wordt ook de digitalisering van lokale besturen versterkt door het Burgerprofiel als een beveiligde plug-in aan te bieden aan bestaande lokale sites en applicaties. Daardoor worden ook zij geholpen hun werking verder te digitaliseren en burgers, ongeacht het bestuursniveau, één toegangspoort te bieden tot alles wat met de overheid te maken heeft. De beste manier volgens hem is om de gemeentelijke websites als toegangspoort op te vatten tot niet alleen de dienstverlening van de gemeentelijke overheid maar ook tot die van de Vlaamse, en – wie weet – zelfs die van de federale en/of Europese, en daarnaast geen andere loketten te openen, dit alles met het oog op gebruiksgemak en vertrouwen.

Dat brengt hem naadloos bij zijn volgende ambitie: van Vlaanderen een slimme regio maken. Onmisbaar in die digitale transitie is een performante digitale infrastructuur, en de massa data die tegenwoordig aangemaakt wordt, ter beschikking te stellen als slimme data, die gemakkelijk te delen en te hergebruiken zijn. Zonder al te technisch te worden, wil hij inzetten op het ontsluiten van data via API's of digitale stopcontacten: een gestandaardiseerde manier waarop programma's onderling met elkaar praten.

En uiteraard moeten die data gedeeld worden met de nodige beveiliging en aandacht voor privacy. Op die manier wil hij komen tot een informatiegedreven overheid, waaraan men bijvoorbeeld slechts één keer zijn gegevens meedeelt, die nadien telkens worden hergebruikt. Gegevensdeling is een belangrijk achterliggend concept voor de verbetering van de dienstverlening. Het is bijvoorbeeld door verregaande gegevensdeling dat de handhaving van de lage-emissiezones mogelijk is – dat draait op Vlaamse architectuur.

2.1.1. *Slimme regio Vlaanderen*

Als we van Vlaanderen echt een slimme regio willen maken, dan moeten we ook een alliantie sluiten met de private sector. Laat ons elk vanuit onze eigen sterkte samenwerken, roept de minister-president op. Hij ziet de overheid als een platform waarop men ideeën en data van de publieke en private sector kan samenbrengen. De overheid zit op een berg aan data, de private sector kan daarop applicaties ontwikkelen. Weten de commissieleden dat Waze – waarmee zij de files proberen te omzeilen en nieuwe files ontstaan – op onze data gebouwd is? Het moet mogelijk zijn om op die manier een aandrijf wiel te creëren voor het digitaliseren van de samenleving, zonder daarbij die mensen uit het oog te verliezen voor wie dat allemaal wat moeilijker gaat. E-inclusie neemt hij dan ook zeker mee in de vormgeving van zijn beleid.

2.1.2. *Verbetering van de digitale dienstverlening*

Wat de verbetering van de digitale dienstverlening betreft, stelt het regeerakkoord dat de burger niet verloren mag lopen in zijn contact met de overheid. Wel, wie informatie opzoekt over een thema van de Vlaamse overheid, kan daarvoor terecht op vlaanderen.be, een website die herkenbaar en betrouwbaar is. Wie met de Vlaamse overheid in contact wil komen, kan bellen of chatten met de Vlaamse Infolijn, één telefoonnummer – de 1700 – waar mensen gratis terecht kunnen, ongeacht of het nu over belastingen of een energiepremie gaat.

Hij voegt daar nu nog een stap aan toe: voor een stand van zaken in alle lopende dossiers bij de Vlaamse overheid, en naarmate lokale besturen aansluiten, ook bij de stad of gemeente, kan men terecht bij Mijn Burgerprofiel, dat hij deze regeerperiode verder zal uitrollen. Het is zijn ambitie alle loketfuncties voor burgers via dit kanaal te laten verlopen, ongeacht het thema. Zo versterkt hij opnieuw die idee van één overheid, ten dienste van de burger.

2.1.3. *Versterking van het ICT-beleid*

Betreffende de versterking van het ICT-beleid gaf hij al aan dat de regering veel geld vrijmaakt voor haar digitale ambities. Hij zet daarnaast – beleidsmatig – ook in op een versterking van de regierol bij het Facilitair Bedrijf, zodat bouwstenen die bijvoorbeeld ontwikkeld worden bij de Vlaamse Belastingdienst ook vlot kunnen hergebruikt worden door andere agentschappen. Daartoe is een gemeenschappelijke architectuur van belang, en gemeenschappelijke standaarden. Tijdens deze legislatuur zal hij ook de heraanbesteding van de gemeenschappelijke ICT-diensten van de Vlaamse overheid lanceren. Hij is ervan overtuigd dat men daarmee schaalvoordelen kan genereren en kostenefficiënter werken.

2.2. *Het Facilitair Bedrijf*

2.2.1. *Centralisatie van het vastgoedbeheer*

Wat het Facilitair Bedrijf betreft, wil hij eerst en vooral het vastgoed centraliseren. Hij wil de vastgoedkost per vte laten dalen en evolueren naar een kleinere, maar kwalitatief betere vastgoedportefeuille. De spreker legde daarnet al de idee van één overheid uit toen hij over informatie en ICT sprak. Die telt ook inzake vastgoed: in sommige gemeenten zitten 5 of 6 agentschappen van de Vlaamse overheid, elk in hun eigen gebouw, elk met hun eigen onthaal, cafetaria, serverruimte, etc. Daarop zegt de minister-president: laat ons dat allemaal samenbrengen, bij een agentschap voor wie dat een kerntaak is. Zo kan men veel efficiënter werken, zet men diensten ook fysiek bij elkaar, en bespaart men bovendien op onder meer energiekosten.

2.2.2. *Energiebesparende maatregelen*

Wij vragen inspanningen van de Vlamingen om de klimaatdoelstellingen te behalen, maar wij leveren ook zelf flinke inspanningen. In de nieuwste grote gebouwen worden besparingen op de energiefactuur tot 60% gerealiseerd. Door de energiebesparende maatregelen in die gebouwen, beschikt men over een soort rollend fonds, want de besparingen op de energiefactuur worden opnieuw geïnvesteerd in nieuwe energiebesparende maatregelen. Dit jaar zit er 900.000 euro in, die men gaat herinvesteren.

2.2.3. *De aankoopcentrale*

In dezelfde logica als voor informatie, ICT en vastgoed, streeft hij ook naar één aankoopcentrale voor ondersteunende goederen en diensten. Hij wil in zijn beleid graag extra aandacht besteden aan de toegang tot overheidsopdrachten voor kmo's en start-ups. De cijfers die de Europese Commissie onlangs publiceerde, wijzen op een stijging van het aantal gegunde opdrachten aan kmo's in België (van 21% in 2017 naar 32% in 2018). Hij wil daar verder op inzetten, onder meer door opdrachten op te splitsen in percelen en door verder in te zetten op e-invoicing, waardoor dienstverleners sneller betaald worden.

Op dit vlak kunnen nu al mooie cijfers voorgelegd worden. Inzake digitale afhandeling van overheidsopdrachten bijvoorbeeld, toch een niet onbelangrijke papierwinkel, zit men tegenwoordig aan 66 % digitale facturatie, en dat op amper 2 jaar tijd.

Daarop komt hij nog even terug op de start-ups; om hen beter te betrekken, moet in overheidsopdrachten afgestapt worden van de voorwaarde om RSZ-documenten van de afgelopen drie jaar voorleggen. Zo niet zijn ze per definitie uitgesloten. Dat is ook slecht voor de overheid.

2.2.4. *Mobiliteit en circulaire economie*

Tot slot heeft de overheid een voorbeeldrol inzake mobiliteit en circulaire economie. Ook inzake mobiliteit worden inspanningen gevraagd van de burgers. Voor haar eigen mobiliteitsgedrag geeft de overheid het goede voorbeeld: een aanbod voor autodelen, uitgebreide fietsvoorzieningen, inkrimping en tegelijk vergroening van het wagenpark. Het beheer brengt hij opnieuw in één hand, zodat de Vlaamse overheid haar eigen klimaatdoelstellingen halen. In uitvoering van het regeerakkoord streeft hij ook binnen de eigen werking naar meer circulariteit, zowel in aankoop als bij bouwprojecten. Hij stimuleert zo de innovatieve bedrijven die onze economie rijk is en helpt tegelijkertijd lokale jobs creëren.

2.3. *Conclusie*

De minister-president vat samen dat zijn beleidsnota's naar zijn mening veel mooie initiatieven inhouden, die tot een betere, meer dienstbare en ook slankere overheid zullen leiden, en kijkt ernaar uit om de komende jaren de vooruitgang met de commissie te delen.

3. Bespreking

3.1. Tussenkoms van Björn Rzoska

Björn Rzoska erkent dat de beleidsnota's goede ambities bevatten, maar de vraag blijft natuurlijk hoe die zullen gerealiseerd worden. Hij vermeldt minder regeldruk, het heerlijkhelderprincipe en de unaniem goedgekeurde statistische ambities.

Verder waardeert hij dat de minister-president verwijst naar het parlementaire werk over de alternatieve financiering van grote projecten. In dat verband vraagt hij wel nadere precisering bij de uitgebreidere rol die de minister-president weggelegd ziet voor het Kenniscentrum PPS in de komende jaren, aangezien het ook behoorlijk centraal stond in het genoemde wetgevende initiatief.

Het beleid voor rampenschade is soms moeilijk te volgen voor het parlement. Jaar na jaar worden bij de begrotingsopmaak te weinig middelen vastgelegd en moet de begrotingsaanpassing het gat dichtrijden. Het lid is dan ook blij dat de minister-president het jaarlijks stijgende bedrag waarvoor een beroep wordt gedaan op de begroting, als factor in zijn omgevingsanalyse opneemt. Hij wijst hem erop dat klimaatbeleid de komende decennia cruciaal wordt om daar iets aan te veranderen.

Op p. 55 van de algemene toelichting worden enkele bedragen genoemd, zoals de provisie van 115 miljoen euro voor rampen uit het verleden. Ten opzichte van de begrotingsopmaak 2019 is dat een toename van bijna 88 miljoen euro, wat het lid waardeert ten opzichte van het eerdere stop-and-gobeleid. Onduidelijk blijft wel of de 40 miljoen euro die nog wordt uitgetrokken voor de landbouwramp van zomer 2018 uit de genoemde provisie komen, dan wel extra middelen zijn.

Terwijl de zware regenval in mei-juni en op 27 juli van 2018 ondertussen al erkend is als ramp, is het onderzoek naar de extreme weersomstandigheden van maart, juni en juli 2019 nog bezig. Wat is de budgettaire impact van die dossiers? Nopen zij tot het bijwerken van de provisie? Zijn er verder ook lopende dossiers in het kader van de droogte tijdens de zomer van 2019, waarover niets in de beleidsnota staat? Of wordt die droogte niet als landbouwramp erkend?

Tot slot houdt hij in het licht van de tot eind 2024 lopende overgangsperiode naar de weerverzekering nogmaals een pleidooi voor transparantie ten opzichte van het parlement.

3.2. Tussenkoms van Bruno Tobback

Bruno Tobback gelooft dat de minister-president de regering als baas ziet van de gemeentebesturen maar hij betwijfelt of die het daarmee eens zijn.

Minister-president *Jan Jambon* neemt zijn bewoordingen terug. Hij bedoelde natuurlijk voogdij, legt hij uit.

Bruno Tobback dankt hem daarvoor. Net als collega Rzoska heeft ook zijn fractie geen probleem met een aantal grote lijnen in de gepresenteerde beleidsintenties, al is hij niet altijd zeker dat ze op de meest verstandige wijze zullen vertaald worden. Zo heeft Vlaanderen inderdaad een probleem met te complexe en zeer inefficiënte regelgeving, maar misschien wil de minister-president eerder een aantal regels en garanties schrappen omdat ze sommigen in de weg staan.

Hij wijst erop dat de Vlaamse doelstellingen in vele gevallen duidelijk zijn, omdat ze vaak internationaal zijn vastgelegd zoals het geval is in het mest- en milieubeleid of inzake luchtkwaliteit. Helaas is Vlaanderen gespecialiseerd in de omzetting daarvan in rommelige regels met veel achterpoorten op maat van de cliënt, waardoor

de overheid zowel voor de investeerder als voor de verdediger van andere belangen onbetrouwbaar wordt. Zo werken de regels in ruimtelijke ordening sommigen op de zenuwen, ook al blijken ze niet te garanderen dat niet meer gebouwd wordt in overstromingsgebieden of dat zeldzame bossen niet gekapt worden. Hij vat samen: ja voor transparante en voorspelbare regelgeving, neen tegen de schrapping van regels die doelstellingen garanderen. Men zal het dus niet oplossen door alleen maar regels te schrappen, waarschuwt het lid, maar om ze te verbeteren wil hij wel een bondgenoot zijn.

'Right to challenge' vindt hij een boeiend uitgangspunt. Hij vraagt wel om verduidelijking bij de toepassing en over het kader waarbinnen dat kan gebeuren. Betekent dit bijvoorbeeld dat aanbieders van nieuwe ouderenzorgconcepten bestaande erkenningsnummers van VIPA kunnen opeisen, of dat beslissingen van beoordelingscommissies van bijvoorbeeld het FWO retroactief in twijfel kunnen getrokken worden? Hij pleit voor duidelijke spelregels in dat uitdagen. Dat is in het belang van iedereen.

Verder roept hij de vraag op of een benchmark mogelijk is over de effectiviteit van campagnes voor heldere regels, bijvoorbeeld aan de hand van de reductie van klachten bij de ombudsman over onduidelijke regelgeving. Ook het Rekenhof vraagt in zijn verslag geregeld om dergelijke benchmark, en ook de Vlaamse overheid hanteert het als groot principe, argumenteert hij.

Het lid heeft het gevoel dat de Vlaamse Regering in haar drang om dingen te doen op het vlak van digitalisering en statistiek, dubbel werk levert. Zo moet de nochtans autonome organisatie Statistiek Vlaanderen vooral focussen op economische informatie, waarvan volgens het lid toch al vrij veel beschikbaar is (NIS, federaal planbureau enzovoort), terwijl er net op Vlaamse domeinen als welzijn en onderwijs hiaten zijn. Zou het niet nuttiger zijn zich daarop te richten? Hoe verhoudt zich in dat verband de versterking van de Studiedienst Algemeen Regeringsbeleid tot de rol van Statistiek Vlaanderen?

Ook de Vlaamse databank roept vragen op. In hoeverre overlapt zij met nu al beschikbare informatie in de federale kruispuntbanken, onder andere van de sociale zekerheid? Hij gaat ervan uit dat men dubbel werk, gebruik en kosten wil vermijden, want de Vlaamse belastingbetaler is ook de Belgische.

Sp.a steunt de ambitie om dienstverlening te digitaliseren, te versoepelen en te vereenvoudigen. Daar is nog heel wat werk aan, waarbij hij de ervaring met het Omgevingsloket als voorbeeld geeft en herinnert aan de slechte voorbereiding, de ontbrekende tests, de onvoldoende afstemming van verschillende informatiesystemen van de gemeentebesturen, en de ontoereikende ondersteuning van de gemeentebesturen. Hij vat andermaal samen: ja aan digitaal Vlaanderen, neen als het in een lange eerste instantie vooral meer problemen dan resultaten oplevert voor de gebruiker.

Dat Waze gebruikmaakt van Vlaamse data, heeft het lid vandaag geleerd, maar hij betwijfelt of de minister-president daar terecht fier over is. Terwijl de Vlaamse overheid miljoenen uitgeeft om verkeer uit woonwijken te houden, stelt zij haar informatie ter beschikking van een bedrijf dat die kleine wegen opnieuw overspoelt met auto's. Niet alleen verdient het geld met data van de Vlaamse overheid, maar daarmee gaat het ook in tegen andere investeringen met belastinggeld. Als de mededeling klopt, stelt hij meteen voor zo snel mogelijk daarmee te stoppen.

Tot slot is hij blij dat de regering formeel erkent dat de klimaatverandering problemen oplevert en geld kost. Het lid neemt aan dat zij dan ook niet de fout wenst te herhalen van de vorige generatie, die nog onwetendheid als excuus kon inroepen voor haar gebrek aan inspanningen op dat vlak.

Hij ontkent niet dat dergelijke fondsen een nuttige rol kunnen spelen en dat de landbouwschade op een of ander manier vergoed moet worden, maar men moet zich tegelijk wel afvragen vanaf welk punt iets dat zich elk jaar herhaalt nog een ramp kan genoemd worden, en of het geen carroussel wordt als men telkens opnieuw dingen laat gebeuren waarvan de kans op mislukking gigantisch groot is, met de garantie dat de belastingbetaler het verschil wel bijpast. In de plaats suggereert hij een ander spoor: voorkomen dat schade zich voordoet, dat de landbouw op die manier getroffen wordt, en dat dermate schadegevoelige activiteiten voortgezet worden.

3.3. *Tussenkoms van Arnout Coel*

Ook *Arnout Coel* denkt dat heel wat ambities in de nota's staan waarover de meeste fracties het eens zijn. De zijne vindt het belangrijk dat Vlaanderen werk maakt van een helder regelgevend kader en niet vervalt in de Belgische ziekte. De nota biedt daar goede aanzetten voor, zoals de aandacht voor innovatievriendelijke regelgeving of het overleg met Nederland om van elkaar te leren.

Wat de verhouding tussen nationale en regionale gegevens betreft, herinnert hij eraan dat het regionale economische model HERMREG destijds ontstond als afgeleide van het nationale rekenmodel, terwijl de laatste jaren eerder gewerkt wordt aan een aanpak om eerst regionaal gegevens te verzamelen en te verwerken in voorspellingen, die vervolgens geaggregeerd worden in een overkoepelend nationaal model. Hoe ziet de minister-president de verdere evolutie?

De begroting en de begrotingsaanpassingen worden tot op heden gebaseerd op de economische begrotingen van het Planbureau. In welke mate kunnen de regionale doorrekenoefeningen qua timing daarop afgestemd worden?

Zijn fractie juicht de ambitie toe om ICT en goede samenwerking in te zetten voor de vermindering van administratieve lasten. In dat verband informeert hij of de minister-president overweegt om de aanwending van blockchaintechnologie aan te moedigen in de opslag en verspreiding van gegevens door het Instituut voor Patrimoniuminformatie, een coördinatiestructuur voor de onderlinge raadpleegbaarheid van alle patrimoniumgegevens van de verschillende entiteiten, die zijn aandacht thans vooral richt op het wederzijds ontsluiten van databases.

3.4. *Tussenkoms van Vincent Van Peteghem*

Vincent Van Peteghem treedt bij dat de strategische doelstellingen ambitieus zijn, maar is ook bezorgd over de vertaling naar het operationele. Hij memoreert dat al vaker gesproken is over 'state of the art', 'once only' en 'smart region' en roept op tot effectieve vooruitgang.

'Once only' is uiteraard logisch. Hoe gaat de minister-president echter het gevoel bij de Vlaming wegnemen dat hij nog steeds gegevens herhaaldelijk moet bezorgen?

Andere vraag is of de ambitie om slim te worden zo gemakkelijk kan vertaald worden naar een kleine regio als de onze, en zeker als het gaat over het lokale niveau. Zelfs Antwerpen is een relatief kleine speler in vergelijking met andere smart cities in Europa. Welke initiatieven plant de minister-president in samenwerking met de minister van Binnenlands Bestuur om voldoende schaalgrootte te bereiken voor het slimme regioconcept?

Vervolgens peilt hij naar de resultaten van de hefboomprojecten in de eerste ronde van Vlaanderen Radicaal Digitaal. Welke gaan door naar de tweede editie?

Minder regeldruk en minder dwingende en detaillistische regelgeving is een vooruitgang, maar ook hier rijst de vraag naar de operationalisering. Dat het probleem al herhaaldelijk geformuleerd is, heeft nog niet geleid tot zoveel minder regelgeving. Eens te meer pleit hij voor resultaten. Positief is alvast de vraag die aan alle ministers wordt gesteld.

Wat de ICT-toepassingen ter vermindering van de administratieve lasten betreft, informeert hij naar de initiatieven ten aanzien van de lokale besturen. Wordt met hen overlegd?

Tot slot attendeert hij op twee opmerkingen van de SERV. Volgens de raad is de ICT-nota te weinig ambitieus op het vlak van e-inclusie, en moet het overleg met het middenveld en de strategische adviesraden zeker opgenomen worden in de vernieuwing van het klassieke inspraakmodel.

3.5. *Tussenkoms van Willem-Frederik Schiltz*

Willem-Frederik Schiltz verzekert dat de minister-president in de liberale fractie een grote medestander zal vinden in de vermindering van de regeldruk. De inventaris van te vereenvoudigen decreten, die doet denken aan eerdere Kafka-pogingen op andere beleidsniveaus, blijkt in de praktijk niet zo evident te zijn, zeker niet wanneer de administraties die ze vaak zelf ooit suggereerden, ermee belast worden. Hoe worden de ministers concreet gemotiveerd en aangespoord? Kan het nuttig zijn om de gebruikers en doelgroepen actief te betrekken, al dan niet via het digitale inspraakplatform?

Wat dat laatste betreft, wijst hij erop dat dergelijk consultatieplatform nog iets anders is dan echte participatie. Men moet zich dan ook hoeden voor valse verwachtingen. Het lid verwacht er geen aardverschuiving van, al vindt hij het wel een goede tool indien gemakkelijk toegankelijk.

Wat het stimuleren van innovatie en nudging betreft, herinnert hij aan de conceptnota's en het actieplan uit de vorige legislatuur. Er werd een team Gedragsinzichten in het leven geroepen, dat zich vandaag niet alleen bezig houdt met regelgeving maar ook ingezet wordt in ruimere beleidsdomeinen als klimaat of welzijn. Garandeert de minister dat het op de ingeslagen weg kan verdergaan?

Verder is hij verheugd over de wederkomst van de 'right to challenge'. Belangrijk is dat het principe geen louter theorie blijft maar ook doorgang vindt in de praktijk. Die is niet evident, maar zal met vallen en opstaan moeten uitgeprobeerd worden. Men moet de burgers ook niet wijsmaken dat de kerntaken van de overheid worden opengesteld, wat niet wegneemt dat het in een aantal domeinen goed mogelijk is. Gaat de minister die van tevoren aanduiden?

Ook hem is de verhouding tussen de nieuwe studiedienst en de Vlaamse Statistische Autoriteit niet duidelijk. Zal hij voldoende academische autonomie hebben om inzichten tot bij ons te brengen, zoals de strategische toekomstraad met externe experts, waarvan sprake was voor de verkiezingen?

Is het in het kader van het goede voorbeeld dat de Vlaamse overheid wil geven in het klimaatbeleid, meer bepaald inzake de verduurzaming van de gebouweninfrastructuur en mobiliteit van het personeel, ook de bedoeling om meer telewerk en satellietkantoren in te schakelen? In welke mate conflicteert dat met de doelstelling om het Facilitair Bedrijf in te schakelen om gecentraliseerd klimaatvriendelijk patrimonium te organiseren?

Vlaanderen moet de leiding nemen inzake circulaire economie, zegt het regeerakkoord, maar dat blijft vooralsnog onderbelicht in het energie- en klimaatplan

van minister Demir. Het is nochtans bekend dat het potentieel van een dergelijke omslag zeer groot is: tot 60% van onze uitstoot wordt veroorzaakt door materialengebruik. Is de minister-president gerust dat het Facilitair Bedrijf over voldoende expertise beschikt om ervoor te zorgen dat de Vlaamse overheid als leidende consument circulair gaat aankopen? Zo neen, hoe kan die expertise aangevuld worden?

3.6. *Tussenkoms van Wim Verheyden*

Ook *Wim Verheyden* denkt dat iedereen zich kan vinden in de doelstellingen van het Algemeen Regeringsbeleid, maar ook hij roept de vraag op wat ervan gerealiseerd zal worden. Sommige zaken keren terug uit eerdere beleidsnota's van vorige regeerperiodes en blijken nog altijd prioritair te zijn op agenda. Zo is er nog heel veel werk aan de winkel bij de aanpak van administratieve druk en regelneverij. Zijn fractie belooft opbouwende doch kritische opvolging.

3.7. *Tussenkoms van Anke Van dermeersch*

Anke Van dermeersch vindt een cloudegeoriënteerd beleid een goed ding, maar wijst op de beveiligingsproblematiek. Zij wil weten of dergelijke ICT-infrastructuur door de Vlaamse overheid zelf zal georganiseerd worden of in de vorm van publiek-private samenwerking. Ten aanzien van welke deelplatforms is een inhaalbeweging inzake modernisering noodzakelijk? Waarom is dat nodig, aangezien Vlaanderen daarin toch ver staat, en zeker verder dan het federale niveau?

Hoewel zij begrijpt dat gegevensdeling voor de burger die streeft naar 'once only' aanvaardbaar kan zijn, wordt de hoeveelheid data op een deelplatform als Informatie Vlaanderen wel schrikwekkend, vindt het lid. Wat moet er volgens de minister-president nog meer in? Wat doet hij ten opzichte van mensen die zich gevisieerd voelen door big brother? Er is toch een grens aan de gegevens die een privépersoon wil delen met zijn overheid, ook al zijn ze goed beveiligd? Ten aanzien van artificiële intelligentie bepleit zij voorzichtige omgang. Over de inzet ervan moet goed nagedacht worden, zeker op lange termijn.

Het hoofdstuk over de slimme regio Vlaanderen vond ze niet bepaald heerlijk helder: performante digitale infrastructuur, slimme data voor slimme toepassingen enzovoort. Wat bedoelt de minister-president juist met een Vlaams ecosysteem van smart cities?

Hoe wordt er in de digitale dienstverlening bijzondere aandacht besteed aan ouderen, kinderen of laaggeschoolden? Hoe kan Mijn Burgerprofiel actief zijn tegen 2020, terwijl met nog enkele weken te gaan, nog grote steden als Antwerpen, Gent, Hasselt en Leuven ontbreken?

Is het eerste programma van Vlaanderen Radicaal Digitaal geëvalueerd? Hoe krijgt het stuurorgaan voor informatie- en ICT-beleid verder vorm? Hoe denkt de minister-president daarin verder te gaan in het tweede programma?

Wat is het Eigen Vermogen Informatie Vlaanderen?

Verder informeert ze naar het subsidieregister, dat ze iets heel goed vindt in de strijd tegen dubbele subsidiëring door verschillende overheden. Hoe ziet hij dat? Wanneer komt het? Is het online raadpleegbaar? Door wie?

Tot slot vraagt ze hoe hij zijn kmo- en start-upvriendelijk beleid concreet ziet, waar zij overigens voorstander van is. Mensen kansen geven leidt immers tot innovatie. Komt er een nadruk op Vlaamse ondernemingen of ziet de minister-president dat algemeen?

3.8. Repliek van minister-president Jan Jambon

3.8.1. Vragen van Björn Rzoska

Minister-president Jan Jambon denkt dat het Kenniscentrum PPS ter beschikking moet staan van iedereen die met PPS wil werken, dus ook van de lokale besturen. Hij deed er zelf als burgemeester een beroep op, naar zijn tevredenheid.

Verder moet men een onderscheid maken tussen landbouwrampen, die onder de bevoegdheid van minister Hilde Crevits vallen, en andere algemene rampen die onder zijn bevoegdheid vallen. De algemene rampen voor het jaar 2018 zijn bijna volledig afgehandeld, behoudens enkele dossiers waar nog geschillen over zijn. Er waren twee erkende rampen medio 2018 wegens de overvloedige regenval en die zijn momenteel dus in behandeling.

Nadat een ramp is erkend als ramp, volgt de indiening van de dossiers, daarna de expertise en de afhandeling. Dat vergt een zekere doorlooptijd. Voor de grote droogte tijdens de zomer van 2018, die zoals gezegd onder Landbouw valt, heeft de Vlaamse Regering in het nodige budget voorzien om de dossiers dit jaar nog af te handelen. Het gaat om 155 miljoen euro in totaal, waarvan 40 miljoen euro uit de begrotingsopmaak 2019, 60 miljoen euro tijdens technische bilaterales en nog eens 55 miljoen euro tijdens de onderhandelingen.

De zware stormwinden tussen 9 tot 15 maart 2019 zijn onderzocht en worden nog dit jaar ter erkenning als ramp voorgelegd aan de Vlaamse Regering, waarna de procedure kan opgestart worden, te beginnen met de indiening van dossiers. De overvloedige regenval, hagel, storm en rukwinden met lokaal karakter tijdens de maanden juni-juli 2018 maken nog voorwerp van onderzoek uit. Daarover is nog geen uitspraak over gedaan. Een exceltabel met alle details zal aan de commissie overgemaakt worden, voegt hij nog toe (bijlage 7).

3.8.2. Vragen van Bruno Tobback

Verder geeft hij zich er rekenschap van dat een aantal vorige regeringen al een actiepunt maakten van de ingewikkelde regelgeving. Hij neemt opnieuw die handschoen op maar beseft dat niet alle regelgeving zal verdwenen zijn op het einde van de legislatuur. Hij heeft wel de intentie om mensen uit de praktijk zaken naar boven te laten brengen, waarna een taskforce van specialisten een root cause analysis uitvoert. De oorzaak is immers niet altijd in het decreet zelf te vinden, maar soms in de interpretatie door of de methodiek van de ambtenarij.

De spelregels voor de 'right to challenge' moeten nog uitgewerkt worden, erkent de minister-president, die wel onderstreept dat hij dit wil implementeren.

Wat de statistieken betreft, verzekert hij dat hij niet van mening is dat al wat op federaal niveau al beschikbaar is, door Vlaanderen nogmaals moet uitgevonden worden. Er zijn voldoende informaticatoepassingen die gegevens kunnen halen uit databanken die erover beschikken. Dubbelop is absoluut niet zijn bedoeling. Hij geeft met het oog op efficiëntie – en niet uit ideologische overtuiging – de voorkeur aan samenwerking en uitwisseling. Hetzelfde geldt voor de databank. Als de federale kruispuntbank bereid is haar informatie te openen voor Vlaamse toepassingen, zal hij daar welwillend gebruik van maken.

Op het vlak van digitalisering is inderdaad nog werk aan de winkel. Om te vermijden dat verschillende instanties uiteenlopende oplossingen ontwikkelen, moet de Vlaamse overheid de architectuur vaststellen. Bij gebrek daaraan is het omgevingsloket, hoe wenselijk de automatisering daar ook is, een koker geworden. Eens die vaststelling heeft plaatsgevonden, is het aan de lokale besturen om er al dan

niet in mee te stappen. Men kan hen daar niet toe verplichten, maar waarom zouden ze het niet doen indien het goed gemaakt is en volledig? Daarom ook staat in de beleidsnota de ambitie om dit hiaat te vullen door de genoemde architectuur te definiëren. Hij wijst erop dat 80% van de bedrijfsprocessen van een lokale overheid dezelfde zijn, onafhankelijk van de schaal.

Waze was slechts een voorbeeld. Het ging om de continue aanpassingen aan nieuwe gegevens. Hij denkt dat een PPS mogelijk is om de gegevens van privé en overheid samen te brengen in goede toepassingen, met respect voor privacy en eigendom. Hij erkent dat voldoende knipperlichten moeten ingebouwd worden. Als een toepassing zoals Waze tot verkeersconstipatie leidt dan moeten we het bedrijf gaan praten.

Op de vraag naar de verhouding tussen ramp en klimaat, antwoordt hij met de bevestiging dat de bestaande regelgeving verder gevolgd wordt. De veelvuldigheid op zich is geen reden om mensen niet langer schadeloos te stellen, argumenteert hij nog.

3.8.3. *Vragen van Arnout Coel*

Er wordt op dit moment gewerkt aan een regionaal economisch bottom-upmodel via verschillende ontwikkelingsfasen. Daarin is het resultaat niet langer afhankelijk van de berekeningen voor België als geheel, maar is omgekeerd het Belgische resultaat de optelsom of aggregaat van de verschillende berekeningen in de gewesten. Het tweede model zal enkel gebruikt worden voor simulaties met betrekking tot beleidsmaatregelen of economische schokken, zeker indien die laatste asymmetrisch zijn (bijvoorbeeld een schok die slechts één gewest of de gewesten niet in dezelfde mate treft).

Zowel HERMES als HERMREG zijn grote, middellangetermijnmodellen met een vooruitspiegeling van 5 jaar. Ze worden eenmaal per jaar geüpdatet. De economische begroting van het Federaal Planbureau daarentegen is gebaseerd op het kortetermijnmodel MODTRIM, dat enkel trimesters in de toekomst in ogenschouw neemt. Doordat het compacter is, kan het meermaals per jaar geüpdatet worden en heeft het een kortere horizon. Op regionaal vlak is er geen kortetermijnmodel bij gebrek aan voldoende kwartaalbasisgegevens. De economische begroting van het Planbureau kan dan ook niet doorgerekend op regionaal vlak. Voor elke nieuwe HERMREG-projectie is een nieuwe HERMES-projectie nodig, en die wordt niet standaard aangemaakt bij de opmaak van de economische begroting, al zou dit onderwerp van overleg kunnen zijn met de federale overheid.

De Vlaamse Regering, gericht als zij is op innovatie, zal aanmoedigen om block-chain onder de aandacht te brengen. Er is alvast afgesproken om te overleggen met de Catalaanse overheid, die dit al toepast voor identificatie bij de toegang tot informaticatoepassingen, met het oog op de uitwisseling van leerervaringen.

3.8.4. *Vragen van Vincent Van Peteghem*

Dat een beleidsnota principes schetst, is logisch. Op de vraag naar resultaten antwoordt hij met een boutade: wie zal leven, zal zien. Hij verbindt er zich toe om alles in de weegschaal te gooien om ze te behalen.

'Once only' wordt een dwingende richtlijn voor de hele administratie bij alle nieuwe ontwikkelingen. Er kunnen dan geen data meer opgevraagd worden die al in Vlaamse databanken voorhanden zijn of in databanken waar de Vlaamse overheid toegang toe heeft.

Ook de slimme regio heeft behoefte aan een open architectuur die door de Vlaamse overheid is gedefinieerd, waarna de lokale besturen hun toepassingen daarin kunnen ontwikkelen, maar ook derden.

Hij noteert het hiaat van de e-inclusie maar verzekert dat het geen bewuste keuze is om niet te handelen.

Mijn Burgerprofiel is een hefboomproject dat zeker wordt voortgezet. Intuïtief zou hij dat exclusief via de gemeentelijke websites aanbieden. Het is niet aan de burger om uit te maken tot welk overheidsniveau een onderwerp behoort. Hij gaat op die website en daar opent zich het portaal van alle dingen. Op dit moment bevindt het zich nog op het Vlaamse niveau, dat het ter beschikking van de gemeenten wil stellen. De discussie is dus nog open. Twee andere hefboomprojecten die zeker verder worden uitgebouwd zijn het Woonloket en het Ondernemingsloket.

3.8.5. *Vragen van Willem-Frederik Schiltz*

Het is de bedoeling dat de studiedienst voldoende academische autonomie zal hebben, verzekert de minister-president.

Telewerk en centraliseren sluiten elkaar niet uit. Telewerk is bij u thuis. Er zullen ook nog altijd regionale kantoren zijn die men als satellietkantoor kan gebruiken.

3.8.6. *Vragen van Anke Van dermeersch*

Het is duidelijk dat in elke open informaticatoepassing, zoals een cloud, veiligheid een zaak is. Op dat punt volgt Vlaanderen standaard de Europese regels.

Big brother is de uitdaging waar iedereen in de nabije toekomst voor staat, niet alleen vanwege de overheid maar ook de wereldwijde privébedrijven waar mensen vrijwillig informatie aan toevertrouwen. Artificiële intelligentie zet hij in waar ze nuttig kan zijn. Hij wijst erop dat elke technologie bona- dan wel malafide aangewend kan worden. Het is aan de overheid om malafide zaken zo snel mogelijk in te dijken.

Voorlopig blijft de overheid verplicht alles wat digitaal aangeboden wordt dat ook te doen in de reële wereld, bijvoorbeeld aan een loket. De vraag naar dat laatste wordt wel kleiner, stelt men vast. Dat er digibeten zijn, is niet iets waar men zich moet bij neerleggen. Men kan ook bijscholing aanbieden, aan elke leeftijd. Er is ook nog altijd de 1700-lijn van de Vlaamse overheid.

Eigen Vermogen Informatie Vlaanderen betreft eigen inkomsten uit de diensten die men verkoopt, ook al klopt dat niet volgens de boekhoudkundige terminologie. Een terechte vraag.

Het subsidieregister zal online raadpleegbaar zijn, en dat zo vlug mogelijk. Er is echter nog geen timing.

3.8.7. *Tweede tussenkomst van Bruno Tobback*

Bruno Tobback heeft niet gesuggereerd dat men landbouwers niet schadeloos moet stellen bij een onverwachte catastrofe. Hij heeft wel gezegd dat een gebeurtenis die zich elk jaar voordoet, niet onverwacht is, waardoor de vergoeding geen verzekering is maar een subsidie. Geen enkele verzekeraar biedt een contract aan voor iets wat zich voorspelbaar vrijwel zeker zal voordoen, tenzij tegen een geweldig hoge premie, waarmee hij niet wil zeggen dat men die dan maar moet vragen aan de sector. Hij vraagt wel om een heldere discussie, waar deze regering op dit vlak blijkbaar nog niet naartoe wil.

Aan de eerdere discussie over een bepaalde navigatieapp voegt hij nog toe dat, als men laat begaan, vervolgens opnieuw belastinggeld wordt geïnvesteerd in ANPR-camera's en toezicht, waarna men het in een volgende stap allemaal regelne-verij noemt. Tegen data ter beschikking stellen heeft hij geen ideologisch bezwaar, maar niet aan organisaties en bedrijven wier resultaten haaks staan op het Vlaams beleid. Stelt de Vlaamse overheid voorwaarden aan de terbeschikkingstelling van data aan privépartners, vastgelegd in contractuele clausules? Dat zou helder en consequent bestuur zijn. Die visie is niet ideologisch te noemen.

3.8.8. *Tweede repliek van minister-president Jan Jambon*

Minister-president *Jan Jambon* wijst op de Europese verplichting om open data ter beschikking te stellen.

Dat er echter in overleg kan getreden worden met bedrijven die ervan gebruik maken, om te vermijden dat ze tegen beleidsbeslissingen in te gaan, lijkt hem logisch. Zo heeft minister Lydia Peeters aangekondigd een initiatief te nemen om in overleg te gaan met Waze om te vermijden dat vrachtverkeer door dorpskernen wordt gestuurd.

De minister-president wil data niet te grabbel gooien voor toepassingen die haaks staan op het beleid of op het belang van burgers of instellingen.

VI. Toelichting bij de beleidsnota Justitie en Handhaving 2019-2024 door minister Zuhal Demir

Op de vergadering van 3 december 2019 licht minister Zuhal Demir de beleidsnota Justitie en Handhaving toe. Zij gebruikt voor haar uiteenzetting een powerpoint-presentatie (bijlage 8).

Minister *Zuhal Demir* zegt dat Justitie een nieuw beleidsdomein is en benadrukt dat een goede samenwerking met minister Beke van Welzijn nodig is. Een protocol wordt voorbereid over de manier waarop Justitie uit Welzijn wordt gehaald zonder dat de dienstverlening daaronder lijdt.

1. Cijfers

Onder de bevoegdheid van minister Demir vallen 14 Vlaamse justitiehuizen. Deze regeerperiode zal ze ook zorgen voor de volwaardige dienstverlening van een justitiehuis in het arrondissement Halle-Vilvoorde. Zij bekijkt dus ook waar lokale antennes nodig zijn voor een lokale verankering.

Daarop toont de minister een grafiek met de evolutie van de nieuwe dossiers in de justitiehuizen. In 2018 kregen de justitieassistenten 17.362 nieuwe opdrachten omtrent strafrechtelijke opvolging. Het gaat dan bijvoorbeeld om het opvolgen van voorwaarden of om bemiddeling in strafzaken, naast andere taken. De regering besliste dan ook om 6 miljoen euro per jaar te investeren om de werklust te herverdelen.

De volgende grafiek toont het aantal nieuwe aansluitingen door het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET). De minister beklemtoont dat het personeel een zeer grote verantwoordelijkheid heeft.

Het VCET staat in voor de uitvoering van het elektronisch toezicht: van het installeren van een enkelband tot de monitoring en het weer losmaken. Sinds 2015 is het aantal nieuwe aansluitingen elk jaar gestegen. In 2018 werden 3997 nieuwe enkelbanden aangesloten. Ook dit jaar stevenen we af op een recordaantal aansluitingen, stelt de minister vast.

Vervolgens toont minister Demir de grafiek met de gegevens over de bestuursrechtspraak. Die toont dat het aantal beroepen voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen elk jaar duidelijk stijgt. In 2014-2015 waren er nog maar 790 beroepen inzake vergunningsbetwistingen. In 2018-2019 steeg het aantal beroepen tot 1035. Daardoor is de planktijd, de tijd gedurende dewelke een dossier op de plank blijft liggen en dus de tijd vooraleer een beroep behandeld kan worden, gestegen tot anderhalf jaar. De minister gaat alvast een extra rechter aanwerven om de doorlooptijd in te korten.

2. Transversale bevoegdheden

Minister Demir is bevoegd voor de coördinatie van de Vlaamse inbreng in de Mensenrechtenverdragen, onder meer van de Verenigde Naties en de Raad van Europa. Het gaat om het opvolgen, rapporteren en coördineren op Vlaams niveau.

Vroeger was Justitie federaal geregeld. Door de zesde staatshervorming is een deel van de bevoegdheden in 2014 overgeheveld naar Vlaanderen, naar het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Minister Demir wil bekijken hoe ze die bevoegdheden kan bundelen met het deel Handhaving om versnippering tegen te gaan.

Als eerste Vlaams minister van Justitie en Handhaving kan ze zij zich beroepen op het positief injunctierecht, waar ze belooft zeer omzichtig mee om te gaan. Waar nodig zal het gebruikt worden, met respect voor de rechtsstaat en de trias politica.

3. Justitie

3.1. Slachtoffers centraal

Minister Zuhal Demir richt zich in de eerste plaats zich tot de slachtoffers, die centraal staan in haar beleid. Ze wil mensen die al zoveel hebben meegemaakt, zo goed mogelijk beschermen. Om nieuwe slachtoffers te voorkomen, is het cruciaal ook de recidivevermindering bij daders op te volgen. Dat vereist een beleid voor daderbegeleiding.

Ook burgers juridisch bijstaan in eerste lijn behoort sinds 2014 tot de Vlaamse bevoegdheden. Dit jaar nog werd de bijstand decretaal verankerd. Ook de omgang met minderjarige delinquenten wordt bekeken, in samenwerking met minister Beke. Ten slotte wil zij inzetten op samenwerking tussen de verschillende relevante actoren, informatie-uitwisseling en digitalisering.

Wat het eerste punt betreft, wil ze het slachtofferonthaal van de justitieverhuizen versterken door in te zetten op enerzijds extra justitieassistenten en anderzijds een meer proactieve aanpak in belangrijke fasen in de gerechtelijke procedure zoals de wedersamenstelling, dossierinzage, bijstand tijdens de zitting enzovoort.

Daarnaast wil ze via technologische toepassingen het slachtofferonthaal versterken. Ze denkt daarbij aan een slachtofferapplicatie bij elektronisch toezicht, het stalkingalarm, wat in het federaal parlement besproken wordt en waar ze straks op terug komt.

Het samenwerkingsakkoord dat slachtofferzorg regelt ten slotte, dateert al van 7 april 1998. Evaluatie en actualisering zijn nuttig en opportuun, vindt minister Zuhal Demir.

3.2. *Opvolging en recidivevermindering bij daders*

Om te vermijden dat er nieuwe slachtoffers vallen, gaat ze voor een kordate aanpak van daders, al beseft ze dat het om een moeilijk vraagstuk gaat.

De strafmaat wordt nog altijd federaal bepaald. Wanneer iemand onder voorwaarden vrijkomt, moet men daar op Vlaams niveau mee aan de slag. Haar visie daarop is dat men alles op alles zet om recidive te verminderen zodat er geen nieuwe slachtoffers worden gemaakt. Daartoe maakt ze werk van een gedegen dienstverlening.

De toenemende overbevolking in de gevangenissen zorgt ervoor dat de gemeenschappen meer en meer gebruik moeten maken van de enkelband. Minister Demir wil erop toezien dat er te allen tijde voldoende enkelbanden beschikbaar zijn. Ook gaat ze de werkprocessen evalueren en waar nodig optimaliseren.

De minister benadrukt dat er een zeer zware taak rust op de schouders van de medewerkers van het VCET. Ze hebben de zeer belangrijke taak om de veiligheid van onze maatschappij te waarborgen, met het risico dat ze hun eigen veiligheid in gevaar brengen.

Ook de justitieassistenten dragen een zeer grote verantwoordelijkheid. Zij nemen niet alleen de strafrechtelijke opvolging van daders voor hun rekening, maar zorgen ook voor slachtofferonthaal, strafrechtelijke advisering aan magistraten en burgerrechtelijke opdrachten op verzoek van de familierechtbank, licht de minister toe.

Recidivevermindering wil ze bereiken door opvolging en begeleiding af te stemmen op het risicoprofiel van de dader dat we zullen bepalen door systematisch risicotaxaties uit te voeren. Het is cruciaal in het strafproces om de hoogrisicodaders van de laagrisicodaders te onderscheiden. Dat gebeurt nu veel te weinig, en ook niet altijd op een wetenschappelijk onderbouwde manier. De minister wil daar maximaal op inzetten, zeker voor seksueel geweld en partnergeweld.

3.3. *Juridische eerstelijnsbijstand*

In april 2019 werd de juridische eerstelijnsbijstand decretaal verankerd. Zij zal het decreet (decreet houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand van 26 april 2019) verder implementeren om zo in een dienstverlening te voorzien die dicht bij de burger staat en laagdrempelig is. Daarvoor wordt ook samengewerkt met het geïntegreerd breed onthaal.

Momenteel is de minister, in overleg met de Orde van Vlaamse Balies en de commissies zelf, bezig met het opstellen van de uitvoeringsbesluiten. Samen met hen bekijkt zij de modaliteiten en termijnen. De inwerkingtreding is gepland op 1 januari 2021.

3.4. *Minderjarige delinquenten*

Samen met minister Beke staat minister Demir in voor de implementatie van het decreet jeugddelinquentierecht van 15 februari 2019. Daarvoor gaat ze mee toezien op de realisatie van de capaciteit die nodig is voor van de gemeenschapsinstellingen.

Enkel jeugddelinquenten zullen nog in deze instellingen geplaatst kunnen worden.

Voor slachtoffers wordt er namelijk voorzien in een extra privaat aanbod, zodat bijvoorbeeld slachtoffers van tienerpooiers niet meer bij hun pooier in dezelfde instelling terecht kunnen komen.

Om snel te kunnen inspelen op een eventueel capaciteitsgebrek, wil zij de in- en uitstroom van de gemeenschapsinstellingen monitoren. Ook voor deze bevoegdheid komt er snel een protocol met minister Beke zodat we goed kunnen beheren.

3.5. Optimalisering werkprocessen

De Vlaamse strafuitvoering is afhankelijk van de federale wetgeving en beslissingen. In de korte periode dat zij Vlaams minister van Justitie is, heeft minister Demir dat al vaker als frustrerend ervaren.

Vlaanderen heeft geen inspraak in de strafmaat. De Vlaamse diensten voeren alleen uit en doen dat zo goed mogelijk, verzekert ze.

Ze spelen kort op de bal en pakken problemen gericht aan, samen ook met de lokale besturen. De justitiehuisen doen heel belangrijk werk. Daarom zet ze hen aan tafel met het College van procureurs-generaal, expertisenetwerken en de IMC justitiehuisen.

Digitaal werken bij justitie is op federaal niveau nog niet altijd de regel, maar minister Demir probeert op Vlaams niveau daarop in te zetten. Zij werkt het bestaande IT-kader en de operationele applicaties verder uit zodat de gegevensuitwisseling met de verschillende partners geoptimaliseerd wordt. Informatiedoorstroming is immers cruciaal. Alle radars binnen Justitie gaan de informatie moeten delen.

Om de informatiedoorstroming te optimaliseren inzake de naleving van de voorwaarden opgelegd aan personen die in het kader van een strafonderzoek of strafuitvoering in vrijheid worden gesteld, werkt minister Demir samen met het College van procureurs-generaal aan de verdere uitwerking van de COL 11/2013. Die omzendbrief van het college van procureurs-generaal regelt de informatie-uitwisseling in het kader van de uitvoering van straffen, onder andere met het oog op richtlijnen inzake het geïntegreerde justitieel opvolgdossier.

Daarnaast faciliteert minister Demir verder de toegang tot de federale databanken zoals SIDIS-suite. Daarvoor zal ze samenwerkingsprotocollen afsluiten. Ze heeft bijzondere aandacht voor de rol van die databanken bij het optimaliseren van de informatie-uitwisseling.

3.6. Radicalisering

De justitiehuisen zijn in 2016 gestart met de aanstelling en opleiding van twee referentiejustitieassistenten radicalisering in elk justitiehuis. Dit model werd verder ontwikkeld tot een model met ondersteunende experts.

Momenteel is er één expert in het VCET en zijn er tien in de justitiehuisen. Zij zijn verdeeld volgens het aantal radicaliseringsdossiers dat geregistreerd werd in elk van de justitiehuisen. In Brussel en Antwerpen werden twee experts aangesteld. Verder werd in de volgende justitiehuisen telkens één expert aangesteld: Mechelen, Leuven, Gent, Kortrijk, Brugge, Hasselt. In de justitiehuisen waarin geen expert permanent aanwezig is, zijn nog altijd referentiejustitieassistenten aanwezig, voegt de minister toe.

In deze dossiers is de informatie-uitwisseling tussen verschillende diensten van cruciaal belang. Daarvoor nemen de justitiehuisen deel aan de lokale integrale veiligheidscellen (LIVC) inzake radicalisme, extremisme en terrorisme. Er is ook regelmatig overleg met OCAD. Verder is er een protocol met de Veiligheid van de Staat en is er regelmatig contact met de lokale politie van de woon- of verblijfplaats van de betrokkenen voor de opvolging van de voorwaarden.

De justitiehuizen hebben toegang tot de Gemeenschappelijke Gegevensbank waarin gegevens van haatpredikers en radicaliserende entiteiten worden bijgehouden. Over elke persoon voor wie er een lopend mandaat is in de justitiehuizen, moeten de justitiehuizen die databank voeden.

Ook in radicaliseringscasussen is de naadloze overgang van binnen naar buiten de gevangenis van groot belang. Daarom moeten de justitiehuizen in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken worden in een detentiedossier waarbij een gedetineerde mogelijk zal uitstromen naar een justitiehuis.

Er is nog veel onderzoek en opvolging nodig om te weten wat in radicaliseringsdossiers werkt, en wat niet. Daarom wordt het huidige kader binnen de justitiehuizen geëvalueerd en wordt ook gekeken naar goede praktijken in het buitenland.

3.7. Aanpak seksueel geweld

De beleidsnota besteedt bijzondere aandacht aan seksueel geweld. Opnieuw worden de slachtoffers centraal gesteld. Minister Demir herinnert aan de federale oprichting van de Zorgcentra voor slachtoffers van seksueel geweld in de vorige regeerperiode en hoopt op een snelle uitrol in alle provincies.

Uit de wetenschappelijke evaluatie blijkt dat de juridische opvolging van de slachtoffers een lacune is. Minister Demir sprak daarover al met minister Nathalie Muylle met het oog op een mogelijke samenwerking tussen de federale Zorgcentra na Seksueel Geweld en de Vlaamse juridische eerstelijnsbijstand.

Verder neemt ze het initiatief om het eerste Vlaams Actieplan Seksueel Geweld te coördineren waarbij zij uitgaat van de noden van de slachtoffers. Zij zal daartoe samenwerken met alle bevoegde vakministers om een coherent verhaal te brengen voor de slachtoffers van seksueel geweld. Ze vermeldt ook dat er al heel wat voorbereidend werk geleverd is. Sport en Cultuur zijn daar voorbeelden van. De bedoeling is dat we dat nu allemaal bundelen en kijken waar we nog moeten bijsturen om tot één Vlaams Actieplan te komen.

Ook het Vlaams Actieplan Tienerpooiers wordt voortgezet en waar nodig bijgestuurd.

Ondanks een evaluatie in 2011 en een conceptnota in 2016 slaagde men er nog niet eerder in om het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap dat dateert van 1998, te actualiseren. Daarom brengt ze alle partners aan tafel.

Bij het nieuwe strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden zal zij bijzondere aandacht schenken aan daders van seksueel geweld om recidive te beperken. Ooit komen daders immers vrij, waarschuwt ze, en het is dan ook belangrijk alles op alles te zetten zodat er geen nieuwe slachtoffers vallen.

3.8. Aanpak intrafamiliaal geweld

Wat intrafamiliaal geweld betreft, wil de minister de Family Justice Centers verder uitrollen en bekijken wat er nog beter kan. De minister denkt dat de ketenaanpak nog geïntensiveerd kan worden, want ze is ervan overtuigd dat die in verschillende andere thematieken zoals de aanpak van tienerpooiers, eengerelateerd geweld en stalking een meerwaarde biedt. Daarom wil ze onderzoeken in welke mate die thematieken meegenomen kunnen worden in de werking van de ketenaanpak intrafamiliaal geweld.

Voor stalking heeft minister Zuhail Demir al een aantal stappen gezet. Samen met minister Muylle heeft ze gekeken hoe de stalkingapp, nadat die federaal is uitgerold, geïntroduceerd kan worden in de Family Justice Centers.

Ter aanvulling van de stalkingapp, die ingezet zou worden als er klacht is ingediend, maar nog voor de dader een straf wordt opgelegd, wil zij ook kijken wat men kan doen nadat een straf is opgelegd.

Als een dader vrijkomt met als voorwaarde een contactverbod bijvoorbeeld, zou men het buitenlandse systeem kunnen overnemen waarin daders een enkelband dragen die een signaal geeft aan het slachtoffer en indien nodig aan de hulpdiensten wanneer de dader te dicht bij het slachtoffer komt. De minister organiseert binnenkort een werkgroep met de verschillende betrokkenen om een goed en gedragen systeem uit te werken.

4. Handhaving

4.1. Bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit

Minister Zuhail Demir wil zo breed mogelijk inzetten op bestuurlijke handhaving, daar de strafrechtsketen verzadigd is en waar men via handhaving sneller en efficiënter kan werken. Ook een toonaangevende bestuursrechtspraak hoort daarbij. Vlaanderen moet die verbeteren en uitbreiden. Ten slotte moet Vlaanderen ook een rol kunnen spelen in de aanpak van georganiseerde en ondermijnende misdaad, zowel op ons eigen grondgebied als met betrekking tot grensoverschrijdende criminaliteit. Ze vermoedt dat ook een aantal burgermeesters vragende partij zijn voor een nieuw kaderdecreet.

Nieuw voor de Vlaamse overheid is dat ze de bestuurlijke handhaving wil inzetten ter bestrijding van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit, want heel veel steden en gemeenten zetten al een tijdje in op die bestuurlijke bestrijding, geeft minister Demir aan. Er lopen een heel aantal projecten in Limburg, Antwerpen en Turnhout, maar het decretaal kader en de ondersteuning ontbreken. Steden en gemeenten moeten de middelen krijgen om te kunnen optreden tegen de georganiseerde misdaad, benadrukt ze. Op basis van een integriteitsonderzoek zal minister Demir het mogelijk maken vergunningen, toelatingen, subsidies, concessies en overheidsopdrachten, preventief te kunnen weigeren, schorsen of intrekken.

Criminele bendes verplaatsen zich niet enkel binnen het land, maar bevinden zich vaak tussen de verschillende grenzen van ons land. Ze maken graag gebruik van de grijze zones tussen twee landen, waar geen informatie-uitwisseling mogelijk is. Minister Demir zal dan ook samen met haar collega-ministers uit Nederland en Frankrijk samenwerkingsverbanden sluiten om die grensoverschrijdende criminaliteit met Nederland en Frankrijk tegen te gaan.

Tot slot gaat ze ook de lokale besturen ondersteunen in de strijd tegen georganiseerde en ondermijnende misdaad. Daarbij bekijkt de minister of het mogelijk is een Vlaamse Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DIOB) op te richten, in navolging van het Nederlandse BIBOB-bureau. Zij draagt er zorg voor dat de opbrengsten van de handhaving door lokale besturen ook rechtstreeks aan die besturen toekomen.

4.2. Inzetten op bestuurlijke handhaving

Minister Demir wil ook meer inzetten op bestuurlijke handhaving. Ze gaat het kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving (kaderdecreet betreffende de bestuurlijke handhaving van 22 maart 2019) evalueren, implementeren, en ook uitbreiden. door een tweede decreet inzake bestuurlijke maatregelen in te voeren.

Wat de evaluatie betreft, zal ze nagaan welke aanvullingen nodig zijn voor de stimulatie van de informatie-uitwisseling tussen overheden, en welke aanpassingen noodzakelijk zijn voor de uitrol van een Kruispuntbank Handhaving.

De minister zal proberen om het Kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving te stroomlijnen binnen zoveel mogelijk beleidsdomeinen via de nodige implementatiedecreten. De voorbereiding daarvan is al opgestart, maar omdat er per beleidsdomein een implementatiedecreet opgesteld moet worden, zal ze erop toe moeten zien dat dit goed wordt uitgevoerd.

De minister zal ook de bestuurlijke handhaving uitbreiden. Bij sommige misdrijven is het nuttiger, sneller en efficiënter om ze bestuursrechtelijk te behandelen in de plaats van strafrechtelijk. Zij stelt een lijst op van alle misdrijven die beter bestuurlijk afgehandeld kunnen worden, en zal die met de verschillende vakministers bespreken.

Verder wil minister Demir ook de aanpak van inspectiediensten stroomlijnen. Daarvoor start ze zo spoedig mogelijk een proefproject op om inspectiediensten met vergelijkbare opdrachten samen te voegen om te kijken of dit tot de beoogde gestroomlijnde aanpak leidt. Er volgt halfjaarlijks een evaluatie van dit proefproject. Daarnaast onderzoekt ze ook hoe ze een Vlaamse Inspectieraad kan oprichten zoals in Nederland, waarbij de regels van de inspectiediensten op elkaar afgestemd kunnen worden.

Voor de coördinatie tussen het Vlaamse en het federale veiligheidskader neemt ze deel aan de vergaderingen van het college van procureurs-generaal wanneer nodig.

Bij de evaluatie van het kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving van 22 maart 2019 wil ze nagaan of de mogelijkheden die het kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving reeds biedt om bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving aanvullend aan elkaar in te zetten, nog verder kunnen worden aangescherpt.

Tot slot wil de minister ook zo spoedig mogelijk een samenwerkingsakkoord sluiten met de FOD Economie om een interfederale antifraudecoördinatiedienst (AFCOS) op te richten om die Europese onderzoeken tegen fraude in Vlaamse aangelegenheden te kunnen coördineren.

4.3. Bestuursrechtspraak

Om de Vlaamse bestuursrechtspraak uit te bouwen als hoeksteen van de Vlaamse rechtsstaat, zet minister Demir in de eerste plaats in op digitalisering. Alle processen binnen de Vlaamse justitie en handhaving dienen maximaal digitaal te zijn, voor een betere doorstroming van informatie en uitwisseling van gegevens.

Daarnaast zal ze de Dienst van de Vlaamse Bestuursrechtscolleges (DBRC) uitbreiden door de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbepaling erin te integreren, en de Raad voor Vergunningsbetwistingen bevoegd te maken voor beroepen tegen ruimtelijke uitvoeringsplannen en complexe projecten.

De bevoegdheid om omgevingsvergunningen aan te vechten, ligt bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, terwijl de bevoegdheid om ruimtelijke uitvoeringsplannen en complexe projecten aan te vechten, bij de Raad van State ligt. Beide instrumenten zijn evenwel nauw verbonden, zodat het voor een efficiëntere geschillenbeslechting aangewezen is de geschillen onder te brengen bij dezelfde rechter. Daarmee worden ook interferenties en tegenstrijdige rechtspraak vermeden.

Tot slot wil ze evolueren naar één Vlaams bestuursrechtscollege, rekening houdend met het specialiteitsbeginsel.

VII. Begroting

1. Personeel

Vanaf 2020 wordt er 6 miljoen euro extra per jaar uitgetrokken voor onder meer de aanwerving van bijkomende justitieassistenten, kondigt minister Demir aan. In 2023 wordt dat budget verder structureel verhoogd met 5 miljoen euro.

De minister geeft ook aan dat de justitieassistenten vrijgesteld zijn van de besparingen. Investeren in personeel impliceert logischerwijs dat er geen personeelsbesparingen voorzien zijn voor de justitiehuisen.

De minister erkent dat de werklast heel hoog is en net daarom zal het personeelsaantal uitgebreid worden.

2. Subsidies

De commissies voor Juridische Bijstand en voor de subsidies Justitieel Beleid zijn vrijgesteld van de generieke besparing van 6%.

3. Investerings

Er komt een nieuw justitiehuis in het arrondissement Halle-Vilvoorde. Daarvoor wordt 1 miljoen euro recurrent uitgetrokken.

Voor de nieuwe enkelbanden is er een overheidsopdracht gelanceerd. In deze zittingsperiode is er 12 miljoen euro om het elektronisch toezicht efficiënter en effectiever te laten verlopen.

Voor de Raad voor Vergunningenbetwistingen wordt jaarlijks 1 miljoen euro extra voorzien zodat de achterstand weggewerkt kan worden, er volop ingezet kan worden op digitalisering en bij uitbreiding op een efficiënter overheidsapparaat.

Deze regeerperiode zal de Vlaamse Regering dus 62 miljoen euro investeren in de Vlaamse Justitie en Handhaving.

VIII. Vragenronde

1. Tussenkoms van Lorin Parys

Lorin Parys feliciteert minister Demir als eerste Vlaamse minister van Justitie. De eerste beleidsnota maakt duidelijk dat er veel werk op de plank ligt en hij belooft dat het parlement zal toezien op de uitvoering.

Hij vraagt zich af hoe de cluster Justitie en Handhaving precies ondergebracht zal worden in Kanselarij en Bestuur en wanneer. Is er al duidelijkheid voor de mensen die op een andere plek in het organogram van de Vlaamse overheid terecht komen?

Verder is hij benieuwd naar de timing van het samenwerkingsprotocol met minister Beke en naar het type afspraken dat er volgens haar in moeten komen.

Wat het jeugddelinquentierecht betreft, heeft ook een aantal vragen. Hij vraagt zich af hoe de minister de interventiedatabank voor wil realiseren, die nodig is om op langere termijn meer effectieve maatregelen te kunnen nemen en hoe die databank een instrument kan zijn voor jeugdrechters en andere betrokkenen? Gaat ze

werken met universiteiten en/of de administratie? Wie gaat de databank oprichten en beheren? Tegen wanneer is ze in gebruik? Waar in het buitenland denkt de minister goede praktijken aan te treffen en om welke voorbeelden gaat het, vraagt hij zich af.

De gemeenschapsinstellingen blijven een bevoegdheid van minister Beke, maar minister Demir wil wel een instrument maken om de in- en uitstroom te monitoren. Hoe wordt die informatie gecentraliseerd zodat alle betrokken instanties er zicht op hebben?

Verder peilt Lorin Parys naar de stand van zaken in de sluiting van het Vlaams detentiecentrum in Tongeren. Wanneer sluit dat centrum en weet het personeel wat er met hen zal gebeuren?

Lorin Parys vraagt zich ook af of de minister zicht heeft op de aanpak van het gevoelige dossier van de elektronische monitoring van minderjarigen die een maatregel opgelegd krijgen in hun thuiscontext zodat ze niet opgesloten hoeven te worden in een gemeenschapsinstelling.

Bij de justitieuizen informeert hij naar de aanbesteding van de nieuwe enkelbanden die er op 1 januari 2015 hadden moeten zijn. Wanneer is er een contract en en wanneer zullen de enkelbanden ter beschikking zijn? Hij vraagt zich af waarom het zo lang duurt.

Het is voor Lorin Parys niet duidelijk wat de minister, in het kader van risicotaxatie bij geradicaliseerden, bedoelt met de bijsturing van het huidige kader. Hoe moet hij zich de gegevensdatabank over bijvoorbeeld haatpredikers concreet voorstellen? Wat zit erin en wie heeft toegang? Verder wil hij weten hoeveel geradicaliseerde ex-gedeteneerden er vandaag in Vlaanderen met een enkelband rondlopen, nadat ze hun – veel te lichte – federale straffen hebben uitgezeten.

De recente gebeurtenissen in Londen tonen welke risico's een dergelijke vrijlating onder toezicht met zich meebrengt, merkt hij op. De enige oplossing is een federale wet die geradicaliseerden ter beschikking van de overheid stelt nadat ze hun straf hebben uitgezeten. Hij vraagt van minister Demir alvast meer uitleg over het beperkte toezicht dat zij met haar enkelbanden kan uitoefenen.

In 2019 zou er, zoals afgesproken in de zesde staatshervorming, een afrekening komen tussen de federale overheid en de Vlaamse overheid als de eerste extra opdrachten had gedefinieerd voor de tweede ten opzichte van 2014. Hij wil weten of er in haar beleidsdomeinen dergelijke opdrachten voorgekomen zijn, zoals probatie als autonome straf, waarvoor Vlaanderen extra geld zou krijgen van het federale niveau, omdat het een aantal trajecten heeft voorgefinancierd. Hij is geïnteresseerd in de cijfers, eventueel op een later tijdstip.

Lorin Parys heeft nog een aantal vragen over de opvolging, begeleiding en controle van personen die het voorwerp uitmaken van een strafrechtelijke beslissing en het geïntegreerd elektronisch opvolgingsdossier: welke stappen zet de minister en wanneer ziet men daar toepassingen van?

Wanneer zal het justitiehuis in Halle-Vilvoorde operationeel zijn? Hij wil ook weten of de dienstverlening even volledig zal zijn als die van de andere justitieuizen. Ook vraagt Lorin Parys zich af welke differentiatie er is in de opvolging, monitoring en behandeling van justitiabelen met een hoog en justitiabelen met een laag risico.

Tot slot gaat hij in op de recidivecijfers die nodig zijn voor een evidencebased werking. Hij roept alle fracties op hun federale partijgenoten te doen ijveren voor het bijhouden en beschikbaar maken van dergelijke cijfers. Die ontbrekende schakel

is een cruciaal element voor het beleid van de minister ter zake. Hij roept minister Demir ook op daar werk van te maken met haar federale collega.

2. Tussenkomen van Celia Groothedde

Celia Groothedde dringt, met het oog op eenduidige, toegankelijke en laagdrempelige hulp aan slachtoffers, aan op efficiënte samenwerking met andere beleidsniveaus. Het nieuwe beleidsdomein mag geen verdere versnippering van verantwoordelijkheden in de hand werken, waarschuwt ze. Hoe pakt de minister dat aan? Hoe garandeert ze een krachtadig beleid? Heeft zij het voornemen om het de andere niveaus gemakkelijker te maken?

Mag zij uit de passages over een decretaal kader dat mogelijkheden biedt aan de lokale besturen in de strijd tegen de georganiseerde misdaad, en over bestuurlijke handhaving, afleiden dat de minister meer macht wil verschuiven naar lokale besturen om minder afhankelijk te zijn van Justitie, vraagt ze zich af. Gaat het dan om een soort gewapend bestuur dat werkt met voorwaardelijke vergunningen, een soort GAS-beleid?

Celia Groothedde erkent dat extremisme een probleem is, maar de minister haalt alleen de aanslagen van 22 maart aan, terwijl ook extreemrechts een grote dreiging vormt. Kan de minister expliciteren welk extremisme zij bedoelt?

Ook wil Celia Groothedde weten wanneer het detentiecentrum in Tongeren sluit en welke inlichtingen de minister heeft voor het personeel.

Kan de minister de databank over effectieve jeugdinterventies toelichten? Worden longitudinale studies betrokken? Worden de registraties in jeugdzorg uitgebreid en geïnstitutionaliseerd? Hoe worden de trajecten opgevolgd?

Het lid wil ook meer uitleg over de ketenaanpak en de afstemming op het jeugddelinquentierecht. Komt die nadat maatregelen zijn opgelegd of als alternatief voor een jeugdrechter? Wordt erin samengewerkt met het lokale niveau? Hoe vermijdt de minister dat de grotere verantwoordelijkheid voor dat niveau tot een parallel circuit leidt, wil ze weten.

Celia Groothedde vraagt zich af voor welke minderjarige delictplegers de minister elektronische monitoring wil organiseren en hoe ze dat gaat aanpakken. Heeft zij een alternatief voor de enkelband waardoor een minderjarige toch naar school kan gaan, zoals inbellen?

Celia Groothedde merkt op dat het positief project door de sector verwelkomd wordt en vindt het ook goed dat er veel mensen bij betrokken zijn. Is het de bedoeling dat het ook ingezet wordt voor lichte delicten die anders zouden worden geseponneerd, waardoor de last in feite verzwaart? Ze merkt op dat bij kwetsbare jongeren heel vaak een kader ontbreekt, waardoor een tweesporenbeleid dreigt. Zij vraagt de minister dan ook er de nadruk op te leggen dat die kwetsbare jongeren extra beschermd worden, waardoor er geen verschil in behandeling door hun persoonlijke situatie ontstaat.

Minderjarigen die in aanraking komen met de politie worden vaak behandeld als volwassenen en er is te weinig aandacht voor hun situatie en kwetsbaarheid, signaleert de Kinderrechtencommissaris, en dat is niet uit onwil maar bij gebrek aan richtlijnen. Die suggereert een toegankelijker klachtensysteem, ofwel via een aparte dienst ofwel door jeugdvriendelijker op te treden, ofwel klachten systematisch te registreren. Het lid vraagt of de minister plannen in die richting heeft.

Zij vraagt ook nadere toelichting bij de extra middelen voor de justitiehuizen. Is dat dezelfde zes miljoen euro die de minister wil inzetten in de strijd tegen seksueel geweld? Waaraan wil ze die precies besteden? Celia Groothedde wijst op het nationale actieplan en de Europese verplichtingen in de strijd tegen gendergerelateerd geweld, die vragen om vooral in te zetten op preventie, indiening van een klacht en opvolging van klachten, een eenduidig beleid, efficiënte samenwerking en goede relatie met het middenveld. CAW's bieden nu al laagdrempelig onthaal aan slachtoffers, maar ook bij hen wordt 5 miljoen euro bespaard. Is de minister van plan middelen naar die welzijnsorganisaties te kanaliseren?

3. Tussenkost van Maxim Veys

Maxim Veys kan niet veel slechts zeggen over de beleidsnota, waarvoor de conceptnota van Renaat Landuyt over de garantie van Vlaamse grondrechten volgens hem meer dan een aanzet vormde. Anderzijds mist hij precies die aandacht in de beleidsnota. De doelstelling van de Vlaamse justitie is immers betere rechtsbescherming van de Vlaming en het tegengaan van de verkokering van instanties voor klachtenbehandeling. Hij had van de minister op dat vlak meer ambitie verwacht dan een bescheiden aanzet op het einde van de nota.

De problemen bij de Raad voor Studievoortgangsbetwistingen, die wordt bemand door één vte, zijn al jaren bekend. Het is geen voorbeeld van goede rechtspraak. Hoewel de raad over strikt onderwijskundige klachten vaak wel tot goede uitspraken komt, dreigt toch rechtsonzekerheid en rechtenverlies zodra het om iets meer gaat, merkt hij op. Zo achtte de raad zich onbevoegd om zich uit te spreken over redelijke aanpassingen voor studenten met een functiebeperking. Zijn fractie stelt daar tegenover dat binnen een Vlaamse justitie één punt van klachtenbehandeling ook bij multidimensionale klachten grondrechten kan garanderen.

Maxim Veys haalt ook een ander recent voorbeeld aan bij De Lijn, namelijk het recht om haarbanden te dragen om huidletsels te bedekken. De voorgenomen integratie in de Dienst van de Vlaamse Bestuursrechtscolleges gebeurt dan ook best zo vlug mogelijk, vindt hij.

Ook de Vlaamse klachtenmelding en -behandeling wordt best zoveel mogelijk onder één paraplu gebracht. Hij suggereert om de Vlaamse Ombudsman daarover te horen. Staat de minister daarvoor open? Volgt zij zijn aanbevelingen? Waarom (niet)?

Maxim Veys wil weten wanneer het Actieplan Seksueel Geweld verwacht mag worden. Zijn fractie is ook blij met de bijsturing van het Actieplan voor Tienerpooiers, zeker als er aandacht is voor de daders, in het licht van recidivevermindering. Tegelijk zijn echter organisaties als Payoke onderhevig aan besparingen, merkt hij op. Hoe ziet de minister dat? Is zij niet bezorgd over de opvangmogelijkheden in de tweede lijn?

Met de inzet op bestuurlijke handhaving is hij heel gelukkig. Met name op het vlak van milieu heeft hij op provinciaal niveau destijds heel wat lacunes opgemerkt. Nadat dit is ondergebracht in de omgevingsvergunningen, stelt hij nog altijd even weinig controle op het terrein vast, zeker als het over de inrichting van het landschap gaat. Zijn er plannen om die equipes te versterken? Krijgen zij extra middelen? Hoe wordt het personeel vandaag ingezet, centraal of decentraal? Wil de minister meer gebiedsdekkend werken?

4. Tussenkost van Carina Van Cauter

Ook de fractie van *Carina Van Cauter* kan zich goed vinden in voorliggende nota. Justitie is wel alleen een nieuwe bevoegdheid in de zin dat ze voortaan gecentrali-

seerd is en toegewezen aan één minister, terwijl heel wat aspecten al in de vorige zittingsperiode waren overgedragen als gevolg van de zesde staatshervorming, al dreigden ze toen ondergesneeuwd te raken onder hun hoofdbevoegdheid. De nieuwe, volwaardige aanpak vindt ze dan ook goed.

Het decreet Jeugddelinquentierecht gaat uit van de verantwoordelijkheid van de jongere en is herstelgericht, maar biedt indien nodig ook een gepaste reactie. Om het uit te voeren gaat de minister op zoek naar 150 bijkomende plaatsen in het private aanbod, zodat delinquenten gescheiden opgevangen kunnen worden van jongeren in een verontrustende opvoedingssituatie. Is dat aantal realistisch? Hoe werd het berekend?

Jongeren kennen vaak verschillende, gerelateerde problemen. Een integrale werking is dan ook wenselijk. Hoe ziet de minister de samenwerking met minister Beke? Komt men op haar domein zodra de rechter tussenkomt? Is de interventie-databank, die op goede praktijken gericht is, dan ook geanonimiseerd?

De slachtoffers centraal stellen, acht Carina Van Cauter zeer belangrijk, zeker nu ook van justitiehuisen en -assistenten een proactieve rol verwacht wordt in dat kader. In dat verband suggereert zij om de eerstelijnsbijstand permanent te organiseren in de Zorgcentra na Seksueel Geweld, zodat altijd en onmiddellijk voorzien wordt in de nodige juridische bijstand. Denkt men bij de aansluiting bij de Zorgcentra ook aan die permanente equipes?

Tegelijk vraagt zij ook aandacht voor het onthaal en de begeleiding van slachtoffers op het platteland, zeker wanneer het gaat over seksueel geweld.

Mag zij ook aannemen dat bij het elektronisch toezicht met de slachtofferapplicatie samengewerkt wordt, zodat beide initiatieven elkaar aanvullen in de plaats van twee keer hetzelfde te doen?

Verder is het zeer goed dat ook inzake terreurdreiging en slachtoffers van terroristische aanslagen gewerkt wordt met een uniforme aanpak en één loket in de plaats van met een Vlaams en een federaal.

Hulp en dienstverlening aan gedetineerden is een thema dat in het verleden verdeeld was over verschillende ministers, terwijl het nochtans alle aandacht verdient. Als men recidive wil voorkomen, moet de gedetineerde voorbereid worden op re-integratie, anders had de straf geen zin, merkt Carina Van Cauter op. Problemen gaan niet zomaar over, dus zijn hulpprogramma's er nodig binnen de gevangenis.

Carina Van Cauter heeft de evaluatie van het voorgaande plan doorgenomen. Daaruit blijkt dat in Antwerpen bijvoorbeeld ter voorbereiding van de terugkeer naar de arbeidsmarkt door de VDAB-webcursussen ter beschikking zijn gesteld. Inzake onderwijs was er studiebegeleiding Nederlands en alfabetisering. Daarmee houdt het op, merkt ze op. Wat werd er gedaan aan de onderliggende pathologie, vraagt Carina Van Cauter zich af. Niet alleen bij seksuele delinquenten gaat die niet vanzelf over. Dat is evenmin het geval bij verslaving. Als daar niet aan gewerkt wordt, dreigt alternatieve strafuitvoering fout te lopen. Daar kan Vlaanderen alvast wel iets aan te doen, anders dan aan de strafmaat. Carina Van Cauter dringt er bij de minister op aan daar prioritair op in te zetten.

Het VCET doet zijn best, maar informatiedoorstroming en goede opvolging van voorwaarden zijn cruciaal voor het succes van elektronisch toezicht. In dat verband informeert zij naar de verhouding tussen de bestaande Vlaamse Siset-applicatie en het registratiesysteem SIPAR (databank van justitiehuisen) enerzijds, en het werk aan een geïntegreerd register voor opvolging en een geïntegreerd elektronisch justitieel opvolgingsdossier anderzijds.

Carina Van Cauter heeft begrepen dat voor de minister de uitvoering van het Vlaams Actieplan Seksueel Geweld heel belangrijk is, evenals het probleem van de radicalisering, maar in de omzendbrief van 2019 met de strafrechtelijke en bestuurlijke prioriteiten waarvoor Vlaanderen de aandacht van het college van procureurs-generaal vraagt, komt seksueel misbruik niet voor, evenmin als radicalisering of mensenhandel en -smokkel. Nochtans voorziet de minister de evaluatie van die omzendbrief pas tegen het einde van de regeerperiode. Carina Van Cauter vraagt haar om dat te bekijken.

5. Tussenkomen van Katrien Schryvers

De fractie van *Katrien Schryvers* vindt het belangrijk dat de overheveling van het jeugdbeschermingsrecht Vlaanderen in staat stelt om de verhouding tussen jeugdhulpverlening en jeugddelinquentierecht te regelen, maar ook een goede samenwerking tussen de federale overheid en de gemeenschappen is dat. Sociale en penale interventies raken elkaar immers voortdurend in het justitieel welzijnsbeleid.

Een aparte bevoegdheid Justitie is goed tegen versnippering, op voorwaarde dat men ervoor zorgt dat er binnen het Vlaamse beleid de nodige verbindingen blijven, met name in het jeugddelinquentierecht. Kan de minister in dat verband het aangekondigde protocol met de minister van Welzijn toelichten, meer bepaald de timing en de inhoud?

De minister benadrukt terecht het responsabiliserende karakter van het jeugddelinquentierecht, al blijft de fractie van de vraagsteller bekommerd om de verbinding met hulpverlening. Hoe zet de minister daarop in?

De keuze is terecht om in de gemeenschapsinstellingen niet langer jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd te mengen met jongeren die uit een verontrustende opvoedingssituatie komen. Zij begrijpt dat daarvoor capaciteit gecreëerd moet worden in het private aanbod en rekent op een goed partnerschap met de minister van Welzijn in de opvolging van de behoeften.

Wat de elektronische monitoring betreft, vraagt Katrien Schryvers toelichting bij de uitwerking van de decretaal vastgelegde modaliteiten en begeleiding. Die vraagt zij ook bij de aangekondigde begeleidings- en opvolgingsinitiatieven samen met de justitiehuisen bij de overgang van minder- naar meerderjarigheid. Bij die huizen wijst de minister terecht op het belang van structureel overleg binnen de interministeriële conferentie.

De aandacht voor slachtoffers is zeer goed. Bij de samenwerking tussen de zorgcentra en de diensten slachtofferonthaal binnen justitiehuisen, merkt ze op dat er al een nationale stuurgroep operationeel is, waaraan het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin deelneemt. Tijdens zijn laatste vergadering sprak die af om een specifieke werkgroep op te richten voor de uitwerking van de doorverwijzing. Hoe pakt de minister concreet de sectoroverschrijdende samenwerkingsverbanden aan? Hoe onderzoekt zij de mogelijke versterking van de genoemde samenwerking? Hoe verhoudt het aangekondigde Vlaamse Actieplan Seksueel Geweld zich tot het nationale? Zij verzoekt de minister in dat verband ook de resolutie van de bijzondere parlementscommissie ter harte te nemen.

Haar fractie biedt zich aan als medepleitbezorger van de Family Justice Centers en de ketenaanpak.

Wat de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden betreft, onderschrijft ze de woorden van Carina Van Cauter. Zonder die begeleiding komen bij invrijheidstelling de problemen terug. De minister zegt terecht dat verschillende

bevoegdheidsdomeinen daaraan hun steun moeten verlenen. Datzelfde is overigens het geval voor de gemeenschapsinstellingen, wat nochtans niet op dezelfde manier wordt onderstreept door de minister, al hoopt het Katrien Schryvers dat daar dezelfde krachtlijnen gelden, zodat ook daar met het oog op re-integratie het aanbod van bijvoorbeeld onderwijs en VDAB worden versterkt. Ze wil nog weten hoe in het strategisch plan een doelgroepenbeleid gevoerd zal worden.

Zij begrijpt uit de beleidsnota dat de minister een snelle indicatiestelling wenst en dat er bij het uitspreken van de straf meteen een goed begeleidingsaanbod is. Haar fractie onderschrijft dat, maar waarschuwt wel voor het evenwicht van die voorbereiding met het vermoeden van onschuld en de onafhankelijkheid van de rechter. Dat moet dan ook voldoende afzonderlijk gebeuren.

Katrien Schryvers vraagt zich af de concrete bedoelingen van de minister zijn met het kwaliteitsregister van Vlaamse forensische deskundigen. Bij daders met een multiproblematiek noemt zij de betrokkenheid van de minister voor Welzijn en Gezondheid een absolute vereiste.

Inzake radicalisering vindt haar fractie het belangrijk om verder te werken aan het beleid dat in de vorige legislatuur werd ontwikkeld, met name het actieplan en de 55 aanbevelingen uit de resolutie van het Vlaams Parlement betreffende de bestrijding van gewelddadige radicalisering (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 366/3). Lokale integrale veiligheidscellen spelen inderdaad een cruciale rol, waarbij CD&V ervoor pleit om bij de uitwerking van het decretaal kader niet alleen de minister van Binnenlands Bestuur, maar ook die van Welzijn en Gezondheid te betrekken. Zij neemt aan dat het in evidencebased beleid gaat om een databank die permanent aangevuld en aangepast kan worden.

Ze informeert naar de locatie en de invulling van het justitiehuis van Halle-Vilvoorde. Klopt het dat daarvoor 5 miljoen euro is uitgetrokken? Hoe concretiseert de minister de antennewerking, de toegankelijkheid en de digitale en fysieke bereikbaarheid?

Hoeveel vte bedraagt het extra personeel voor de justitieuizen? Waar en waarvoor worden ze ingezet? Wordt in specifieke middelen voorzien voor de antennewerking? Hoe wordt de 4 miljoen euro voor de technische componenten van het elektronisch toezicht en IT-applicaties juist gebruikt?

Katrien Schryvers sluit zich ook aan bij de vragen over de enkelbanden. Is er inmiddels uitzicht op het doorgaan van de aanbesteding? Worden specifieke middelen uitgetrokken voor de elektronische monitoring in het kader van jeugddelinquentierecht of zitten die in het totale bedrag voor die monitoring? Zijn er middelen voor de begeleiding en voor extra personeel in het kader van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden?

6. Tussenkoms van Jo Brouns

Jo Brouns vindt het goed dat de Vlaamse Regering koos voor een sterk handhavingsbeleid. Dat ontbreekt vandaag nog vaak op het terrein en is dan ook absoluut nodig, waarbij hij ruimtelijke ordening en milieu als voorbeelden geeft. Het gevoel van straffeloosheid oefent zelfs in bepaalde regio's aantrekkingskracht uit op de georganiseerde misdaad.

Zijn fractie steunt de inzet op bestuurlijke handhaving, maar vond er geen basisallocatie voor.

Hoe verhoudt zich het geplande decretaal kader voor integriteitsonderzoek met de Nedrlandse BIBOB-wet?

In het kader van de ambitie om te ver-GAS-sen, vraagt hij of de bestraffing van snelheidsovertredingen met GAS, in zoverre het gaat om minnelijke schikkingen binnen de 30-50-zones, tot de bevoegdheid van minister Demir behoort dan wel door de minister van Mobiliteit geregeld moet worden. Van welke regelgeving wil minister Demir nog de handhaving depenaliseren?

Tot slot pleit hij ervoor de uitgestoken hand van de SERV te aanvaarden om betrokken te worden bij de evaluatie van het kaderdecreet bestuurlijke handhaving. Daarover had hij graag de mening van de minister gekend.

7. Tussenkost van Stijn Bex

Stijn Bex treedt bij dat de conceptnota van Renaat Landuyt ver in de richting gaat van wat de minister in haar beleidsnota naar voren brengt. Ere wie ere toekomt. Er staan heel wat goede dingen in de nota zoals de centrale plaats van slachtoffers. Ook hij kijkt uit naar het strategisch plan voor gedetineerden en geïnterneerden, en naar de manier waarop de minister ervoor gaat zorgen dat mensen beter geïntegreerd uit de gevangenis komen dan toen ze erin gingen. Hoe gaat zij haar collega's overtuigen om werk te maken van die ambitie, die immers middelen zal vereisen?

Wat handhaving betreft, steunt hij de ambitie om inbreuken op decreten te bestraffen zoals dat gebeurt bij de federale wetgeving, en om orde te scheppen in de bestaande inspectiediensten, controlebevoegdheden en administratieve straffen. Hij onderstreept wel dat de minister voldoende inspecteurs het veld moet opsturen om inbreuken vast te stellen. Bij Natuurinspectie bijvoorbeeld is de ploeg voor de naleving van de wetgeving en de opsporing van daders op tien jaar tijd met 25% gekrompen en het aantal inspecteurs voor terreincontroles gedaald van 34 naar 27 vte. De dalende trend doet zich ook voor bij de Milieu-inspectie die in 2017 met 120 personeelsleden er 17 minder had dan in 2015, waardoor het aantal inspecties daalde met 18%. De Wooninspectie heeft voor de hele provincie Antwerpen drie inspecteurs en een verbalisant, wat nog meevalt want Vlaams-Brabant en Limburg hebben samen maar twee inspecteurs en één verbalisant. Werk maken van een justitiebeleid op papier volstaat dus niet, besluit hij. Hoe wil de minister het aantal effectieven verhogen?

8. Tussenkost van Maaïke De Vreese

Maaïke De Vreese is het ermee eens dat de beleidsnota sterk is. Ook haar fractie onderstreept hoe belangrijk het is dat slachtoffers er centraal in staan, in het bijzonder die van seksueel geweld. Haar contacten bevestigen de behoeften aan ondersteuning aan begeleiding. Tegen wanneer wil de minister de eerstelijnsbijstand uitwerken? Hoe zit het met de samenwerking met de Zorgcentra? Hoe gaat de minister te werk om het Vlaams actieplan te realiseren en wat is de timing? In welke mate gaan er extra middelen naar justitieassistenten die zich met slachtoffers van seksueel geweld bezighouden, vraagt ze zich af.

Vervolgens peilt ze naar de stand van zaken in de digitalisering van de Dienst Bestuursrechtcolleges. Welke voorbereidende documenten zijn er? Welke beleidsinitiatieven zijn prioritair?

Maaïke De Vreese vraagt tot slot of de minister verduidelijking kan geven bij het begrip relativiteitseis en uitleggen waarom de overheid er baat bij heeft.

9. Tussenkost van Anke Van dermeersch

Anke Van dermeersch is blij dat Vlaanderen eindelijk een eigen minister van Justitie en Handhaving heeft. Zij vindt haar beleidsnota goed en ambitieus en hoopt

dat de minister de uitvoering in goede banen weet te leiden. Goed is verder dat ze het slachtoffer meteen centraal zet, want het ontbreekt daar in onze gemeenschap nogal eens aan volgens haar.

Het lid heeft nog een specifieke vraag over enkelbanden. Het is een goed project om 12 miljoen euro in te zetten voor enkelbanden, maar of dat zal volstaan weet Anke Van dermeersch niet. Mensen die veroordeeld zijn tot een of meer vrijheidsstraffen waarvan het effectieve gedeelte minder dan drie jaar bedraagt, komen in aanmerking voor een enkelband. Zij moeten zich aanmelden in de gevangenis en worden diezelfde dag nog ingeschreven in het systeem van het VCET, waarbij ze op een wachtlijst terechtkomen. Vervolgens kunnen ze de gevangenis weer verlaten en dat wordt door de veroordeelde gepercipieerd als meteen weer vrijgelaten worden zonder enige last. Als ze kijkt naar de hoeveelheid slots die gereserveerd worden vraagt ze zich af of het genoemde bedrag volstaat om alle reservaties te vervullen. Ze vindt het alvast terecht dat zedendossiers prioritair behandeld worden gezien de zware feiten, maar in feite is er een systeem nodig waarbij men onmiddellijk een enkelband krijgt en dus zijn straf voelt.

In dat verband pleit ze bijkomend voor de aanleg van een buffer, maar daarbij rijst opnieuw de vraag of het genoemde bedrag wel voldoende is.

10. Tussenkomen van Jos Lantmeeters

Minister Zuhail Demir beantwoordt in deze vergadering alleen de vragen die betrekking hebben op de begroting.

De antwoorden op de overige vragen komen op de vergadering van 17 december aan bod (later wordt deze datum verlaten voor 7 januari 2020). In het Uitgebreid Bureau van 4 november 2019 werd immers goedgekeurd dat de beleidsnota's apart van de begroting 2020 kunnen worden besproken, eventueel ook na nieuwjaar.

11. Replik van minister Zuhail Demir

Minister *Zuhail Demir* verzekert nogmaals dat er op Justitie niet wordt bespaard. Het extra bedrag van 6 miljoen euro per jaar wordt onder meer ingezet bij de justitieassistenten, bij wie de werkdruk zeer hoog is. Een betere opvang van de slachtoffers van seksueel geweld en een gespecialiseerde risicotaxatie door criminologen en psychologen vereisen immers middelen, al zal geprobeerd worden om met het genoemde bedrag meer aan te pakken dan alleen seksueel geweld.

Het geld wordt ingezet voor de werving van justitieassistenten en ook voor de opleiding voor de vermelde taken. Het aantal vte en de plaatsen worden nog bekeken met de justitiehuisen en de diensten.

De minister bevestigt dat voor het justitiehuis van Halle-Vilvoorde deze zittingsperiode elk jaar 1 miljoen euro wordt uitgetrokken, dus 5 miljoen euro in totaal. De diensten zijn op zoek naar een goede locatie, meer bepaald voor de veiligheid van het personeel.

Het bedrag van 12 miljoen euro voor de enkelbanden slaat op de hele zittingsperiode. Als in de loop der jaren blijkt dat het te weinig is, zal er een meervraag komen, maar dit is alvast een begin geeft de minister aan.

De elektronische monitoring van jeugddelinquenten zit daar overigens niet in. De aanpak daarvan bekijkt de minister samen met minister Beke. Ze vult nog aan dat het extra bedrag van 6 miljoen euro in 2023 stijgt tot 11 miljoen euro.

De CAW's zullen voor diensten die ze verrichten binnen haar bevoegdheidsdomeinen niet geraakt worden de besparingen, verzekert ze.

Wat het strategisch plan hulp en dienstverlening aan gedetineerden betreft, is het budget van 400.000 euro extra bedoeld voor beleidscoördinatoren in de nieuwe gevangenissen en het transitiehuis in Mechelen.

De minister wil de commissie tot slot toch nog de cijfers meegeven over radicalisering. Wat de geradicaliseerden in Vlaanderen betreft, worden momenteel zesendertig personen door de justitiehuisen opgevolgd, van wie er negenentwintig veroordeeld zijn en zeven zich nog in voorlopige hechtenis bevinden.

Sinds 2016 werden er in totaal achtentachtig personen opgevolgd door de justitiehuisen en/of het VCET.

De minister blijft wel met de frustratie zitten dat het onder toezicht plaatsen van geradicaliseerde personen een federale beslissing is.

12. Tweede tussenkomst van Carina Van Cauter

Carina Van Cauter wil nog weten of de minister daarmee de autonomie van de rechterlijke macht in twijfel trekt. Ze hoopt van niet. Als de minister de regeling voor elektronisch toezicht bij bepaalde misdrijven wil wijzigen, moet dat bij wet vastgelegd worden. De scheiding der machten blijft het principe.

Heeft de minister ook cijfers over het aantal incidenten dat de justitiehuisen melden aan de parketten? Bestaat er een strikte regel dat bij geradicaliseerden elk incident wordt gemeld zonder te wachten op het zesmaandelijks rapport? Dat is immers een bevoegdheid die Vlaanderen zelf heeft.

13. Tweede tussenkomst van Celia Groothedde

Celia Groothedde vraagt welke taken de CAW's opnemen onder de nieuwe bevoegdheid van de minister, en over welk budget het daarbij gaat.

14. Tweede repliek van minister Zuhal Demir

Minister *Zuhal Demir* antwoordt dat het bij de CAW's gaat over de ondersteuning in gevangenissen en bij alternatieve gerechtelijke maatregelen. Het gaat in deze niet over hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld. Het precieze bedrag dat hiervoor voorzien wordt, kan zij op dit moment niet zeggen maar zal ze later bezorgen. Verder verzekert zij, als antwoord op de bezorgdheid van Carina Van Cauter, dat ze de scheiding der machten respecteert, maar ze blijft erbij dat de strafmaat voor terrorisme heel laag is. Haar diensten voeren uit en melden elke schending van de voorwaarden. De opvolging is heel strikt.

Anderzijds is het vaak al te laat als er zich opnieuw een incident voordoet en ze verwijst naar het geval van een man die een twaalfjarig meisje heeft doodgerekend. Rechters beslissen ook om een doodrijder met achttien veroordelingen die vluchtmisdrijf pleegt, na twee jaar vrij te laten onder voorwaarden. Zelfs als er zich een nieuw incident voordoet, in een onverzekerde auto, laat het parket die persoon opnieuw vrij rondlopen, voegt ze toe. Haar diensten doen wat ze kunnen, maar een dergelijke onrechtvaardigheid vindt ze zeer frustrerend. Zij ziet zich dan ook verplicht aan die alarmbel te trekken. Ook in Londen was het te laat, met alle gevolgen van dien voor de slachtoffers. Zij wil als Vlaams minister van Justitie in de eerste plaats aan de kant van de slachtoffers staan, benadrukt ze.

15. Derde tussenkomst van Carina Van Cauter

Carina Van Cauter denkt dat ze het eens zijn over de opvolging van de strafuitvoering en een kordate reactie op de schending van de voorwaarden en strafuitvoering. Zij wijst ook op het initiatief van het Federale Parlement om de strafmaat voor terroristische misdrijven op te trekken. Ze hoopt dat er snel een Federale Regering komt om werk van te maken van de uitvoering.

Wat de opvolging van voorwaarden betreft, nodigt ze de minister uit om kennis te nemen van de rapporten van het federale parlement over de terroristische aanslagen. Daaruit blijkt dat het samenspel van justitiehuisen en -assistenten, politie en parket vaak mank loopt, met name op het vlak van informatiedoorstroming. Heeft de justitieassistent aan de politie wel de instructie gegeven om een woonstcontrole uit te voeren bij een geradicaliseerde? Volgens haar is de veilige uitvoering van een straf met elektronisch toezicht wel degelijk mogelijk.

16. Tweede tussenkomst van Jo Brouns

Jo Brouns informeert naar de basisallocatie voor Handhaving.

17. Derde repliek van minister Zuhal Demir

Zuhal Demir legt tot slot uit dat de basisallocatie voor handhaving 177.000 euro bedraagt en terug te vinden is onder Algemeen Beleid.

IX. Bespreking op 10 december 2019

Op de agenda:

- hoofdstuk 1. Algemeen;
- hoofdstuk 8. Financiën en Begroting;
- hoofdstuk 10. Inwerkingtreding.

Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020

Ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020. Bevoegdheden Financiën en Begroting van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Toelichtingen bij de middelenbegroting en de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 en bij de aanpassing van de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019. Algemene toelichting

Toelichtingen bij de begroting 2020. Meerjarenraming 2019-2024

Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de Vlaamse begroting voor 2020

Akteneming van de krachtlijnen van de verslagen van de verschillende bevoegde commissies (Regl. art. 66,2)

Voortzetting van de bespreking en stemmingen.

1. Laatste vragen en antwoordenronde met minister Matthias Diependaele

1.1. Tussenkomst van Björn Rzoska

Björn Rzoska is het spoor bijster na de lectuur van de begrotingsdocumenten voor wat de inkomsten uit de kilometerheffing op vrachtwagens betreft. De tariefaanpassing in artikel 32 van het ontwerp van programmadecreet maakt vanaf 1 juli 2020 het tarief voor voertuigen van 3,5 tot 12 ton gunstiger dan vandaag. Voor de zwaarste voertuigen (boven 32 ton) is er een kleine verhoging.

Noch uit dat ontwerp van programmadecreet, noch uit de algemene toelichting, noch uit de meerjarenraming kan hij echter de ratio achter die tariefverandering halen, want daarvoor moet hij het reële verkeersaandeel van de drie gewichtscategorieën kennen. Kan hij daar zicht op krijgen?

In 2020 nemen de ontvangsten uit de kilometerretributie toe met 35,1 miljoen euro tegenover de begrotingsopmaak 2019. Van die toename is 29 miljoen euro toe te schrijven aan de tariefaanpassing. In de algemene toelichting worden op pagina 40 immers drie factoren voor de stijging vermeld: indexering, correctie vergroening en 29 miljoen euro extra ontvangsten. Is dat dan toch geen belastingverhoging?

Ook de meerjarenraming 2019-2024 toont in tabel 5-6 (punctuele maatregelen) oplopende meerontvangsten na de tariefaanpassing vanaf 1 juli 2020. Dat zijn toch extra inkomsten?

Tabel 2-8 in de meerjarenraming 2019-2024 neemt voor 2020 de meerontvangsten van de tariefaanpassing wel mee, maar in de jaren nadien niet meer. Waar is dan het sturende effect van de tariefaanpassing? Waar zijn de meerontvangsten voor de jaren 2021 tot 2024 naartoe?

De opbrengst stijgt, afgezien van de tariefaanpassing, elk jaar met ongeveer 10 miljoen euro, zoals opnieuw blijkt uit tabel 2-8, onder meer dankzij meer afgelegde kilometers vrachtvervoer over de weg. Hoe is dat te verzoenen met de ambitie om het vrachtvervoer over de weg terug te dringen, die geformuleerd staat in zowel beleidsnota als klimaatpact, en met de ambitie om meer goederen per spoor en met de binnenvaart te vervoeren?

De Werkvennootschap kan via btw-recuperatie vanaf 2022 rekenen op 75 miljoen euro per jaar. Wat zal De Werkvennootschap met die extra middelen doen?

1.2. Tussenkomst van Anke Van dermeersch

Anke Van dermeersch heeft in het kader van de behandeling van de begrotingen van steden en gemeenten, die in deze periode van het jaar eveneens aan de orde zijn, een vraag over de responsabiliseringsbijdrage. In het regeerakkoord staat dat de regering 1,9 miljard euro zou uittrekken over een periode van vijf jaar voor steun aan de lokale besturen, waarvan 1 miljard euro voor de financiering van die responsabiliseringsbijdrage. Voor de stad Antwerpen zou het op 350 miljoen euro komen en die rekent daarop, verzekert ze.

Klopt het echter dat de Raad van State daarin een schending ziet van een materie die voorbehouden is aan de federale overheid, omdat het over pensioenen gaat? Hoe zeker is de minister? Van minister Somers kreeg ze wel nog geen antwoord op de vraag hoeveel Antwerpen nu zou krijgen, maar het zou gaan om een subsidie of dotatie vanuit de Vlaamse Regering voor de steden en gemeenten om de responsabiliseringsbijdrage draaglijker te maken. Wat antwoordt de minister aan de Raad van State?

1.3. Tussenkoms van Maurits Vande Reyde

Ook de stad van Maurits Vande Reyde (Diest) rekent op de bijdrage van de Vlaamse Regering in de responsabiliseringsbijdrage. De huidige BBC van steden en gemeenten loopt tot 2025, en overschrijdt daarmee de legislatuur. De brief die ze ontvingen van Binnenlands Bestuur zegt dat de tussenkoms van de regering mag doorgetrokken worden naar dat extra jaar.

Is er ondertussen al een engagement van deze regering dat de bijdrage effectief wordt voortgezet in 2025? Zo niet, dreigen problemen met zowel het laatste jaar van de BBC als het eerste van de nieuwe gemeentelijke bestuursperiode, waar schuw hij. Het lid vraagt duidelijkheid.

1.4. Replik van minister Matthias Diependaele

1.4.1. Kilometerheffing

Matthias Diependaele antwoordt dat de geplande wijzigingen aan de kilometerheffing betrekking hebben op de tariefbepaling van de eerste component van de kilometerheffing, namelijk de infrastructuurheffing, die in verhouding staat tot de infrastructuurkosten van het wegennet. Bij de invoering van de kilometerheffing werd er in Vlaanderen voor gekozen om niet de volledige infrastructuurkosten door te rekenen aan de weggebruiker. Het basistarief werd in 2015 beperkt tot 11,3 eurocent/km ten opzichte van een gewogen gemiddelde infrastructuurkostprijs van 16,7 eurocent/km.

De minister herinnert aan het advies van de MORA in 2015 dat het logisch is een onderscheid te maken op basis van gewicht in het vrachtverkeer, en daarvan het tarief te laten afhangen. Men gaat er immers van uit dat zwaardere vrachtwagens ernstiger schade toebrengen aan de infrastructuur.

De geplande wijziging van het basistarief in juli 2020 naar 13 eurocent/km beoogt het basistarief meer in lijn te brengen met de kosten van de aanleg, de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van het gedeelte van het wegennet waarop de kilometerheffing wordt toegepast. Met die wijziging worden de berekende infrastructuurkosten dus nog steeds niet overschreden. Het is in het licht van het rechtvaardigheidsprincipe, waarbij gestreefd wordt om alle vervoersmodi een eerlijkere prijs te laten betalen, verantwoord om het basistarief zo aan te passen dat er een groter gedeelte van de infrastructuurkosten aan de weggebruiker wordt aangerekend. De wijziging sluit dan ook beter aan bij het principe dat de gebruiker betaalt.

Uitgaand van dat basistarief wordt een gedifferentieerd tarief berekend op basis van het gewicht en de uitstoot van vervuilende stoffen door het voertuig (euro-norm). De milieucomponent in de heffing wordt nu niet aangepast. Het grootste deel van de vrachtwagenkilometers is reeds vergroend: 91% van de vrachtwagenkilometers op het betolde wegennet in België in het eerste deel van 2019 werd gereden door een vrachtwagen Euro V of Euro VI. De kilometerheffing had dus reeds een positieve impact op de vergroening van de vrachtwagenvloot.

De wijziging aan de tarieven volgens de gewichtsklasse kadert eveneens in een meer rechtvaardigere beprijzing; immers hoe zwaarder een voertuig, hoe groter de schade die het kan aanbrengen aan het wegennet.

Daarnaast wil de regering dat nog meer ingezet wordt op vrachtwagens die zijn aangepast aan de capaciteit van de vracht en dat het aantal vrachtwagens dat gedeeltelijk leeg rondrijdt op de weg afneemt. Dit leidt tot een betere belading en zuiniger en efficiënter gebruik van de zware vrachtwagens, wat ook de luchtkwaliteit ten goede moet komen.

De verhoging van de tarieven beoogt ook een omslag van langereafstandstransporten over de weg naar transport via het spoor en het water. Met de verhoging wordt daar een bijkomende impuls aan gegeven.

Wat de vraag over het reële verkeersaandeel van de drie gewichtscategorieën betreft, was het niet mogelijk om op zulke korte tijdspanne cijfers aan te leveren. Hij verwijst door naar collega Lydia Peeters.

De aanpassingen aan de tarieven van de kilometerheffing hebben extra ontvangsten tot gevolg, maar dat past zoals hierboven aangegeven is in een betere aansluiting bij het principe dat de gebruiker betaalt. Bij de invoering van de kilometerheffing werd er immers voor geopteerd om niet de reële gemiddelde infrastructuurkosten door te rekenen. Nu wordt er wel dichter bij aangesloten. Bovendien vormt de betaalde kilometerheffing voor ondernemingen een aftrekbare beroepskost in de vennootschapsbelasting.

Voor het antwoord op de derde vraag van de heer Rzoska verwijst hij naar het antwoord op vraag 2. De aanpassingen aan de tarieven van de kilometerheffing zorgen voor een betere aansluiting bij de in 2015 aan de Europese Commissie meegedeelde gewogen gemiddelde infrastructuurkost.

De halvering voor de categorie van 3,5 tot 12 ton komt voort uit de wens om de vermenigvuldiging van bestelwagens een halt toe te roepen, en te komen tot meer geconcentreerd vervoer. De minister geeft wel toe dat de uitkomst daarvan onzeker is. De sector geeft aan dat bij de keuze tussen bestel- en vrachtwagens ook andere factoren spelen zoals de rusttijden en de tachograaf. Ook daar is echter een en ander in beweging op Europees niveau dat een richtlijn zou voorbereiden mee te nemen, waardoor die categorie zou uitgebreid worden tot 2,4 ton.

De meerjarenraming 2019-2024 vertrekt van constant beleid, de budgettaire engagementen bij ongewijzigd beleid worden doorgetrokken, naar analogie met voorgaande meerjarenramingen. In hoofdstuk vijf wordt het nieuw beleid getoond, met name de afgesproken begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsimpulsen. Bij de kilometerheffing werd de impact van het op kruissnelheid komen van de tariefaanpassing in 2021 meegenomen onder nieuw beleid in plaats van onder constant beleid. Het is namelijk een consequente keuze van deze regering om duidelijk te maken wat de gevolgen zijn van haar regeerakkoord.

De ontvangsten stijgen effectief door de indexatie en de toename van het aantal afgelegde kilometers.

In de memorie van toelichting, in antwoord op repliek op het advies van de MORA, werd al gesteld dat de initiële bedoeling van de kilometerheffing voor vrachtwagens, zoals ingevoerd op 1 april 2016, dubbel was. Enerzijds was het doel om vrachtwagens te laten betalen voor het gebruik van de infrastructuur. Anderzijds wou de decreetgever de vloot vergroenen. Het was dus niet de bedoeling om de mobiliteit te sturen en congestie op te lossen. Bovendien dient de vrachtwagenproblematiek ruimer aangepakt te worden dan enkel via een kilometerheffing. De stelling dat de maatregel niet bijdraagt aan het sturen van de mobiliteit, is dus gelinkt aan het feit dat de kilometerheffing op dit moment voornamelijk de vorm van een infrastructuurheffing heeft. Voor meer informatie verwijst hij naar de repliek op het advies van de MORA in de memorie van toelichting bij het ontwerp van programmadecreet bij de begroting van 2020.

De regering is zich ervan bewust dat zij bij een retributie op juridisch vlak meer beperkt is dan bij een belasting voor wat betreft de besteding van de inkomsten. Zij gaat overschakelen naar een retributie, die meer gericht is, maar dat is niet zo moeilijk. Hij herinnert eraan dat de vorige regering met de sector overeenkwam

om de opbrengsten, met name die van buitenlandse chauffeurs, richting extra infrastructuurwerken te leiden. Dat is dus nu al het geval bij de belasting. De rechtstreekser lijn van de retributie vormt dan ook geen probleem.

1.4.2. Responsabiliseringsbijdrage

De gecumuleerde ondersteuning door de regering – dus vijf jaar opgeteld – voor de responsabiliseringsbijdrage van de lokale besturen bedraagt 1 miljard euro, wat 50% is van het totaal dat zij moeten betalen (2 miljard euro gecumuleerd).

Bij de tweede principiële goedkeuring heeft de regering een antwoord geformuleerd aan het adres van de Raad van State, dat erop neerkomt dat de Vlaamse Regering vaststelt dat de raad haar in eerdere adviezen over de algemene financieringsbevoegdheid ten aanzien van de pensioenlast van de lokale besturen tegemoetkomt en met name erkent dat de Vlaamse Regering dat kan doen. Aan de federale bevoegdheid om aan de aansluiting op het pensioenstelsel een bijdrageplicht of een berekeningswijze op te leggen, wordt niet geraakt.

De brief aan de lokale besturen is verstuurd door collega Bart Somers, naar wie de minister de vraagsteller doorverwijst met betrekking tot 2025.

1.5. Tweede tussenkomst van Björn Rzoska

Björn Rzoska blijft ervan uitgaan dat de meerjarenraming is gebaseerd op een model. Daarin moeten de aandelen van de verschillende gewichtscategorieën toch zijn opgenomen? Hoe kan men anders – overigens terecht – meer inkomsten uit de categorie van de zwaarste vrachtwagens verwachten? Hij zal echter de vraag over de respectieve volumes aan minister Peeters herhalen. Hij juicht het voornemen toe om een deel van de bestelwagens van de weg te halen, voor wier overname al gevreesd werd bij de invoering van de heffing. Ook daarvan moet echter een aantal in het rekenmodel zitten.

De kilometerheffing werd wel degelijk ook ingevoerd om sturend op te treden. Haar invoering voor vrachtwagens werd zelfs voorgesteld als opstap naar de beprijzing van het hele wegverkeer, inclusief auto's. Nu doet de minister alsof ze alleen dient om de gebruikers te doen betalen en om te vergroenen. Waarom spreekt hij dat zelf in zijn begroting bij de punctuele maatregelen in tabel 5-6 van mobiliteitssturend? Ook minister Peeters gebruikt die term in haar beleidsnota. Het lid pleit voor helderheid.

1.6. Tweede tussenkomst van Anke Van dermeersch

Anke Van dermeersch legt uit dat ze haar vragen niet vooraf had ingediend omdat ze een politiek debat wil dat iedereen verstaat. Zij wil nog steeds weten hoe het in zijn werk zal gaan om ervoor te zorgen dat de steden en gemeenten 1 miljard euro krijgen van de Vlaamse Regering als steun voor hun responsabiliseringsbijdrage, en in het bijzonder hoe hij Antwerpen 350 miljoen euro garandeert. Het antwoord op haar schriftelijke vraag bestond in een doorverwijzing naar minister Somers, wat haar ongerust maakte. Maakt de minister zich sterk dat Antwerpen tussen 2020 en 2025 het bedrag van 350 miljoen euro ontvangt?

1.7. Tussenkomst van commissievoorzitter Jos Lantmeeters

Jos Lantmeeters herinnert eraan dat de schriftelijke indiening vooraf afgesproken was tijdens de regeling der werkzaamheden, en overigens niet zomaar. Op die manier wordt immers het risico vermeden dat de gegevens pas later aan het verslag worden toegevoegd, maar dan is het debat al voorbij.

1.8. Tweede tussenkomst van Maurits Vande Reyde

Maurits Vande Reyde had zijn vraag evenmin vooraf doorgegeven omdat het eigenlijk eerder de formulering van een bezorgdheid betrof, die hij nog even herhaalt.

1.9. Tweede tussenkomst van commissievoorzitter Jos Lantmeeters

Jos Lantmeeters herinnert eraan dat bij de start van de begrotingsbesprekingen 2020 in een regeling der werkzaamheden was afgesproken om in de mate van het mogelijke technische vragen vooraf te melden aan de minister. Dat heeft het voordeel dat de minister zich kan voorbereiden en dat de commissie als geheel het dossier beter kan plaatsen.

Uiteraard zijn de Vlaamse volksvertegenwoordigers vrij hun vragen, standpunten, bezorgdheden enzovoort te formuleren zonder voorafgaandelijke aankondiging. Men loopt daarbij wel het risico dat het antwoord pas zal te lezen vallen in het verslag.

1.10. Tweede repliek van Matthias Diependaele

1.10.1. Kilometerheffing

Matthias Diependaele legt uit dat de term mobiliteitssturend op verschillende manieren gebruikt wordt, vandaar het misverstand. *Sensu stricto* gaat het om een slimme kilometerheffing met variabele tarieven volgens tijdstip, plaats en dergelijke. Hier gaat het eerder om het gebruik van bepaalde vrachtwagens met een bepaald laadvermogen aan te moedigen, en is de betekenis dus ruimer.

Wat de groei van de inkomsten betreft, wijst hij erop dat 1% economische groei 1,5% extra transport oplevert, al hoeft dat niet noodzakelijk wegtransport te zijn.

1.10.2. Responsabiliseringsbijdrage

Hij wil met veel plezier een politiek debat voeren met mevrouw Van dermeersch, maar kent nu eenmaal niet alle technische details uit het hoofd, vandaar het verzoek om schriftelijke indiening vooraf, in de mate van het mogelijke.

Het cijfer dat voor Antwerpen is genoemd, zal de stad krijgen, verzekert hij. Het is geen willekeurig getal, maar berekend door minister Bart Somers op basis van de cijfers over de responsabiliseringsbijdragen die opgevraagd zijn bij de FOD Pensioenen. Die zijn door twee gedeeld en vervolgens meegedeeld in een omzendbrief.

Wat 2025 betreft, kreeg de regering tot nu toe slechts cijfers tot 2024 van de federale overheid. Hij verzekert anderzijds wel dat het ondersteuningsinstrument, dat op poten is gezet vanaf in 2020, geen einddatum heeft.

2. Kennisname van de verslagen van de vakcommissies

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting nam op 10 december 2019, conform artikel 66, 2, van het Reglement, kennis van de krachtlijnen van de besprekingen opgenomen in de verslagen van de vakcommissies. Er werden geen opmerkingen geformuleerd.

De verwijzing naar de verslagen van de vakcommissies in extenso is *Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 15/5-A tot en met K*.

3. Artikelsgewijze besprekingen en stemmingen van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 14/1*) en van het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 15/1*)

3.1. Debat over het alternatief voorgesteld door de sp.a

Door de sp.a worden bij de start van de vergadering bijkomende amendementen ingediend die een alternatief moeten bieden aan een aantal budgettaire problemen voornamelijk in de welzijnssector (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 14/3 en 15/7*).

3.1.1. Toelichting door Hannes Anaf: extra middelen voor kinderopvang uit indexprovisie

Hannes Anaf begint met de toelichting van de amendementen van de sp.a-fractie. De eerste twee zijn gekoppeld en bieden een oplossing voor een door het Rekenhof gesignaleerd probleem, namelijk dat er bij kinderopvang 36,6 miljoen euro te weinig wordt uitgetrokken (uitgavenamendement nr. 27). Het voorstel bestaat erin dat tekort te compenseren met het bedrag van 37 miljoen euro dat vrijkomt door de met een maand verlate overschrijding van de spilindex (uitgavenamendement nr. 23).

3.1.2. Toelichting door Katia Segers: inkomsten uit kansspelen

Katia Segers licht het volgende amendement op het middelendecreet toe, dat slaat op het begrotingsartikel over automatische ontspanningstoestellen, spelen en weddenschappen (middelenamendement nr. 4). De Vlaamse Regering merkt terecht op dat de belasting op kansspelen vandaag veel te laag is, hoewel die online alleen al een winst van 1 miljard euro vertegenwoordigen.

Sp.a stelt echter voor om niet louter de belasting op die winst te verhogen, maar haar zodanig te hervormen dat zij de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen dient. Dat kan door een belasting van 4% te heffen op de omzet, met variatie in functie van de winstgevendheid en het verslavingsrisico.

Volgens dat laatste criterium zijn de kansspelen nu al in vier categorieën ingedeeld. Bovendien voorkomt een belasting op de omzet dat de aanbieders hun winsten kunstmatig laag houden door het organiseren van massale reclame en sponsoring, overal op straat, op tv en bij sportwedstrijden.

De meeropbrengst schat zij conservatief op 155,4 miljoen euro voor de algemene ontvangsten, een bedrag dat sp.a wil investeren in Welzijn, met inbegrip van de preventie en bestrijding van gokverslaving.

3.1.3. *Tweede toelichting door Hannes Anaf*

Hannes Anaf merkt op dat alle amendementen van zijn fractie de extra uitgaven gepaard laten gaan met extra inkomsten. Er wordt dus gezegd waar het geld voor de gepresenteerde alternatieven moet gehaald worden. De rekening van de oppositie klopt, besluit hij.

Ook voor de genoemde extra investeringen in zorgnoden heeft men amendementen ingediend, onder andere in het VAPH, de ouderenzorg, de jeugdhulp en de CCG's, maar ook om de besparingen in de CAW en bij SAM vzw (uitgavenamendementen nr. 25 en 26) teniet te doen.

De andere amendementen werden reeds eerder besproken in de commissie. Sp.a stelt voor om de middelen voor carbon leakage te investeren in De Lijn.

Een laatste reeks van amendementen betreft besparingen op de eigen kabinetten van de regering, naar analogie met de besparingen in Cultuur (projectsubsidies, sociaal-cultureel werk), die door de minister-president werden verdedigd met het argument dat iedereen zijn steentje moet bijdragen. De sp.a stelt 15% op de werkingmiddelen voor (uitgavenamendementen nr. 24 en 28 t.e.m. 37).

3.1.4. *Repliek van minister Matthias Diependaele*

Matthias Diependaele pareert de opmerking over de kabinetten door te stellen dat het parlement dan zelf ook maar met besparingsvoorstellen moet komen. Ook de dotatie aan het parlement zit in wat voorligt, merkt hij op. Hij herinnert eraan dat dit ook effectief reeds ter sprake kwam in het Uitgebreid Bureau en vindt de opstelling van sp.a dan ook niet collegiaal ten opzichte van de andere fracties. Hij verwijst de heer Anaf door naar diens eigen fractievoorzitter voor meer details.

Anderzijds waardeert hij op zich dat sp.a inkomsten voorstelt voor de extra uitgaven. Die laatste verraden wel haar politieke keuzes, want er worden bepaalde organisaties geselecteerd waarop niet bespaard mag worden. Het klopt dat ook de regering dergelijke keuzes maakt, zoals over buitenlandse handel, maar dat doet ze omdat die investering zichzelf terugverdient. Voor verdere discussie verwijst hij door naar de vakcommissies.

Hij staat open voor een hervorming van de belasting op spelen en weddenschappen, maar men moet dan wel zeker zijn dat die inkomsten er zullen zijn. Het eenzijdige voorstel van de sp.a is echter contraproductief want zal het tegenovergestelde bereiken. De huidige belasting wordt immers geheven op de locatie van de server, die gemakkelijk te verhuizen is naar een ander gewest. De verhoging van de regering daarentegen gebeurt in overleg met gemeenschappen en gewesten, zoals in de begroting staat. Het voorstel van sp.a zal dan ook geen middelen opleveren om in te zetten in de strijd tegen gokverslaving.

3.1.5. *Tussenkomst van Philippe Muyters*

Philippe Muyters stelt vast dat het door de sp.a voorgestelde model om middelen naar Welzijn te brengen via een belasting op kansspelen niet sluitend is: 470 miljoen euro aan bijkomende uitgaven tegenover de genoemde 155 miljoen euro aan inkomsten.

Hij vraagt uitleg bij de inkomsten uit kansspelen. Bovendien treedt hij de minister bij dat zonder garantie van de andere regio's de inkomsten als verloren mogen beschouwd worden.

Verder pleit hij tegen de aanpassing van de begrotingsparameters tijdens de opmaak van de begroting. Daarvoor dient de begrotingsaanpassing.

Nu al uitgaven in de begroting inschrijven die met dergelijke aanpassing, in casu de verlate indexsprong, gefinancierd moeten worden, noemt hij compleet verkeerd. In de plaats hoort men te wachten tot mogelijke meevallers zich effectief voordoen.

Wat FIT (uitgavenamendement nr. 24) betreft, merkt hij op dat daar wel degelijk bespaard wordt, al zijn er ook extra middelen voor specifieke doeleinden. Dat is een bewuste keuze, die het lid ondersteunt in het perspectief van de lange termijn.

Tot slot wijst hij erop dat de Vlaamse kabinetten met zeer weinig mensen werken vergeleken met alle andere Belgische regeringen. Het gaat om maximum 30 mensen per kabinet voor een soms zeer uitgebreid geheel van bevoegdheden. Er is ondertussen al heel wat bespaard op dat niveau.

Omdat het inkomstenmodel niet voldoet, kan hij helaas ook de bijkomende uitgaven die sp.a voorstelt, niet steunen.

3.1.6. *Tussenkost van Anke Van dermeersch*

Anke Van dermeersch kan het voorstel van mevrouw Segers deels volgen, zelfs ideologisch. Dat ze zoveel reclame gemaakt wordt voor kansspelen is inderdaad een groot probleem. Heel wat mensen zijn gevoelig voor verslavingen.

Zij is zich bewust van de grote gezinsdrama's die zich afspelen en betreurt dat die inkomsten louter belastingtechnisch worden bekeken, terwijl een veel groter deel dan thans het geval is, zou moeten ingezet worden in de voorkoming van dergelijke verslaving. Tegelijk stelt zij met mevrouw Segers vast hoeveel geld die sector aan reclame besteedt om zijn belastbare basis te drukken. Die mogelijkheid inperken, ook bij de Nationale Loterij, vergt parlementair initiatief.

Anderzijds geeft zij ook de minister gelijk dat een belasting van 4% op de omzet zal zorgen voor een verhuizing van de server. In een digitale samenleving kan dat zeer snel gaan.

In het kader van de overgang van een diensteneconomie naar een die gebaseerd is op artificiële intelligentie, is een breed debat nodig over de manier waarop de overheid de belastbare basis kan behouden, ook al zijn deze bevoegdheden verdeeld over het regionale, federale, Europese en mondiale niveau.

Het lid vat samen dat ze kan volgen hoe sp.a hierover denkt, maar niet haar oplossing. Haar fractie zal de amendementen dan ook niet goedkeuren.

Verder bevestigt ze het door de minister vermelde gesprek in het Uitgebreid Bureau. Er komen besparingen in de middelen die naar de partijen gaan. Zelf pleit ze wel tegen een 'race to the bottom'.

3.1.7. *Tussenkost van Peter Van Rompuy*

Peter Van Rompuy stelt vast dat het alternatief van de sp.a een bladzijde lang blijkt te zijn en door de minister in minder dan een minuut is weerlegd, omdat het meer zal kosten dan het opbrengt. Ook hij denkt dat dergelijke maatregel eerder leidt naar minder dan naar meer inkomsten. Van een echt alternatief is dus eigenlijk geen sprake, concludeert hij.

Wat de kabinetten betreft, heeft hij berekend dat het kabinet van minister Pascal Smet in Brussel evenveel leden telt als dat van de Vlaamse minister-president

Jambon. Hij is dan ook benieuwd of de sp.a-fractie in het Brussels Parlement een soortgelijk amendement heeft neergelegd.

3.1.8. *Tweede repliek van minister Matthias Diependaele*

Minister *Matthias Diependaele* vult aan dat men elke week zijn begroting kan aanpassen aan de voortdurend veranderende wereld als men het deeltje van de indexprovisie dat zou vrijkomen door de vertraging van de inflatie nu al wil aanspreken voor andere uitgaven. De beslissing van de VS om importheffingen toe te passen op bepaalde Franse goederen, zal een impact hebben op onze economische cijfers, dus ook de begrotingsparameters. De regering houdt zich bij de opmaak van de begroting aan de bestaande regels en daartoe behoren de cijfers die het Planbureau in september bepaalt.

Wat de kabinetten betreft, telt dat van minister Smet in Brussel inderdaad 36 leden, en dat van minister Gatz zelfs 48, en dat voor een zesde van de Vlaamse bevolking, hoewel hij dezelfde bevoegdheden heeft als minister Diependaele, die het stelt met 25 of 26. Hij raadt het lid nogmaals aan contact op te nemen met zijn fractieleider over de waardige politieke afspraak die daarover is gemaakt in het Uitgebreid Bureau.

3.1.9. *Derde tussenkomst van Hannes Anaf*

Hannes Anaf beseft dat een begroting altijd van aannames uitgaat, maar wat geen aannames is, is de decretale bepaling over de middelen voor kinderopvang. Daarin moet dan ook voorzien worden. Hij vindt het sterk dat het vergeten is in de begroting en dat de regering zelfs geen amendement ter rechtzetting heeft ingediend. Wat sp.a voorstelt, is een realistische manier om dat alsnog te doen.

De vorige legislatuur heeft men in de plaats van te besparen juist extra ingezet op kabinetten met de invoering van een vicekabinet, wat nu wordt bestendigd. In 2009-2014 werd wel bespaard. Men kan vergelijken met Brussel of Wallonië, maar het is wel de Vlaamse Regering die zegt dat iedereen moet besparen en bijdragen. Doe het dan zelf ook, adviseert hij.

Sp.a heeft er in zijn amendementen voor gekozen om de besparingen niet eenvoudig terug te draaien met extra uitgaven, maar om ze telkens met extra inkomsten te staven. In totaal stelt zijn fractie 237,5 miljoen extra uitgaven en inkomsten voor. Zijn rekening klopt en hij weet niet waarop de heer Muyters zich baseert.

3.1.10. *Tweede tussenkomst van Philippe Muyters*

Philippe Muyters verwijst naar de amendementen van de sp.a (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 15/2, 3, 4 en 7).

Hij citeert vooreerst uit de verantwoording amendement nr. 2 ingediend op 27 november 2019 op de uitgavenbegroting (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 15/2). Daarin stellen Freya Van den Bossche, Conner Rousseau, Hannes Anaf en Ludwig Vandenhove voor het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Gezondheid en Woonzorg, een verhoging van het vastleggingskrediet en het vereffeningskrediet voor met 90 miljoen euro voor de centra van de geestelijke gezondheidszorg.

Hetzelfde gaat op voor op het amendement nr. 3 op programma E opgroeien. Een nieuw model inzake belasting op kansspelen maakt het mogelijk die middelen te genereren. Samen 90 miljoen euro extra voor amendement nr. 3. Dat zal opnieuw gefinancierd worden door een nieuw model te genereren voor kansspelen.

Amendement nr. 4 van dezelfde indieners gaat over personen met een beperking. Daar gaat het op p. 138 drie keer over 60 miljoen euro, opgeteld 180 miljoen euro. Amendement nr. 5 gaat over de Vlaamse sociale bescherming. Opnieuw is drie keer sprake van 30 miljoen euro op p. 138, en ook die 90 miljoen euro wordt gefinancierd met een nieuw model voor kansspelen.

Amendement 2, 3, 4 en 5 kosten samen 450 miljoen euro. Zelfs als de door mevrouw Segers voorspelde 155 miljoen euro extra inkomsten juist blijken te zijn, nog afgezien van zijn eerdere bedenkingen daarbij, is er iets raars aan de hand. Volgens hem is er een fout gemaakt in de berekening.

Wat de kinderopvang en de index betreft, blijft hij erbij dat dergelijke zaken moet rechtgezet worden in de begrotingsaanpassing en niet op voorhand bij de begrotingsopmaak.

3.1.11. Vierde tussenkomst van Hannes Anaf

Hannes Anaf sluit niet uit dat in de verantwoordingen dingen dubbel geteld worden, maar in de amendementen zelf, klopt de rekening wel degelijk, verzekert hij.

3.1.12. Tweede tussenkomst van Katia Segers

Katia Segers ziet het amendement over de kansspelen niet als louter symbolisch maar denkt dat daar geld te rapen valt, veel meer dan nu geïnd wordt. Ze wijst nogmaals op de onlinewinst van 1 miljard euro, de gigantische investeringen in reclame en de bewijzen van zelfhulpgroepen en experts over de effectiviteit van die reclame. Ex-verslaafden smeken om regelgeving.

Ze herinnert eveneens aan haar voorstel van decreet tijdens de vorige legislatuur om het Mediadecreet te wijzigen door de categorie van producten waarvoor reclame verboden is, uit te breiden met kansspelen. Het lid kondigt alvast aan het opnieuw te zullen indienen.

Wat de verplaatsing van de server betreft, is een overeenkomst met de andere gemeenschappen nodig. Anderzijds biedt artificiële intelligentie heel wat mogelijkheden om dergelijke activiteiten precies te lokaliseren en te meten. Er zijn wel degelijk mogelijkheden om ervoor te zorgen dat de gokbedrijven niet zomaar verdwijnen.

3.1.13. Derde repliek van Matthias Diependaele

Matthias Diependaele deelt haar bezorgdheid over gokverslaving. Ook hij denkt dat een kaderbeleid nodig is. Als minister van Financiën ziet hij echter het voorstel om binnen het huidige systeem een extra belasting op te halen, niet werken. Het zal het tegenovergestelde bereiken en Vlaanderen zal die inkomsten helemaal kwijtspelen. Hij staat open voor een debat over het onderwerp, maar het voorliggende amendement is gebaseerd op onwetendheid. Ook artificiële intelligentie verandert niets aan de bestaande regel die zegt dat belast wordt waar de server staat. Gevolg is dat Vlaanderen en Wallonië hetzelfde tarief moeten hanteren, want anders zoekt het bedrijf voor de server het laagste tarief.

3.1.14. Tussenkomst van Katia Segers

Katia Segers roept op om samen de regelgeving te herbekijken om haar aan te passen. Zij suggereert dat de commissie een hoorzitting organiseert over het fiscale kader, aanvullend op de aspecten die de commissie Welzijn te behandelen heeft (preventie en gokverslaving).

3.1.15. *Tussenkoms van commissievoorzitter Jos Lantmeeters*

Jos Lantmeeters herinnert eraan dat de begroting aan de orde is, en niet de reglementering. Op haar verzoek kan hij op dit moment niet ingaan, maar zij beschikt als parlements lid over verschillende mogelijkheden.

Philippe Muyters herinnert aan de bereidheid die de minister tijdens de bespreking van zijn beleidsnota toonde om de wetgeving omtrent kansspelen te herzien, met het voorbehoud dat ook de andere regio's moeten meewerken. Ook hij is bereid tot een open discussie.

3.1.16. *Vierde repliek van Matthias Diependaele*

Matthias Diependaele denkt dat een hoorzitting heel nuttig kan zijn, want het is verstandig om te weten hoe een systeem in elkaar zit voor men een amendement indient.

3.2. *Artikelsgewijze bespreking en stemmingen van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 14/1)*

3.2.1. *Corpus van het decreet*

Voor de toelichting bij de amendementen wordt verwezen naar *Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 14/2* en 3.

Artikelen 1 tot 9

Er zijn geen amendementen op artikel 1 tot 9. Artikelen 1 tot 9 worden aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikel 10

Amendement nr. 1 van de Vlaamse Regering wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5. Het gewijzigde artikel 10 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikel 11

Amendement nr. 2 van de Vlaamse Regering wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 11. Het gewijzigde artikel 11 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikelen 12 tot en met 13

Er zijn geen amendementen op de artikelen 12 tot en met 13. Zij worden aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

3.2.2. *Tabel*

Amendement nr. 4 van Conner Rousseau, Katia Segers en Bruno Tobback wordt verworpen met 9 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 3 van de Vlaamse Regering op het programma E Energie van het beleidsdomein Q Beleidsdomein Omgeving wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

De gewijzigde tabel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

3.2.3. *Begrotingsfondsen*

Het geheel van de begrotingsfondsen worden ongewijzigd aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

3.2.4. *Eindstemming*

Het aldus gewijzigde ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 14/1*) wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

3.3. *Artikelsgewijze besprekingen en stemmingen van het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 15/1)*

3.3.1. *Inleiding*

De Vlaamse Volksvertegenwoordigers en de Vlaamse Regering dienen samen in het totaal 37 amendementen in die terug te vinden zijn als de nr. 1 tot en met 37 (*Parl. St. VI.Parl. 2019-20, nr. 15/2, 3, 4, 6 en 7*).

Voor de inhoud van al deze amendementen wordt verwezen naar deze parlementaire documenten.

3.3.2. *Corpus van het decreet*

Artikel 1

Er is een amendement nr. 13 van de Vlaamse Regering. Het amendement nr. 13 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen. Het aldus gewijzigde artikel 1 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikel 2

Er zijn geen amendementen bij artikel 2. Artikel 2 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikel 3

Er is een amendement nr. 14 van de Vlaamse Regering. Het amendement nr. 14 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen. Het aldus gewijzigde artikel 3 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikelen 4 tot en met 10

Bij de artikelen 4 tot en met 10 worden geen amendementen ingediend. Deze artikelen worden aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikel 11

Er is een amendement nr. 15 van de Vlaamse Regering. Het amendement nr. 15 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen. Het aldus gewijzigde artikel 11 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikel 12

Bij artikel 12 wordt geen amendement ingediend. Artikel 12 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikel 13

Bij artikel 13 wordt een amendement nr. 11 van Stijn Bex, Hannelore Goeman en Celia Groothedde ingediend. Amendement nr. 11 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Het ongewijzigd artikel 13 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikelen 14 tot 70

Bij de artikelen 14 tot en met 70 worden geen amendementen ingediend. De artikelen 14 tot en met 70 worden aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikel 71

Bij artikel 71 wordt een amendement nr. 1 van Mieke Schauvliege, Johan Danen en Chris Steenwegen ingediend. Amendement nr. 1 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Er wordt door de Vlaamse Regering een amendement nr. 16 ingediend. Het amendement nr. 16 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Er wordt door de Vlaamse Regering een amendement nr. 17 ingediend. Het amendement nr. 17 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Het aldus gewijzigd artikel 71 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikelen 72 tot en met 91

Bij de artikelen 72 tot en met 91 worden geen amendementen ingediend. De artikelen 72 tot en met 91 worden aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikel 92

Door de Vlaamse Regering wordt een amendement nr. 18 ingediend. Amendement nr. 18 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Het aldus gewijzigd artikel 92 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Artikelen 93 tot en met 123

Bij de artikelen 93 tot en met 123 worden geen amendementen ingediend. De artikelen 93 tot en met 123 worden aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

3.3.3. *Tabel: Afdeling I: Begrotingskredieten*

Amendement nr. 23 van Hannes Anaf en Conner Rousseau op programma B Provisies van het Beleidsdomein C Financiën en Begroting wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 19 van de Vlaamse Regering op programma E Ontwikkelingssamenwerking van Beleidsdomein Internationaal Vlaanderen wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 24 van Conner Rousseau, Annick Lambrecht en Katia Segers op programma F Internationaal Ondernemen van beleidsdomein Internationaal Vlaanderen wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 7 van Caroline Gennez, Bruno Tobback, Conner Rousseau en Hannes Anaf op programma C Economie van beleidsdomein E Economie Wetenschap en Innovatie wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 20 van de Vlaamse Regering op programma G Ondersteuning van het onderwijsveld van Beleidsdomein Onderwijs en Vorming wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendementen nr. 25 en 26 van Freya Van den Bossche, Conner Rousseau, Ludwig Vandenhove en Hannes Anaf op programma C Welzijn van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin worden verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 2 van Freya Van den Bossche, Conner Rousseau, Hannes Anaf en Ludwig Vandenhove op programma D Gezondheids- en Woonzorg van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 3 van Freya Van den Bossche, Conner Rousseau, Hannes Anaf en Ludwig Vandenhove op programma E Opgroeien van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 27 van Hannes Anaf en Conner Rousseau op programma E Opgroeien van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 4 van Conner Rousseau, Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Ludwig Vandenhove op programma G Personen met een beperking van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 5 van Conner Rousseau, Ludwig Vandenhove, Freya Van den Bossche en Hannes Anaf op programma G Personen met een beperking van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 8 van Katia Segers, Staf Pelckmans, Conner Rousseau, Björn Rzoska en Tom De Meester op programma C Cultuur van het beleidsdomein H Cultuur, Jeugd, Sport en Media wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 9 van Katia Segers, Staf Pelckmans, Conner Rousseau, Björn Rzoska en Tom De Meester op programma C Cultuur van het beleidsdomein H

Cultuur, Jeugd, Sport en Media wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 10 van Els Robeyns, Annick Lambrecht, Conner Rousseau, Ludwig Vandenhove, Bruno Tobback en Hannes Anaf op het programma E Gemeenschappelijk vervoer van het Beleidsdomein M Mobiliteit en Openbare Werken wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 12 van Stijn Bex, Hannelore Goeman en Celia Groothedde op het programma Binnenlands bestuur en Stedenbeleid van Beleidsdomein P Kanselarij en Bestuur wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Amendement nr. 21 van de Vlaamse Regering op programma F Gelijke kansen en inburgering van beleidsdomein P Kanselarij en Bestuur wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Amendement nr. 22 van de Vlaamse Regering op programma M Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid van beleidsdomein Kanselarij en Bestuur wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Amendementen nr. 28 tot en met 37 van Conner Rousseau op de programma's E Algemene werkingskosten van de Vlaamse Regering en F tot en met K en M tot en met N (alle kabinetten van de bevoegde Vlaamse ministers) van het beleidsdomein V Hogere Entiteiten worden verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Afdeling I – begrotingskredieten (Gewijzigde begrotingstabel) wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

3.3.4. Tabel: Afdeling III: Diensten met Afzonderlijk Beheer

Amendement nr. 6 van Mieke Schauvliege, Johan Danen en Chris Steenwegen op DAB Minafonds wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Afdeling III (ongewijzigd) wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

3.3.5. Tabel: Afdeling V: Vlaamse Rechtspersonen

Er worden geen amendementen ingediend op afdeling V: Vlaamse Rechtspersonen.

Afdeling V (ongewijzigd) wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

3.3.6. Eindstemming

Het aldus gewijzigde ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 15/1) wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 5.

Jos LANTMEETERS,
voorzitter

Philippe MUYTERS
Jo BROUNS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AgO	Agentschap Overheidspersoneel
ANPR	Automatic Number Plate Recognition
API	aanspreekpersoon integriteit
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
BBC	beleids- en beheerscyclus
bbp	bruto binnenlands product
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
BFW	Bijzondere Financieringswet
BIV	belasting op de inverkeerstelling
btw	belasting over de toegevoegde waarde
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CAW	centrum algemeen welzijnswerk
CFO	Centraal Financieringsorgaan
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DBRC	Dienst van de Bestuursrechtscolleges
DKB	Departement Kanselarij en Bestuur
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
EU	Europese Unie
Eurostat	statistical office of the European Union
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
FB	Financiën en Begroting (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (= FEU)
FIT	Flanders Investment & Trade (= Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen)
FOD	Federale Overheidsdienst
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen
GAS	gemeentelijke administratieve sanctie
GDPR	General Data Protection Regulation (= algemene verordening gegevensbescherming, AVG)
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IMC	interministeriële conferentie
IMF	International Monetary Fund
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IT	informatietechnologie
kmo	kleine of middelgrote onderneming
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
Lantis	Leefbaar Antwerpen door Innovatie en Samenwerken
LIVC	lokale integrale veiligheidscel
LRM	Limburgse Reconversiematschappij
MORA	Mobiliteitsraad van Vlaanderen
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
NBB	Nationale Bank van België
NEDC	New European Driving Cycle
NIS	(historisch) Nationaal Instituut voor de Statistiek (nieuwe naam = Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie)
OCAD	Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse
OD	operationele doelstelling
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
O&O	onderzoek en ontwikkeling
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
SALK	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat

SAM	Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VCET	Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VFL	Vlaams Fonds voor de Letteren
VFLD	Vlaams Fonds voor de Lastendelging
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VN	Verenigde Naties
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VS	Verenigde Staten
VSA	Vlaamse Statistische Autoriteit
VWF	Vlaams Woningfonds
vzw	vereniging zonder winstoogmerk